Csobánka Község
Környezetvédelmi Programja

2016.

A Környezetvédelmi Programot Csobánka Község Önkormányzat Képviselő-testülete

8/2017. (I.26.) KT-határozatával hagyta jóvá.

jegyző

Tartalom

1. BEVEZETÉS 3

1.1. Vezetői összefoglaló 3

1.2. A program kerete, időbeli lehatárolása 3

1.3. Tervezési környezet 3

2. A TELEPÜLÉS ADOTTSÁGAINAK BEMUTATÁSA 5

2.1. Természetföldrajzi környezet 5

2.2. Demográfiai adatok, népesség, foglalkoztatás 6

2.3. A lakosság egészségi állapota, egészségügyi ellátás 8

2.4. Gazdasági szerkezet (szolgáltatás, ipar, mezőgazdaság) 10

2.5. Civil szervezetek 11

3. KÖRNYEZETI ELEMEK ÁLLAPOTA 15

3.1. A vizek állapota 15

3.2. A talaj állapota, tájhasználat 17

3.3. Élővilág, táji, természeti adottságok, ökológiai rendszerek 18

4. A TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA 23

4.1. A levegő állapota 23

4.2. Zaj- és rezgésvédelem 26

4.3. Zöldfelület-gazdálkodás 28

4.4. A települési környezet (vizuális környezetterhelés) és a közterületek tisztasága 30

4.5. Hulladékgazdálkodás 32

4.6. Energiagazdálkodás 38

4.7. Városi klíma 42

4.8. Közlekedésszervezés 44

4.9. Ivóvízellátás 46

4.10. Kommunális szennyvízkezelés 48

4.11. Csapadékvíz-elvezetés 50

4.12. Árvíz okozta problémák 53

4.13. Települési vízgazdálkodás, vízkármegelőzés és elhárítás alapvetései 54

4.14. Környezetvédelmi Alap felhasználása 56

5. ÖSSZEFOGLALÁS, SWOT-ANALÍZIS 59

6. KÜLSŐ KOHERENCIA VIZSGÁLAT 70

6.1. A Nemzeti Környezetvédelmi Program céljai 70

6.2. Pest Megye Területfejlesztési Koncepciója 2014-2020 72

6.3. Pest Megyei Területfejlesztési Program 2014-2020 75

6.4. Pest Megyei Környezetvédelmi Program 2014-2020 76

7. KÖRNYEZETI JÖVŐKÉP, PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK 87

8. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK TÁMOGATÁSA, JAVASLATOK 107

1. BEVEZETÉS

1.1. Vezetői összefoglaló

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) 46. § (1) bekezdés b) pontja alapján a helyi önkormányzat a környezet védelme érdekében önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki.

A Kvt. 48/E. § (3) bekezdésének értelmében a *települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.*

Csobánka Község Önkormányzata a korábbi Program végrehajtása során szerzett tapasztalatokat figyelembe véve új Program elkészítéséről döntött, melynek elkészítésével az Absolute Consulting Kft-t bízta meg.

Jelen program, illetve az abban közzé tett adatok, a helyszíni bejárások, felmérések, archív dokumentációk áttanulmányozásának eredményeként, az önkormányzat illetékeseivel végzett interjúk alapján készült el.

Az elemzésekhez szükséges statisztikai adatokat a Központi Statisztikai Hivatal honlapjáról (http://statinfo.ksh.hu/) és Csobánka Polgármesteri Hivatalának munkatársaitól szereztük be. Az idősoros adatok utolsó éve jellemzően 2014.

1.2. A program kerete, időbeli lehatárolása

A környezetvédelmi program Csobánka Község közigazgatási területének illetékességére készült.

A települési környezetvédelmi feladatok döntő többsége valójában hosszú távú (legalább 10-15 év) gondolkodást, illetve tervezést igényel. Szükséges tehát hangsúlyozni, hogy a környezetvédelmi programkészítés egy, valójában korlátlan időtartalmú folyamat, amelynek során időszakosan korrekciós felülvizsgálatokat kell beiktatni, alkalmazkodva a megyei és a regionális, valamint az országos (Nemzeti Környezetvédelmi Program) aktualitásokhoz, szemléletváltásokhoz, technikai fejlődéshez és nem utolsó sorban a gazdasági körülmények módosulásához.

1.3. Tervezési környezet

A Környezetvédelmi Program kidolgozása során figyelembe vételre kerültek az alábbi országos és megyei és települési szintű tervek:

Magyarország nemzetközi viszonylatban is naprakész környezetvédelmi törvénye több éves szakmai vita után 1995-ben került elfogadásra (1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól*). Az országos környezetvédelmi politikát megfogalmazó – hat-

*Módosítva 2000. évi CXXIX. törvénnyel – (a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény módosításáról)

évente megújítandó – első Nemzeti Környezetvédelmi Programot (NKP) hosszadalmas előkészítés után 1997-ben fogadta el az Országgyűlés (83/1997. OGY. határozat). Jelenleg a 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott a 2015-2020. közötti időszakra szóló **Nemzeti Környezetvédelmi Program** van érvényben.

A 2013. év decemberében elkészült **Pest Megyei Területfejlesztési Koncepciójában,** valamint **Területfejlesztési Programjában (2014-2020)** a környezetvédelemhez kapcsolódó elemek, a 2014. évben készült **Pest Megyei Környezetvédelmi Programjának (2014-2020)** egésze, továbbá **Budapest Agglomeráció Területrendezési Terve (2005. évi LXIV. tv.)** lett a figyelembe véve.

Jelen környezetvédelmi program településszinten figyelembe vette a 2010-ben elfogadott **Környezetvédelmi programot (2010-2014)**, a 81/2015. (VI.25.) KT-határozattal elfogadott **Településfejlesztési Koncepciót** (ennek részeként az Örökségvédelmi Hatástanulmányt), a 2016. júliusában véleményezésre bocsátott, KASIB Mérnöki Manager Iroda Kft. által készített **Településszerkezeti Terv és Helyi Építési Szabályzat** alátámasztó, megalapozó, valamint környezeti értékelési munkarészeit, továbbá a 2014-2019 évekre vonatkozó **Gazdasági Programot.** E felsorolt terveknek, koncepcióknak a jelenre is érvényes megállapításait a programban szerepeltettük, illetve több releváns munkarész felhasználásra került a statisztikai adatok frissítését és az adatok változásával kapcsolatos elemzések beépítésével.

2. A TELEPÜLÉS ADOTTSÁGAINAK BEMUTATÁSA

2.1. Természetföldrajzi környezet

A település a Dunántúli-középhegység nagytáj, Dunazug-hegyvidék középtáj területén fekszik. A középtájon belüli a település közigazgatási határát megvizsgálva két kistáj is érintett. Csobánka nagyobb részét a Pilisi-hegyek kistáj, míg dél-nyugati felét és északi részét a Pilisi medencék kistáj fedi le.
A domborzatra jellemző, hogy ÉNy-DK-i irányú, közel párhuzamos szerkezeti vonalak a Pilis-hegység sasbérces vonulatait határolják el. Pilis sasbércsorozatai árkos medencéket fognak közre (Pilisvörösvári-, Pilisszentkereszti-, Dorogi-medence).
A települést és annak környezetét változatos felépítésű kőzetek alkotják. Legidősebb képződménye a triász korú, dachsteini típusú mészkő és dolomit. Az előbbi alkotja a sziklamászók által kedvelt Oszoly-sziklát, Csobánka egyik legfőbb látványosságát. A Kevélyek dolomitrétegekből állnak. Korban ezt követi az oligocén homokkő és agyag. Az előbbi, az ún. hárshegyi típusú homokkő a legnagyobb tömegben a Csúcs-hegyen és a Csobánkai-nyeregben figyelhető meg. A Hosszúhegy alapkőzete mészkő hárshegyi homokkővel, lösztakaróval.
A földtörténeti múlt kéregmozgásainak eredménye e sokféle kőzet egyidejű jelenléte.

Éghajlat

Medenceszerű elhelyezkedésének köszönhetően a hűvösebb levegő beáramlása miatt itt pár fokkal mindig alacsonyabb a hőmérséklet, mint a környező településeken, de épp ennek köszönhető különleges szub-alpin klímája.
Csobánka éghajlatára jellemző, hogy mérsékelten hűvös, mérsékelten nedves. Az évi középhőmérséklet 9,0 és 9,5 Celsius között van, a csapadék évi átlaga 700-750 mm körül van. Uralkodó szélirány az ÉNy-i, de az ÉNy-DK-i futású völgyekben jelentős a DK-i szelek gyakorisága.

Vízrajz

A településen áthalad a Kovácsi- és a Dera-patak, amelynek árvíz hozamát 32 m^3-re számítják, valamint a Határréti-patak, mely szintén érinti a település közigazgatási területét és mint csapadékvíz befogadó jelentős szerepet tölt be. A hegyekben számos forrás ered, mint pl. a Csobánkai Szentkút. A település környezete Budapest és a Dunakanyar vízbázisának háttérterülete, ezért a fokozott vízminőség-védelem kiemelt fontosságú.

Talajadottságok

A kistájak legnagyobb részén az agyagbemosódásos barna erdőtalajok fordulnak elő, amit a területen szintén elterjedt Ramann-féle barna erdőtalajok követnek. Réti öntés, illetve fiatal, nyers öntés talajok egyenlő arányban fordulnak elő. Előfordulnak még rendzina, futóhomok, humuszos homok, erubáz, nyirok talajok, köves, illetve földes kopárok is.

Növény- és állatvilág

A Pilis ma is többségében erdővel borított hegyvidék. A hegység növényzetének majd minden tagja megfigyelhető a Pilis-hegy tömbjén.

Csobánkán, a hegyvonulat keleti, alacsonyabb részén kevéssé változatos a növényvilág, mint magán a Pilis-hegy tömbjén. Leggyakoribbak a száraz erdők. Ahol a hárshegyi homokkő felszínre kerül, ott mészkerülő tölgyesek alakultak ki. A hegységnek mind az üde erdei, mind a száraz erdei és gyepi flórája gazdag.
Az Oszoly-hegy, Csúcs-hegy vonulatának erdőállományait jellemzően gyertyános – kocsánytalan tölgyesek és cseres tölgyesek alkotják.
A Kis-Kevély északi kitettségű völgyében bükkfák találhatóak, mely sűrűn záródó lombkorona alatt árnyéktűrő korai hagymás és gumós növények jellemzőek. A délnyugati sziklaletörésen, sziklagyep, sziklai cserjés és karsztbokor erdő által alkotott mozaikos vegetáció található.
A Kerekes-hegyen jelentősebb erdei és feketefenyő állományok találhatóak.
A Hosszú-hegy növényvilágát a talajadottságoknak köszönhetően a hegyoldalban mészkedvelő cseres-tölgyesek, törmeléklejtő erdők alkotják, a hegytetőn lejtőgyepek és sajmeggyes molyhos tölgyesek találhatóak.
Csobánka erdei számos énekesmadárnak adnak otthont, melyek közül jellemzőek a területen a kékcinke, a vörösbegy, a barátposzáta, az énekes és feketerigó, az erdei pinty, a meggyvágó, a harkály és a fakúszó. Ragadozó madarak közül is több faj képviselő megjelennek a térségben, mint a darázsölyv, az egerészölyv, a héja, a karvaly, továbbá vörös vércsét is láthatunk.
Csobánka rovarvilága is gazdag, erdőhöz kötődő védett fajai a nagy szarvasbogár és orrszarvúbogár. Megtalálhatók továbbá az aranyos virágbogár, olajzöld virágbogár, erdei álganéjtúró, a havasi és gyászcincér.
A település erdeiben több kisemlős él, mint a róka, a mókus, a borz, de a nagyvadak előfordulására is lehet számítani. A Kis-Kevélyen gyakrabban láthatók vadnyulak, őzek, szarvasok, vaddisznók.

2.2. Demográfiai adatok, népesség, foglalkoztatás

Csobánka területe 22,76km^2, népsűrűsége 2014. évi statisztikai adatok figyelembe vételével 139,5 fő/km^2. Csobánka a Szentendrei járáshoz tartozó község 2013. január 1-től. Mind területét, mind népességét tekintve a középmezőnyben helyezkedik el a járásban található községek között. Népsűrűsége a községek között és a járás összes települését tekintve is alacsonyabb az átlagnál.

A község állandó népessége 2014-ben 3307 fő, amely 118-cal több, mint a lakónépesség (lakónépesség a népszámlálás végleges adataiból továbbszámított adat). (Lakónépességnek nevezzük az adott területen/településen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező, valamint az ugyanezen helyen tartózkodási hellyel rendelkező személyeket. Állandó népességnek az adott területen/településen bejelentett, állandó lakással rendelkező személyeket jelenti, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett ideiglenes lakásuk.) A táblázatból látható, hogy az állandó népesség száma az elmúlt években folyamatosan növekszik.

Állandó népesség korcsoportos bontásban, az utóbbi években

december 31. napján	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0-2 éves	109	121	116	102	92	102	98	85	89	87	96	100
3-5 éves	121	120	126	109	117	108	106	105	103	91	84	88
6-13 éves	310	308	311	325	318	316	300	299	294	288	284	268
14 éves	53	33	47	40	45	49	46	38	38	39	36	48
15-17 éves	104	123	120	133	124	132	132	140	130	122	112	113
18-59 éves	1790	1819	1871	1862	1888	1925	1950	1958	1958	1974	1980	1989
60-x éves	436	465	484	492	518	545	553	567	590	628	665	701
Állandó népesség	**2932**	**2999**	**3075**	**3063**	**3102**	**3177**	**3185**	**3192**	**3202**	**3229**	**3257**	**3307**

Bár országos szinten az állandó népességszám csökkenése figyelhető meg, Csobánkán 2000. óta folyamatos növekedést mutat. 2000. december 31 és 2014. december 31. között több mint 23%-kal, mindösszesen 630 fővel növekedett Csobánka állandó lakosainak száma.

Csobánka község lakosságának alakulása 1993-2014 között (január 1-i adat)

Év	Állandó népesség (Fő)	Bázisviszonyszám 2000 = 100%	Láncviszonyszám Előző év = 100%	Öregedési index (65-x évesek száma / 0-14 évesek száma)
2000	2677	100%	-	-
2001	2758	103,03%	103,03%	-
2002	2838	106,01%	102,90%	-
2003	2923	109,19%	103,00%	-
2004	2989	111,65%	102,26%	-
2005	3075	114,87%	102,885	52,5%
2006	3063	114,42%	99,61%	55,4%
2007	3102	115,88%	101,27%	58,4%
2008	3177	118,68%	102,42%	63,5%
2009	3185	118,98%	100,25%	69,3%
2010	3192	119,24%	100,22%	74,6%
2011	3202	119,61%	100,31%	81,0%
2012	3229	120,62%	100,84%	86,7%
2013	3257	121,67%	100,87%	89,4%
2014	3307	123,53%	101,54%	91,9%

Csobánka lakossági összetételének jelentős részét képezi a roma lakosság, akik egyre növekvő arányban Csobánka lakói.

A népesség struktúrájában az állandó népességet tekintve teljesen kiegyenlítettnek tekinthető a nemek aránya, összességében 1 fővel haladja meg a férfiak száma a nőkét. Az országos demográfiai trendekkel összefüggésben öregszik a település lakossága, azonban Csobánkán még 2014-ben is kevesebb a 65 év feletti lakosok aránya (14,0%), mint a 14 év alattiaké (15,2%), az öregedési index 91,87% volt. 2000-től az élve születések száma (6 évet leszámítva – 2005, 2006, 2008, 2009, 2010, 2012) felette marad a halálozások számánál.

A vándorlást tekintve az odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) 196 eset, meghaladja a településről elvándorlók számát 174 eset 2014-ben, mely az állandó lakosság számának növekedését eredményezi az utóbbi 14 év statisztikai adatait elemezve, a vándorlási különbözet 426 fő. A településre költözők jellemzően a település egészséges környezete miatt költöznek be.

A regisztrált munkanélküliek száma 2014. végén 79 fő volt, 2012. óta folyamatosan csökkent a számuk. Ebben az időszakban a nőknél csökkenő, míg a férfiaknál növekvő tendencia mutatkozik. Ebből az általános iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma 26 fő, szakmunkás végzettségű 11 fő. Szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma szintén 11 fő, míg főiskolai és egyetemi végzettségű nyilvántartott álláskereső összesen 17 fő volt. A foglalkozásokból kitűnik, hogy a fizikai foglalkozású álláskeresők vannak többségben, az összes álláskeresők 73,4%-a. A pályakezdőknek is problémát okoz az elhelyezkedés, hiszen a nyilvántartott pályakezdők száma 10%-a az álláskeresők számának.
A 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen 29 fő, egy éven túl összesen 14 fő nyilvántartott szerepel a statisztikákban. A munkavállalás szempontjából legérzékenyebb életkor itt is mutatja, hogy a 21-30 (22 fő) és az 51-60 (20 fő) év közötti regisztrált munkanélküliek aránya a kiemelkedő az összes nyilvántartott munkanélküliek között, összesen 53,2%. Ellátásban a regisztráltak 35,4%-a, míg szociális támogatásban 12,7%-a jogosult.

A településen található lakásállomány 2014. évben 1093 db volt, melynek 71%-a három vagy több szobás lakás. Az egyszobás lakások aránya 6%. Az épített lakásokat tekintve elmondható, hogy az utóbbi három évben (2012-2014) összesen 19 db lakás épült.

2.3. A lakosság egészségi állapota, egészségügyi ellátás

A településen a lakosság egészségi állapotára nem állnak rendelkezésre Csobánkára jellemző adatok. Az egészségügyi intézmények az országos viszonylatban általánosnak mondhatóak, az ellátásoknak a betegségekre vonatkozó tendenciákra, folyamatokra kell tekintettel lennie, mint például a magas vérnyomás, cukorbetegség, szív- és érrendszeri károsodások, továbbá az e betegségeket kiváltó okok feltárására (pl. dohányzás, helytelen táplálkozási szokások, a mozgás hiánya, stb.). Ezzel összefüggésben a gazdasági helyzet és a társadalmi folyamatok egyre nagyobb jelentőséget adnak a lakosság egészségügyi és mentális veszélyeztetettségét mérsékelni szándékozó prevenciós és felvilágosító munkának, a gyermek- és ifjúsági korosztály egészséges életmódra nevelésének előtérbe helyezésének.
A község egészségügyi intézményrendszere az alapvető egészségügyi szolgáltatásokat megfelelően biztosítja a lakosság számára.

A napjaink népbetegségét, az allergiát és ennek szövődményeit, következményeit leggyakrabban okozó növényi pollenek mennyisége növekszik, így a betegek száma is. Ennek fő okai a település környékén jelenlévő réteken és legelőkön, valamint a művelésből kivett, elhanyagolt termőterületeken agresszíven terjedő gyomok. Ezek koncentrációja nyáron magas értékeket érhet el.

Az éghajlatváltozás is világszerte hozzájárul a globális betegségteherhez és az idő előtti halálozáshoz. Például a hőhullámok gyakorisága és intenzitása nagy terhet ró a lakosságra, a hőhullámok alatt jelentősen növekedhet a légszennyezettség. Az éghajlatváltozással összefüggésben potenciálisan növekszik az UV sugárzásnak való kitettség (ami bőr- és szembetegsé-

geket okozhat). A leginkább sérülékenyek a krónikus betegségekben szenvedők, illetve a 65 éven felüliek csoportja. Továbbá azzal is kell számolni, hogy változik az allergén növények térbeli és időbeli elterjedése (várhatóan új, invazív, allergén növényfajok jelennek meg).

Mindazonáltal éppen az előbbiek miatt kell minél inkább nagy figyelmet fordítani a környezetszennyezésből származó káros hatások megelőzésére.

Csobánkán felnőtt és gyermek háziorvosi, valamint fogászati ellátás történik. Az orvosi rendelők jó állapotú épületben működnek.

Intézményi ellátottság
(Egészségügyi és állategészségügyi illetve szociális intézmények)

Körzeti orvosi és gyermek szakorvosi rendelők:
Háziorvosok:
Dr. Peskó János
Rendelési hely: Egészségház
1 fő asszisztenciát foglalkoztat

Gyermekorvosok:
Csobánkai Házi Gyermekorvosi Rendelő
Dr. Kollár László
2 fő asszisztenciát foglalkoztat

Szakorvosok, fogorvos:
Dr. Kiss Annamária
Felnőtt és gyermek fogszakorvos
1 fő asszisztenciát foglalkoztat

Állatorvosi Szolgálat:
Csobánka Állatorvosi Rendelő
Dr. Oroszy Andrea
Dr. Gyetvai Balázs
Dr. Talpag Bálint
Fő út 91.

Gyógyszertár:
Margit Gyógyszertár
Béke út 11.

Központi Orvosi Ügyelet:
Pomáz
Dr. Brezanóczy János
Kórházi ellátás:

Legközelebbi kórház:
Szentendrei Szakorvosi Rendelőintézet
(járóbeteg ellátás)
Szentendre, Bükköspart 27.

Szent Margit Kórház
Budapest, Bécsi út 132.

2.4. Gazdasági szerkezet (szolgáltatás, ipar, mezőgazdaság)

A település a Pest megye északi részén fekvő budai agglomerációs körzethez tartozik. Gazdagtermészeti értékekkel rendelkezik, ez egy kiemelkedő lehetősége a községnek.

A primer és szekunder szektor részesedése a vállalkozások arányából igen kevés a többi kistérségbeli településhez hasonlítva. A település nem rendelkezik meghatározó húzóágazattal. Jellemzően szolgáltató cégek vannak jelen, mint például reklám, marketing, tervező iroda, számviteli szolgáltatás.

Csobánka egyik nemzetgazdasági ág vállalkozásainak száma alapján sem esik bele a legmagasabb kategóriába a különböző ágak vállalkozásainak száma alapján a kistérség többi településéhez viszonyítva, főként az alsó középmezőnyben helyezkedik el. Kirívóan alacsony a számuk a "mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászatban", "vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, és szennyeződésmentesítésben", "humán egészségügyi, szociális ellátásban", valamint "szálláshely-szolgáltatás és vendéglátásban" jelenlévő működő vállalkozásoknak. Jelentősebb viszont a vállalkozások száma a "szakmai, tudományos, műszaki tevékenység" nemzetgazdasági ágban.

Csobánka kiemelkedő lehetősége természeti értékeiben, a turizmus és a vendéglátás fejlesztésében rejlik, ez erősítheti a község gazdasági fejlődését is. Szálláshely szolgáltatás jelenleg csak a Cserkészparkban és egy-két magánháznál van. A gazdasági lehetőségek bővülésére szolgálna, ha a térség idegenforgalmi látogatóhelyeinek kiemelt településévé válna. Ehhez elsődlegesen szükséges, hogy a vendégvárás szolgáltatásait bővítsék a településen.

Vállalkozások számának alakulása 2008-2014-ig:

Időszak/ Vállalkozások	Regisztrált bt-k száma (db)	Regisztrált kft-k száma (db)	Regisztrált önálló vállalkozók (db)	Regisztrált egyéni vállalkozók (db)	Regisztrált őstermelők száma (db)
2008	102	112	186	83	na.
2009	98	135	191	78	8
2010	93	143	199	80	8
2011	89	165	209	84	10
2012	88	173	210	82	11
2013	88	174	208	82	5
2014	79	170	219	96	6

A KSH 2014-es adata alapján 243 db működő vállalkozás (vállalkozási demográfia szerint – GFO'11, GFO14) volt Csobánkán. E számból a jogi személyiségű vállalkozások száma 109 db, a jogi személyiség nélküli vállalkozások száma 134 db volt. Egy adott évben működőnek tekintünk egy vállalkozást, ha az év folyamán volt árbevétele vagy foglalkoztatottja.

2014-ben a működő társas vállalkozások száma összesen 170 db volt, mely adat élénk üzleti életre utal. (Figyelembe véve a regisztrált vállalkozások számát, mely 478 db volt, a működő

vállalkozások száma inkább kevésnek lenne mondható.) E vállalkozások számának az utóbbi években történő csökkenése (2014-ben stagnálása) jelentheti a kevésbé életképes vállalkozások megszűnését, de inkább a stabilizálódás mutatható ki.

A vállalkozások tevékenysége alapján számottevő szervezetek száma viszonylag kevés, közülük is csak féltucatnyi igazán kiemelkedő súlyú. A helyi működő (vállalkozási demográfia szerint - GFO\' 11, GFO\'14) gazdasági szereplők túlnyomórészt mikrovállalkozások, 1 cég foglalkoztat 20 fő felett és 2 cég 10 és 20 fő között. A működő vállalkozások közül egyébként az 1-9 fős vállalkozások száma volt meghatározó 2014-ben a maga 98,8%-ával.

A településen nagyszámú (jórészt családi) mikro- és kisvállalkozás működik, mely szféra aktivitása a foglalkoztatási és önfoglalkoztatási vonatkozások mellett a jövedelemképződés terén nagy jelentőséggel kell bírnia. A mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban és halászatban jelen levő vállalkozások száma az egyik legalacsonyabb a kistérségben,2008 óta 2014-re 7-ről 2-re csökkent. A feldolgozóiparban és az építőiparban 15-15 db vállalkozás, a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban 29 db, míg az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban 30 db vállalkozásműködött. Az előbbiek száma inkább változatlannak mondható, míg az utóbbi db szám jelentős növekedést mutat a 2011-es adatokhoz képest. A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban 2014-ben 8 db vállalkozás volt számba véve, mely 2011 óta szintén nem változott számottevően. A kistérség egyik legkevesebb szálláshelyével és vendéglátó ipari egységével rendelkező település Csobánka, szükséges is lenne több ilyen jellegű szolgáltatáslétesítése.

Az Önkormányzat 2016. április 30-i nyilvántartásba vett kereskedelmi üzletek száma 19 db, a vendéglátóhelyek száma 9 db, szolgáltatók szám 2 db, míg szálláshellyel 1 db vállalkozó foglalkozik.

A mezőgazdaság az utóbbi fél évszázadban elvesztette korábbi jelentőségét mind a térségi ellátás, mind a lakossági megélhetés tekintetében. Sajnos csak 2010-es területi KSH adatok állnak rendelkezésre, melyből kiderül, hogy 2010-ben 29 db egyéni gazdaság volt Csobánkán, melyek 39 fő családtagot tartottak el. Az egyéni gazdaságok használatában lévő összes földterület mérete 54,72 ha volt, melynek túlnyomó része, 77%-a szántó volt. A gyümölcsös, szőlő területe 3,3%-a volt az összes területnek. Mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek száma 3 db volt ugyanebben az évben, mely szervezetek használatában összesen 130,3 ha földterület volt. E szervezeteknél a gyep területe volt meghatározó 87%-al. Az őstermelők száma az utóbbi években sokat változott, 2014-ben 6 főt tartottak nyilván, míg 2011, 2012 években 10-11 főt.

2.5. Civil szervezetek

A csobánkai civil szerveződések közül a legaktívabb a Vadvirág Nyugdíjas Klub, amely a község minden rendezvényén aktívan szerepel és részt vesz a közösségi eseményekben, a Polgárőrség, amely rendszeresen járőrözik a településen, valamint az Oszoly Környezetvédő Egyesület, amely környezetvédelmi profilú szervezet, a településen felmerülő problémák megoldására törekszik.

Vadvirág Nyugdíjas Klub:
Színvonalas tánceseményeivel szerves része minden csobánkai rendezvénynek, ezen kívül rendszeres egyesületi élettel a nyugdíjasoknak remek elfoglaltságot biztosítanak. Rendszeresen pályáznak, sokat utaznak, az Önkormányzattal is jó a kapcsolatuk.

Oszoly Környezetvédő Egyesület:
Az egyesület 2008. augusztus 30-án alakult. Tenni szeretnének a Csobánkán jelenleg felmerülő környezetvédelmi problémák megoldása érdekében, ismeretterjesztő sorozatok és kiadványok készítését tervezik a környezettudatos szemlélet népszerűsítése érdekében, valamint programokat szerveznek az aktív kikapcsolódást kedvelők számára. Első rendezvényük az Autómentes nap volt, majd ezt követte egy Critical Mass megszervezése. A Tanösvények kialakítása és működtetés még tevékenységi körük része. Terveiket folyamatosan közzéteszik saját honlapjukon, illetve facebook oldalukon is.

Csobánkai Értékőrző és Községszépítő Egyesület (CSÉKE):
Az Egyesület kiemelt feladatának tekinti Csobánka község kulturális értékeinek megőrzését, újértékek teremtését, esélyegyenlőségi programok és célkitűzések támogatását. Az Egyesület céljai megvalósítása érdekében együttműködik minden állami, társadalmi és gazdálkodó szervezettel, más egyesülettel és szövetséggel, amelyek segítik az Egyesület eredményes működését és céljainak megvalósítását. Tevékenységei között szerepel a Csobánkán élő nemzetiségek múltjának, kultúrájának, életmódjának, néprajzi és tárgyi emlékeinek felkutatása, bemutatása,népszerűsítése, a Csobánkán született és a Csobánkán élő alkotók műveinek összegyűjtése - különös tekintettel a Csobánkához kötődő alkotásokra és a Csobánkán felnövekvő ifjúság lelkében és tudatában a falu értékeinek ismertetése. Mindezeket összesítve létrehozták a Helytörténeti Gyűjteményt, mely az Önkormányzat által biztosított helységben várja a látogatókat. A kezdeményezés sikerét jelzi, hogy az önkéntes adományokból építkező gyűjtemény rövid időn belül ki is nőtték a rendelkezésre álló kereteket. Olyan kulturális programokat szervez és bonyolít le, mely a Csobánkán élő embereket összehozza, közösséggé formálja. Az amatőr alkotókat felkutatja, támogatja, irodalmi- és képzőművészeti alkotásainak a széles nyilvánosság előtt való megjelentetésének segíti elő. Programjukban szerepel a Hubertusz Kápolna felújítása, mely az ICO ZRT. tulajdonában, és kezelésében van. A CSÉKE elnöke Benke Tamásné.

Walper István Alapítvány
1997-ben Walper Ferenc hozta létre az alapítványt a faluban folyó hitéleti tevékenységsegítésére. Az időközben hivatalosan is megalapult 1001-es Szent Anna cserkészcsapatotthonául pedig megépítette a Walper István alapítványi házat a Béke úton, ahol a csapat a mai napig is tartja programjait. Az alapítvány elsődleges célja, hogy erkölcsi és anyagi támogatást nyújtson a csobánkai egyházközösségben tevékenykedő szociális, karitatív, ifjúságvédelmi, hitoktató, pasztorációs és egyéb társadalmi csoportok, különösen a Szent Anna Cserkészcsapat részére valamint, hogy segítse a csobánkai keresztény egyházak ilyen irányú ökomenikus tevékenységét.

Életvirága Alapítvány
Az alapítvány a gyerekekért és a gyerekeknek jött létre. A hagyományos iskolákban megszerezhető készségeken túl segítik elsajátítani test-lelki szinteken lévő tanulnivalókat, az egészséges életmódot, az érzelmi intelligenciát, valamint a tudatosságot mind önmagukkal, mind-környezetükkel kapcsolatban. A következő módszerek segítségével próbálják meg ezeket kialakítani a gyermekekben: művészet- és meseterápia, gyógypedagógia, nem formális képzés, tanulás, mentálhigiénés segítség.

Szívesen Élek Közhasznú Alapítvány
A „SZÍVESEN ÉLEK" Közhasznú Alapítvány, nyílt alapítvány, mely elkötelezett a gyermekek iránt. Céljai közé tartozik a Magyarország területén élő magyar állampolgárságú gyermekek hazai, államilag nem vagy csak részben finanszírozott gyógykezelésének anyagi támogatása, életesélyeinek a növelése érdekében; pénzügyi támogatás nyújtása olyan esetekben, amikor a beteg gyermek gyógykezelése a hazai betegellátási intézetekben nem biztosítható, csak külföldön történő gyógykezeléssel menthető meg az élete vagy javítható az állapota; a fogyatékos, mozgássérült, tartós betegségben szenvedő, valamint egyéb speciális műtéteken áteső gyermekek fejlesztését segítő szerek vásárlásának anyagi támogatása, speciális fejlesztőfoglalkozások szervezése, valamint családterápiával, fórumok szervezésével, mentális és szakmai tanácsadással a szülők segítése.

Magyarországi Németek és Nemzetiségek Csobánkai Szervezete
A szervezet fő profilja a nemzetiségek érdekvédelme, kultúrájuk megőrzése, hagyományainak ápolása.

Szent László Király Lovas Egyesület
A lovarda Pomáz és Csobánka között található. Az egyesület 2011-ben alakult azzal a céllal, hogy olyan tevékenységeket folytasson, mint például az egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító-egészségügyi tevékenységek. Feladatának tekinti, hogy a lovagláson keresztül megismertesse, megkedveltesse és gyakoroltassa a lovas sportokat és túrákat. Közvetlen szomszédságában található a cserkészpark.

2.6. Köznevelési intézmény

Miután a Petőfi Sándor Általános Iskolát a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ megszüntette, Csobánkán a Borostyán Természetvédő Óvoda maradt meg köznevelési intézményként. Az Óvoda a község egyetlen óvodája, melyet egy sváb parasztházból alakítottak ki a II. világháború után. Kiemelt figyelmet fordítanak a differenciált képességfejlesztésre, tehetséggondozásra és felzárkóztatásra. A nevelési programjuk fő gerince a természet védelme, mely alkalmazkodik a helyi sajátosságokhoz, a családok igényeihez és elvárásaihoz. Az intézmény nevelői a gyermekek bevonásával hívják fel a figyelmet a természetvédelem és környezetvédelem jeles napjaira (Föld Napja, Madarak és Fák Napja, stb.)

Borostyán Természetvédő Óvodaudvara

A pedagógiai program környezetvédelemhez, természetvédelemhez kapcsolódó céljai:

- A természetben jól eligazodó, problémáikra megoldást kereső és találó, szívesen kommunikáló gyermekek nevelése.
- Mély természetszeretet, és a szülőföldhöz kötődés kialakítása, a természeti környezet élővilágának védelme.

Az óvodai nevelés közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, az óvoda tevékenységrendszere és tárgyi környezete a környezettudatos magatartás kialakulását szolgálja.

Kirándulások, séták alkalmával előtérbe kerül:

- Csobánka környezetében honos növények ismerete.
- A begyűjthető növények jótékony hatásai.
- Veszélyek, mérgező, ehetetlen növények, termések.
- A természet sokszínűségének, szépségének változásának láttatása.
- A természeti környezet védelme, ennek fontossága.
- Kirándulások alkalmával testi képességek fejlődése.
- Edzettség, jó levegő, állóképesség.
- Tolerancia (Az erdőben csendesek vagyunk az itt élő állatok érdekében.).
- A természettel való harmonikus együttélés, a természet megismertetése, megszerettetése, védelme.
- Az épített környezet tárgyainak értékeinek megismertetése, védelmük.
- Pozitív élmények útján, a lakóhelyhez, szülőföldhöz való kötődés kialakítása, megalapozása.

A nevelés során fontosnak tartják a pedagógusok a környezettudatos magatartás, életmód kialakításának elősegítését ismeretek, információk nyújtásával, mint pl. a szülők folyamatos tájékoztatását a környezetbarát tisztálkodó és tisztítószerek előnyeiről, tulajdonságairól. (Faliújság, beszélgetés, környezetvédelmi munkaközösség közreműködésével)

A környezetvédelmi nevelés területei az óvodában:

- Föld és tájvédelem.
- Állatgondozás, állatvédelem.
- Videók a különböző földrészekről, a globális felmelegedés hatásai
- Kirándulások, séták a Pilisben, változások megfigyelése, turista útvonalak, jelzések, szemét gyüjtés
- Vizek védelme
- Vizi élőlények (Dera patak, Duna)
- Ivóvíztisztaság, folyóvízhasználat.
- Esővízgyűjtés.
- Levegővédelem
- A levegő jelenlétének bizonyításai (szélforgó, gyertya stb.)
- A légszennyezés megtapasztaltatása. (autók, égetés, fűtés stb.)
- Hulladékok. Keletkezésük csökkentése, felhasználásuk.
- Komposztálás
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Barkácsolás

- A lakóhely technikai és információs környezete. Zaj és rezgés.
- Zajszennyezés érzékeltetése)Gépek zaja, hangerősség)
- Természet hangjai.
- Az óvoda és a lakóhely épített környezet és védelme.
- Lakóhelyünk épületeinek, szépségeinek felfedezése. (Margit liget, Hubertusz kápolna, Katolikus és szerb templom, Szentkút, Bikár villa stb.)
- Szobrok és emléktáblák keresése, megismerése. (Berda emlékhely, 48-as emlékmű stb.)
- Zöld napok. A zöld napok a mindennapi életből kiemelkednek, sokféle megismerési, felfedezési lehetőséget nyújtanak az óvodásoknak. A gyermekek e folyamat során felismerik a környezetvédelem fontosságát, jelentőségét, ugyanakkor fontos emberi tulajdonságokra is nevel: Gondolkodásra, szelídségre, természettel szembeni alázatra.

(Forrás: Borostyán Természetvédő Óvoda, Pedagógiai program)

Bölcsőde a településen nem működik.

3. KÖRNYEZETI ELEMEK ÁLLAPOTA

3.1. A vizek állapota

Felszíni és felszín alatti vizek

Csobánkán a település belső szerkezetét a Kovácsi-patak, Dera-patak határozza meg. A Kovácsi-patak a Sport utcánál betorkollik a Dera-patakba. A Dera-patak árvíz hozamát 32 m^3-re számítják. A hegyekben számos forrás ered, mint pl. a Csobánkai Szentkút. A település környezete Budapest és a Dunakanyar vízbázisának háttérterülete, ezért a fokozott vízminőségvédelem kiemelt fontosságú.

A területen részletes talaj, illetve talajvíz minőségi vizsgálatok nem folytak, így azok állapotára vonatkozóan nem áll rendelkezésre információ, de a tapasztalatokra, valamint a környéken előforduló kereskedelmi-szolgáltató és ipari létesítmények alacsony számára alapozva nem feltételezhető szennyezés a talaj, a felszíni és a felszín alatti vizek tekintetében.

A vízfolyások nemcsak, mint vonalas zöldfelületi elem jelentősek, hanem ökológiai folyosók lévén természetvédelmi szerepük is fontos. Medrük a külterületen természetközeli patakmeder, míg belterületeken helyenként burkolt, kezeletlen meder. Kedvező adottság, hogy a patak nyomvonalvezetése nem szabályos, így kanyarulatai természetközeli hatást keltenek.

Dera-patak a Fő út mellett

Kovácsi-patak a Béke út mellett

A szántóföldi művelés során alkalmazott vegyszerek, valamint az állattartás során keletkezett trágya szennyezhetik a felszín alatti vizeket. Az alkalmazott vegyszerek használatával kapcsolatosan pontos adatok nem állnak rendelkezésünkre.

A vízfolyásokra vonatkozóan vízminőségi vizsgálatok, adatok nem állnak rendelkezésre, azonban az ökológiai folyosóként történő nyilvántartása miatt a Kovácsi- és Dera-patak vízgyűjtőjén a műtrágyázás és a növény védőszer felhasználás, szennyvízinjektálás csak engedélyezett és ellenőrzött módon történhet.

Csobánka területe szennyezettség érzékenységi besorolása a 7/2005. (III. 1.) KvVM rendelettel módosított 27/2004. (XII.25) KvVM rendelet melléklete alapján fokozottan érzékeny terület, míg a felszín alatti vízminőség védelmi területe kiemelten érzékeny. Erre tekintettel az övezetben csak környezetkímélő gazdálkodás folytatható. Ez magába foglalja a műtrágya és növényvédőszer felhasználás csökkentését is.

A felszíni és felszín alatti vizeket szennyvízszikkasztásból, illegális hulladéklerakásból, állattartásból stb. eredően negatív hatások érhetik, amelyet minden esetben meg kell szüntetni.

Problémák:

- A felszíni és felszín alatti vizeket érő szennyezés.
- Rendkívüli esőzések okozta árhullámok, belterületi elöntések veszélye.
- A mezőgazdasági növénytermesztésben használt műtrágya és növényvédő szerek mennyiségének szennyező hatása.

3.2. A talaj állapota, tájhasználat

Csobánka tájszerkezetének meghatározó eleme a Pilis-hegyvonulatai, valamint annak különböző mélységű medencéi, melyek egyikében lévő Dera-patak mentén alakult ki a településmag. Eleinte a patak mentén hosszirányú fejlődés mutatkozott, majd kertes és üdülőterületek alakultak ki a domboldalon is. A települést a hegyoldalakon kialakult erdőségek zárják közre, melyeket a nyílt karszt felszínre törés és sziklaszirtek tesznek változatossá.

Csobánka tájképi megjelenését, tájszerkezetét meghatározza a vízfolyások környezetében lévő természetes és természetközeli élőhelyek láncolata. A hegyoldalakat borító erdő a domináns, a szántók aránya kisebb, emellett jelentős kiterjedésű gyepes terület található a domboldalakon.

Tájhasználat:

A település közigazgatási területének alakulása

Belterület	215 ha
Külterület	2061ha

A település külterületének művelési ág megoszlása

Szántó	345,69 ha
Rét, legelő	441,05 ha
Gyümölcsös	13,55 ha
Szőlő	1,07 ha
Kert	0,43 ha
Erdő	868,91 ha
Fásított terület	0,16 ha
Nádas	0,62 ha
Kivett terület	401,23ha

A település közigazgatási területének 38%-át borítja erdő, külterületre vetítve ez az arány 42%, mely országos viszonylatban magasnak számít. Beerdősült területek főként a települést körbevevő hegyoldalakon találhatóak. Az erdőterületek az erdészeti nyilvántartás alapján nagyrészt védelmi rendeltetésű erdők közé tartoznak. Az erdők nagy része állami tulajdon, üzemtervi ellátottságuk jónak mondható, kezelőjük a Pilisi Parkerdő Zrt. A magántulajdonú erdőrészletek mennyisége elenyésző.
Több nem erdő művelési ágú erdőfoltokkal tarkított cserjésedő, fásodó terület is fellelhető Csobánkán, melyek kataszteri besorolás és valós állapot alapján erdőként kezelendőek. Ilyenek a Határ-rétek déli domboldalain található legelő művelési ágú területek, és a honvédség területén található kivett területek.
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek jellemzően a nemzeti park területén találhatóak, melyek főként tölgyes és erdei fenyővel borított területek.

A településen a **mezőgazdasági területek** kiterjedése szintén 40% környéki. Ebből a **szántóterületek** viszonylag kis részt, összesen 17%-t tesznek ki, mely a táji adottságok miatt lehetséges. A szántók főként a Kovácsi-patak mentén, a Határréti-patak völgyénél találhatóak összefüggő táblákban, szalagparcellák pedig a település nyugati sarkán vannak. Szántók közül átlagosnál jobb minőségű az 1-4 közti minőségű osztályú földrészlet, melyek rendkívül szétszórtan találhatóak meg a településen.

Rétek és legelők igen magas, 21%-ban találhatóak a településen. Ez az arány a valóságban ennél is magasabb, hiszen gyepesedés figyelhető meg a szántók felhagyása következtében több szántóterületen is. A gyepes területek a nyilvántartás szerint a Kovácsi-patak és a Határrétek domboldalain koncentrálódnak. Átlagosnál jobb minőségű rétek a Határréti-patak mentén, Garancs és Csobánc közötti völgyben húzódnak, legelők pedig szétszórtan a domboldalak alsó lankáin. A Nemzeti Park területén található gyepek jellemzően természetes állományú gyepvegetációval fedettek. Ezek a kiterjedt összefüggő rétek, legelők jelentős természeti és táji értéket képviselnek a településen.

Szőlők, gyümölcsösök részaránya kifejezetten alacsony, 1-2% közé tehető a településen. Összefüggő szőlős, vagy gyümölcsös területek nem jellemzik a települést, egyetlen kiterjedt gyümölcsös található Garancstól délre, a többi, ilyen művelési ágú területet mára már felhagyták. A volt zártkerti területeken megfigyelhető még néhány szőlőterület, de a terület átalakulóban van itt is, inkább lakó vagy üdülő funkció jellemző.

Külterületre vetítve 19%-ban találhatóak **kivett területek**, melyek megközelítőleg 400 ha-t tesznek ki. A kiterjedés főként (8300 ha) a honvédség területét fedi le, melybe az erdősült területek is belefoglaltak. Pilisvörösvár felé eső területen a lankásabb cserjés, gyepes kezeletlen területek szintén kivett területek a nyilvántartás alapján, viszont ezek biológiailag aktív növényzettel fedett területek. Egyetlen bányatelek található Csobánka területén, ezzel szemben több degradált terület, külszíni fejtés is beékelődött a tájszerkezetbe.
Zártkerti területek Csobánka belterületén, elsősorban a Hubertusz telep környezetében helyezkednek el, mely telkek művelési ága részben kivett, részben szőlő, gyümölcsös és kertként nyilvántartott.

A talajkészlet ésszerű használata, megóvása elsőrendű fontosságú feladat a mezőgazdasági tevékenységek során. A talajokat a kommunális szennyvízszikkasztásból és mezőgazdasági termelésből (hígtrágya elhelyezés, trágya tárolása) eredő szennyezések érhetik.

Problémák:

- Szennyvízszikkasztásból, állattartásból eredő talajszennyezések.

3.3. Élővilág, táji, természeti adottságok, ökológiai rendszerek

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A táji és természeti értékek védelmével, a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználati formákból adódó tájszerkezeti elemek megőrzésével szorosan összefügg a tájképi értékek védelme. A természeti adottságok és az emberi tevékenység nyomán kialakult sajátos arculatú táj ugyanis egyszerre tájképi érték, építészeti örökség és védendő természeti-, táji érték.

A község településképének fő meghatározója a hegyek, dombok közötti völgyben elhelyezkedő településmag, és a dombokra felkúszó beépítések. A patak és az Oszoly közé beszoruló beépítések a hajdani nyaralótelkek, villaszerű épületek maradványait őrzik. Önálló egységet

képez a Hubertusz telep egykori nyaralóövezete, valamint a ma már jellemzően új beépítésű szélesebb utcákkal rendelkező Hanfland.

Nemcsak tájképi, de kultúrtörténeti jelentőséggel is bír a település egy-egy pontján megjelenő beépítés. Ilyen a Hubertusz Kápolna, vagy a Margit-ligeti kastély feltáruló látványa.
Csobánka változatos domborzati jellemzői a külterületek tájképi megjelenésében is megnyilvánulnak. A hegyoldalak erdeit sziklás kibúvások, barlangok teszik változatossá. A nyílt karszt felszínre törése értékes tájalkotó elem.

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Csobánka természeti értékeinek köszönhetően jelentős kiterjedésű természetvédelmi szempontból védendő területekkel rendelkezik, ezek az ökológiailag értékes területek különböző szintű természetvédelmi oltalom alatt állnak. A védettségi kategóriák az alábbiakban kerülnek összefoglalásra.

Országos jelentőségű természetvédelmi területek – Duna-Ipoly Nemzeti Park területe

Csobánka területének több mint 50%-a, 1449,5433 ha a Duna-Ipoly Nemzeti Parkhoz (DINP) tartozó országosan védett terület, mely a Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendelet hirdetett ki. E rendelet 2. § (1) bekezdése alapján a „A védetté nyilvánítás célja a Duna és Ipoly térségében a folyók és mellékrendszerük, a védettséggel érintett területek természeti értékeinek, a felszíni és felszín alatti vízkészleteknek, az érintett területek erdeinek, termőtalajának és más megújuló természeti erőforrásainak, gazdag élővilágának, tájképi és történelmi emlékeinek a védelme”.

Natura 2000 hálózat

Az Európai Uniós természetvédelem legfontosabb eszközei a madárvédelmi (79/409/EEC) és az élőhely-védelmi (92/43/EEC) irányelv. A két jogszabály rendelkezései szerint kijelölt természetvédelmi területek közös európai rendszere a Natura 2000 hálózat, melyet az Európai Unió, a területén még fönnmaradt közösségi szinten jelentős, veszélyeztetett élőhely típusok, vadon élő állat- és növényfajok védelme, és ezen keresztül a biológiai sokféleség megőrzése és hosszú távú fennmaradásának biztosítása érdekében hozott létre.

Az Európai Uniós irányelvek átültetése a magyar jogrendbe és a területek kijelölése a 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről történt meg. E rendelet 4. § (1) bekezdése határozza meg a a Natura 200 területek lehatárolásának és fenntartásának célját. A területek helyrajzi számos jegyzékét a 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendeletben rögzítették Csobánkán a Natura 2000 hálózat alábbi *kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területe* található:

Uniós azonosító területkód	Név
HUDI20039	Pilis és Visegrádi-hegység

Forrás: 7. számú melléklet a 275/2004. (X. 8.) Korm. Rendelethez

Országos jelentőségű természeti érték – Ex-lege védelem

Ex-lege védett területek a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján kerülnek megállapításra. E törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár (23. § (2) bek.). Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek (24. § (1) bek.) minősülnek.
A Magyar Állami Természetvédelem hivatalos honlapján található barlangnyilvántartás szerint Csobánkán 45 darab barlang van kataszterbe véve. Ezek közül a hatályos helyi építési szabályzatban 2 darab barlang van megnevezve. Az említett két barlangon kívül számos egyéb más barlangnak minősülő karsztos képződmény található a településen, melyek a törvény erejénél fogva védettek. A Pilisborosjenő zártkert 2308/4 hrsz-ú ingatlannal északról szomszédos terület a barlangok felszíni védőövezetének kijelöléséről szóló 16/2009. (X. 8.) KvVM rendelet alapján kijelölt barlang felszíni védőövezetének része.

Ex-lege védett források esetében kettő található a településen. Egyik a Szent-kút, melynek gyógyító híre van, másik pedig a Dera-patak forrásvidéke.

Helyi jelentőségű természetvédelmi területek

A helyi védelem jogi alapját külön önkormányzati rendelet képezheti, amely tartalmazza a védetté nyilvánított területek helyrajzi számát, a területen megengedett területhasználatot, a védelemmel összehangolható tevékenységeket és korlátozásokat, a terület védendő értékeinek megmaradását biztosító szükséges intézkedések leírását és a védelem érdekében elkülönített források és alapok megnevezését. Csobánka község területén számos helyi védettségű természeti és táji érték található, mely a hatályos Helyi Építési Szabályzat mellékletében van rögzítve. Ezek a következőek:

HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET, ÉRTÉK:

Megnevezés	Jelleg	m^2; db	Hrsz.
Milleniumi Hét Vezér Park	park	2298	belterület 406/33
Margit-ligeti kastély parkja	park	33084	belterület 602
Hubertusz kápolna környezete	bokorerdő	8377	belterület 593
Ybl-villa megmaradt kertje	kert		belterület 605
Dera- és Kovácsi-patak környezete	liget		külterület 030/2, 0245/2, 306/1, 404
Szerb ortodox templom kertje	kert	1613	belterület 1,2
Római katolikus templom kertje	kert	2306	belterület 21
Homokkő-bánya	bánya	20734	külterület 02/3

HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI EMLÉK

Magyar név	Latin név	db	törzs-átmérő/korona átmérő (cm)/(m)	Hely
Csertölgy	Quercus cerris	1	70/14	belterület 3009 0241/2
Kocsányos tölgy	Quercus robur	1	30/8	belterület 3009 0241/2
Platán facsoport	Platanus occidentalis	8	70-100	belterület 3010 603
Nagylevelű hárs	Tilia platyphyllos	1	70/13	Béke út 13/A
Idős fenyők	Pinus sp.	facsoport	50/12	Szerb temető
Korai juhar	Acer platanoides	fasor	40/9	köztemető
Eperfa	Morus alba	1	80/12	Táncsics-Bem u.
Diófa	Juglans regia	1	70/13	Szerb-ortodox
Vadgesztenye	Aesculus hippocastanum	2	50/9	Szerb tér

Helyi jelentőségű természetvédelmi területek kiegészül a Cserkészpark területével (603 hrsz.), valamint az Ybl-villa kertjét érintő védelem kibővül a Dera-patak északi oldalán található 551 hrsz.-ú ingatlannal.
A 02/3 hrsz.-ú területen található homokbánya területe kikerül a helyi jelentőségű természet-védelmi területek közül.

Egyedi tájértékek

Az egyedi tájértékek országos nyilvántartásba vétele folyamatban van, ***Csobánka hivatalosan nem rendelkezik egyedi tájérték kataszterrel***. A tájértékek országos felülvizsgálata jelenleg is folyamatban van. Az egyedi tájérték kataszter készítését a Budapesti Corvinus Egyetem végzi, melynek adatai a TÉKA tajertektar.hu weboldalon megtalálhatók. A weboldalon található adatok csak tájékoztató jellegűek, nem hivatalos adatok, melyek Csobánkán 82 db egyedi tájértéket tartalmaznak.

Ökológiai hálózat

A település természeti adottságainak köszönhetően a kijelölt Nemzeti Ökológiai Hálózat jelentős területeket fed le. Csobánka nyugati oldalán lévő Hosszú-hegy, Ziribár-hegy és Határrétek területei, emellett a keleti Oszoly-csúcs, Csúcs-hegy és Kis-Kevély domboldalai, azaz a Nemzeti Park területe tartozik a magterületbe. A magterületek olyan stabil állapotú természetes vagy természetközeli élőhelyek, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, rajtuk a külső és belső környezeti feltételek révén természetes folyamatok érvényesülnek. Ökológiai folyosóként a település dél-nyugati határa mentén húzódó Határréti-árok környezete (mélyebb fekvésű gye-

pes terület, vizes élőhelyek, Házi-réti víztározó csobánkai területe) nyilvántartott. Ezen területek megteremtik a kapcsolatot és összeköttetést biztosítanak a magterületek között. Pufferterületek közé pedig a nyugati oldalon elhelyezkedő kisparcellás intenzívebben művelt mezőgazdasági területek, a Kovácsi-patakhoz csatlakozó, magterületek felé eső legelők, valamint a belterülettől délre található, honvédelmi terület részét képző Kerekes-hegy domboldalai tartoznak. Pufferzóna a magterületek és a folyosók körül kijelölt védőzóna, ahol még a természetközeli élőhelyek aránya lehetőség szerint magas, feladatuk a magterületek és folyosók védelme az esetleges külső káros hatásoktól.

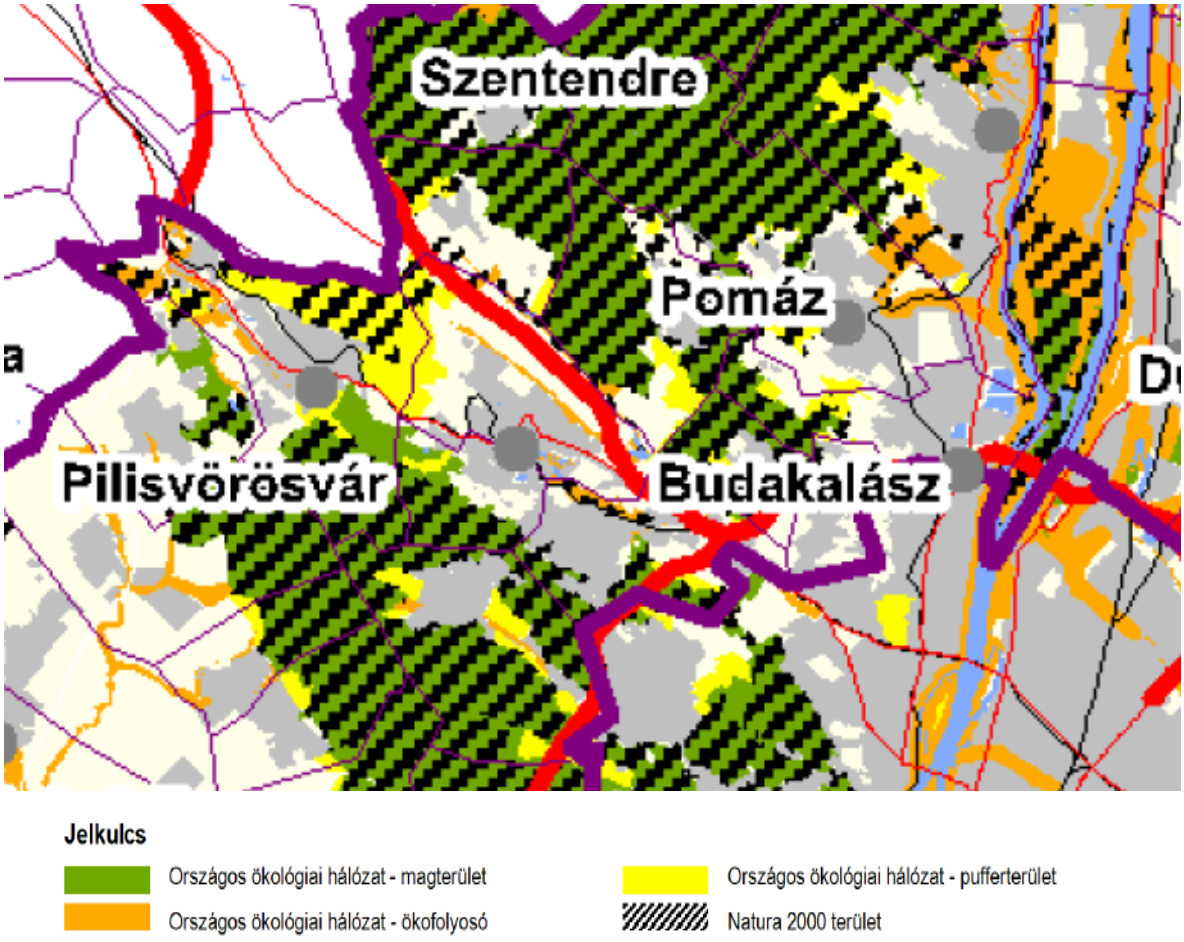

(Forrás: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció)

Problémák:

- Mezőgazdasági művelés talajelőkészítő munkái során aszályos, szeles időben érheti porszennyezés a lakóterületet. A vegyszerhasználat a talaj és az élővizeket szennyezheti.
- Az illegális hulladéklerakások látványromboló hatásuk mellett szennyezik környezetüket.

4. A TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA

4.1. A levegő állapota

Légszennyezettségi állapot

A levegőtisztaság-védelem fő célkitűzése az egészséges környezet érdekében a jó levegőminőség biztosítása, az emberi egészséget és a természetes környezetet veszélyeztető légszennyezettség kialakulásának megelőzése a jogszabályokban előírt levegővédelmi követelmények betartatásával. Légszennyező anyagnak tekintjük a levegő természetes minőségét hátrányosan befolyásoló minden olyan anyagot, amely természetes forrásból vagy emberi tevékenység következtében kerül a levegőbe és amely káros lehet az emberi egészségre, a környezetre, valamint károsíthatja anyagi javainkat.

A település és környékének levegőtisztasága megfelelőnek minősül. Határértéket meghaladó emisszió forrás jelenleg sincsen a területen, létesítése és üzemeltetése a jövőben sem engedhető meg.

A környezetvédelmi szabályozásban a levegő védelmével kapcsolatosan jogszabály a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendeletet. Továbbra is hatályos a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet, melynek alapján a települést az 1. kategóriába sorolja. Ez Budapest éskörnyéke légszennyezettségi agglomerációját jelenti.

Ennek alapján a légszennyezettség az alábbi zóna csoportokba tartozik:

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint											
	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM_{10}	Benzol	Talaj közeli ózon	PM_{10} Arzén	PM_{10} Kadmium	PM_{10} Nikkel	PM_{10} Ólom	PM_{10} benz(a)-pirén
Légszennyezettségi agglomeráció											
1. Budapest és környéke	E	B	D	B	E	O-I	F	F	F	F	B

A 4/2002-es rendelet alkalmazásában zónacsoport a légszennyezettség alapján kijelölt olyan területegységet jelent, amelyen belül akörnyezetvédelmi hatóság által meghatározott helyen, a szennyező anyag koncentrációjatartósan vagy időszakosan a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötöttlégszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet (atovábbiakban: VM rendelet) 5. mellékletében meghatározott tartományok valamelyikébe esik.

Budapest es környéke területi zóna erősen szennyezett elsősorban NO_2, PM_{10} tekintetében. Azónába sorolás a tervezési területre nem ad értékelhető adatot, ugyanis a zónán belüli átlagotjeleníti meg.Az agglomerációban a légszennyezés megállapítására a mérőhálózat hivatott, mely folyamatosan végrehajtja a légszennyezettség méréssel történő ellenőrzését. Az országban és így az agglomerációban is a levegőminőség mértékének, tér- és időbeli alakulásának megállapítása telepített mérőhálózati keretek között történik.
Csobánkán és környékén sem állandó, sem időszakos légszennyezettség mérés nem történik. Aterülethez legközelebb eső mérési pontok Vácon, illetve a Pesthidegkúton találhatók. Ezek folyamatos adatai az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatnál elérhetők. A rendelkezésre

álló adatok jó és kiváló értékeket mutatnak. A község levegőminőségi állapotakedvező, klimatikus gyógyhelyként tartják számon.

Diffúz légszennyezést a növényzettel időszakosan fedett szántóföldekről, illetve burkolatlan utakról származó por, valamint a bányászati tevékenység diffúz terhelése jelenti. A mezőgazdasági tevékenység esetében elmondható, hogy a település nem rendelkezik nagy kiterjedésű, intenzíven használt szántóterületekkel, továbbá a domborzat tagoltság is megakadályozza a deflációból eredő porszennyezést.

A jelentősebb belterületi utak többnyire burkoltak, a település mellékútjai burkolatlan földutak, melyek különösen a nyári időszakban jelenthetnek porszennyezést.
A településen jelentősebb légszennyezettséget okozó ipari tevékenység nem található. Bányászati tevékenység nem folyik a település területén, a bányák rekultivációja van folyamatban.

Légszennyezés adódhat még az avar és kerti hulladék nyílttéri égetésének helyi szabályozásáról szóló 15/2015. (XI.27.) önkormányzati rendeletben engedélyezett égetésből.

Légszennyező pontforrások

A településen határértéket meghaladó légszennyezés eddig még nem volt. A levegő minőségét alapvetően a fűtésből és a közlekedésből adódó füstgáz és porszennyezés határozza meg.

A település *földgázellátása* megoldott, a lakások fűtése nagyrészt vezetékes gázról történik.
A háztartási gázfogyasztók száma 2014-ben 883 db, mely a meglévő lakásállomány 80,8%-át jelentik. Ez gyakorlatilag a fűtési fogyasztók arányát is jelenti. Az általános fogyasztók aránya 4%, mely a háztartási fogyasztók közé nem számítható.

A légszennyezettséget meghatározza továbbá a *szén- és fatüzelés*, mely nagyobb terhelést jelent a kibocsátott légszennyezőanyag tekintetében, mint a gáztüzelés. A kommunális eredetű légszennyezés az alacsony kibocsátási magasságok miatt meghatározó szerepű a helyi légszennyezettség kialakulásában. A fatüzelésre a szénmonoxid és nitrogéndioxid, szilárdanyag (pernye) és korom légszennyező anyagok kibocsátása jellemző. A szén elégetésekor kéndioxid is keletkezik. Így fűtésből továbbra is várható levegőszennyezés.

A *közlekedésből* eredő légszennyezettségre vonatkozó mérési adatok nem állnak rendelkezésre. A közigazgatási területen haladó, belterületet is érintő 1109 jelű közút okoz említendő légszennyezést, mely elsősorban annak közvetlen közelében tapasztalható. Az áthaladó gépjárműforgalom kedvezőtlenül befolyásolja a levegőminőséget az áthaladó gépjárművek számával összefüggésben. A közlekedési eredetű emissziót jellemzően szén-monoxid, szén-dioxid, nitrogén-oxidok és telítetlen szénhidrogének alkotják. Ezek közül a telítetlen szénhidrogének közvetlenül az utak környezetében rakódnak le. Mivel jelentős mértékű levegőszennyezés nem adódik, elmondható, hogy a forgalomból eredő füstszennyezés valószínűsíthetően a határérték alatt marad.
A település területén lévő burkolatlan utak felületéről származó diffúz légszennyezés, mint porszennyezés lényegében elhanyagolható, azonban a kiporzás ellen védekezni kell.

A lakosság körében, szabályozott keretek között végrehajtott *kerti hulladékégetés* jelentősebb légszennyezés nélkül végezhető. Az avar és kerti hulladék nyílttéri égetésére vonatkozó szabályokat az Önkormányzat azavar és kerti hulladék nyílttéri égetésének helyi szabályozásáról

szóló 18/2011. (V.26.) számú önkormányzati rendeletben hozta meg. Az *állattartási* tevékenység potenciális helyhez kötött diffúz légszennyező forrásnak minősül. Nagy létszámú állattartó-telep a település igazgatási területén a Csobánkai Lovarda. Háztájiban nagyon kevés állatot tartanak. Az állatartás során keletkező trágyából felszabaduló esetleges bűz időnként kellemetlen szaghatást okozhat. Az így keletkező trágya minden esetben továbbhasznosításra kerül. Belterületen eddig is és a jövőben is csak korlátozásokkal lehet állatot tartani.

Az *allergén* pollent termelő *gyomnövények* (parlagfű, fekete üröm, lándzsás útifű, gyermekláncfű, vadsóska, disznóparéj, libatop) elterjedtek a településen is. Közegészségügyi szempontból leginkább a parlagfű allergiát okozó pollenje terheli a nyári időszakban az arra érzékeny lakosságot.Az ingatlan tulajdonosokat (használókat) terheli az a kötelezettség, hogy ezeket a növényeket irtsák, elszaporodásukat megakadályozzák.

Mezőgazdasági talajművelés során kisebb mértékű *porszennyezéssel*, alkalomszerűen növényvédőszerek levegőbe kerülésével számolni kell. A település északról szinte teljesen nyitott, itt a lakótelkek, lakóutcák közvetlenül szántókban végződnek (Hunor u., Barackvirág u., Kilátó u., Nádas u.). Több utca is szántóra fut ki és kevésben található megfelelő utcafásítás. Védőfásítás, véderdő nem védi a települést. A mezőgazdasági földutak használatából is adódhat minimális porterhelés.

Az *üzemi jellegű légszennyezés* tekintetében a Levegőtisztaság-védelmi Információs Rendszer(LAIR) önbevallásos alapon működő adatai alapján egy levegőszennyezést okozó telephelyhelyezkedik el Csobánka külterületén a 064 hrsz.-on.A Felügyelőség nyilvántartása szerint a legnagyobb arányban kibocsátott szennyezőanyag a COés a NO melynek kibocsátója a Biline Kft. telephelye.

A település levegő minőségét az alábbi tényezők befolyásolják:

- A mezőgazdasági tevékenységből eredő diffúz légszennyezés, kiporzás (talajművelés, terménysz árítás, takarmánygyártás),
- Állattartásból eredő bűzkibocsátás,
- Közlekedésből eredő porszennyezés,
- Fűtés (hagyományos illetve vegyes tüzelés, avar-és kerti hulladékégetés),
- Pollenallergiát okozó gyomok elterjedése.
- A vonatkozó rendelet szerint engedélyezett lakossági égetésből származó füstszennyezés.

Problémák:

- A meglévő gázhálózatra való rákötések száma nem teljes, a fűtésre használt alternatív anyagok légszennyezést okozhatnak,
- A közlekedés, valamint a mezőgazdasági talajművelés okozta porterhelés csökkenésére nincs elegendő fasor, erdősáv telepítve (mind kül-, illetve belterületen, kivéve a Dera-patak menti sáv).

4.2. Zaj- és rezgésvédelem

Csobánka területe zajterhelésének értékelésére hivatalos mérési adatok nem állnak rendelkezésre.

Csobánka általános zajterhelését jellemzően a közúti közlekedésből származó zaj mértékehatározza meg, tekintve, hogy a település közigazgatási területén, illetve annak környezetébenjelentős zajforrással üzemelő ipari tevékenység nincs, vasútvonal nem érinti a települést és arepülési zaj is elhanyagolható.

A problémát okozó *közlekedési zaj- és rezgés* elsősorban a 1109 jelű közútvonalon tapasztalható, mely a 1111 jelű közút és a 10-es számú főútközötti kapcsolatot biztosítja, így nagyobb volumenű átmenő forgalom jellemző a településen.A 1109 jelű közút forgalma önmagában nem kiemelkedő, azonban a belterületi szakaszán akialakult szűk keresztszelvény miatt a védendő épületek homlokzata előtt jelentős a zajterhelés.Sajnos a lakóházak utcafrontja sok esetben nagyon közel van az út középvonalához.

A KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft. elkészítette a „Fő közlekedési létesítmények stratégiai zajvédelmi intézkedési tervei – EU tagállami feladat” (2015. május) című elemzést a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium megrendelésében.

Az alábbi táblázat mutatja be a 1111 jelű összekötő út forgalmi jellemzőit. Az adatok a Magyar Közút Állami Közútkezelő, Fejlesztő, Műszaki és Információs Kht. által közzétett, 2009. évre vonatkozó forgalmi adatokat tartalmazza.

Közút száma	Szakasz-hossz [km]	Forgalom (jármű/h)									Sebesség [km/h]			Leq(7,5) [db]			
		Napköz			Este			Éjjel						nappal	este	éjjel	DEN
		I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.				
1111	0,605	763	39	8	396	19	3	93	7	2	90	70	70	71,6	68,7	62,7	72,4

(Megjegyzés: A hatóságilag megengedett sebesség a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.)KPM-BM együttes rendelet előírása szerint: I. akusztikai jármű kategória: személygépkocsi, motorkerékpár, 2500 kg megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó gépkocsi; II-III. akusztikai jármű kategória: egyéb gépjármű - kivéve a motoros triciklit - valamint gépjármű és pótkocsiból álló járműszerelvény.)

Az elemzés Csobánkával foglalkozó fejezete bemutatja, hogy Az 1111. sz. összekötő út a település közigazgatási határán halad a 8+450 – 8+805 km szelvények között. A zajtérképezett szakasz bal oldalán található a település közigazgatási határán belüli érintett terület, ami külterületi rész. A beépítettség az érintett területen alacsony. Leginkább terhelt terület nappal a 1111. sz. összekötő út zajtérképezett szakaszának bal oldalán mintegy 100-110 m széles sáv, míg éjjel a ugyanezen az oldalon mintegy 70-80 m széles sáv. Zajterhelés szempontjából az érintettség alacsony, érintett lakosság gyakorlatilag nincs. Az 1111. sz. összekötő út Csobánkát érintő zajtérképezett szakaszán a homlokzati zajterhelés nappal a 73 dB-es, míg éjszaka a 65 dB-es értéket sehol sem éri el.

5 éves időszakra a zajterheléssel érintett külterületen a területhasználat tervezés során *zajcsökkentési intézkedést javasol a tanulmány,* mely az érintett útszakasz két oldalán legalább 40-40m-s védőtávolság biztosítja a stratégiai küszöbérték túllépésének az elkerülését, azonban a legalább 20 dB értékű zajterhelés csökkentéshez legalább 200-200 m-es védőtávolság kerüljön kijelölésre, amelyen belül nem kerül sor a terület lakóterületté történő átminősítésére.

A közlekedési zaj emisszió meghatározó tényezője a forgalom nagysága, összetétele és eloszlása. A zaj és rezgés terhelés megállapítása a forgalom összetételéből egységjárműre történő átszámítással történik. A számításnál a személygépkocsi 1, a motorkerékpár 0,7, tehergépkocsi szerelvény 2,5-es szorzóval határozható meg. A közúti közlekedés okozta zajcsúcs növekedése már nem várható, de a magas zajszint időtartama emelkedik. Itt kell megemlíteni, hogy az őszi terménszállításnál a zajszint ugrásszerűen megnőhet. Míg korábban a 8-18 h-ig terjedő napszak volt kiemelkedően zajos, addig jelenleg már az éjszakai időszak is annak számíthat.

A főútvonal forgalomból adódó zajterhelése mellett időszakosan bár, de meghatározó a *katonai gyakorlótér* kiképzési időszakban előforduló *zajterhelése*. A Magyar Honvédség jelentette hatások között jelentős szerepet játszik a lőgyakorlatokhoz használt harckocsik szállítása. A harckocsikat szállító járművek kb. kéthavonta haladnak keresztül Csobánkán. A szállítójármű a harckocsival megterhelve jelentős terhet jelent rezgésterhelés szempontjából is, továbbá a közutakra jelentős terhelést ró, valamint az utak mentén álló épületek viselik a rezgésterhelést. A honvédség lőgyakorlat esetén előzetes tájékoztatást ad a települési önkormányzatnak.

Kereskedelmi, vendéglátó, szabadidős tevékenységek által keltett zaj a településen nem tapasztalható.

A gazdasági helyzet javulásával további terheléssel lehet számolni. A közutak átmenő forgalma által keltett a zaj- és rezgés terhelésre különös figyelemmel kell lenni.

Problémák:

- A közúti (személy- és tehergépjármű) közlekedés által okozott zaj- és rezgéshatás.

4.3. Zöldfelület-gazdálkodás

A zöldfelületek közé tartoznak a zöldterületek (közparkok), a zöldfelületi jellegű intézmények területei, kertjei (iskola kert, sportpálya, temető), valamint az utcák, teresedések fasorai, növényzettel fedett részei, továbbáa kül- és belterületen megtalálható erdő-, valamint mezőgazdasági területek, a vízfolyásokat kísérő ligeterdők, vizenyős területek.

Az összes *zöldterület* nagysága 9681 m^2 volt 2014-ben. A község szerencsés zöldfelületi adottságokkal rendelkezik, hiszen fekvéséből adódóan zöldfelületekben bővelkedik. A belterületi zöldfelületi rendszer alapját a település nagy részét alkotó lakóterületek egymáshoz kapcsolódó kertes tömbjei alkotják. Ennek köszöntetően a belterületen összefüggő zöldfelületi rendszer jött létre, amelybe ágyazódik a többi zöldfelületi elem: zöldterületek, intézményi zöldfelületek, fasorok, fásítások.

A település jelenleg hatályos belterületi szabályozási tervét tekintve (2. sz. melléklet az 1/2010. (I. 29.) KTr. sz. önkormányzati rendelethez) 3 db közpark besorolású területtel rendelkezik (Hét Vezér Park – 406/153 hrsz, Dera-patak menti területek – 551, 605 hrsz). A fenti meghatározások szerint a településen található közparkok közül a Hét Vezér park az egyetlen közelmúltban létesült közkert, mely szépen gondozott pihenőhellyel rendelkezik. A további kettő közpark jelenleg nem rendezett, de tervek vannak a hasznosításukra a funkciók hiánya és rendezetlenségük miatt. Ezen területeken tehát szükséges a tervszerű kialakítás,melyeken a rekreáció, a pihenés funkciójának megteremtése a cél.
A Fő tér közfunkciókkal rendelkezik (melyet magasburkolati aránnyal, színpad, pihenő funkcióval és intenzív növénykiültetésekkel alakítottak ki aközelmúltban), területén azonban nem található jelentős zöldfelület. A települési intézmények kertjei is zöldterület (intézménykert) besorolást kaptak, ami a területek elsődleges rendeltetését, közfunkcióját tekintve nem megfelelő. Ezeken kívül a településen található még egy zöldterület, melyen a közelmúltban játszótér létesült (391/2 hrsz).

Intézményi zöldfelületek(Funkciójuk lehet a pihenés, a szórakozás, a rekreáció, a sport és regenerálódás, az oktatás és kutatás):

- Kraxner Alajos Speciális Foglalkoztató kertje
- Közép-Európai Cserkész Alapítvány
- Oktatási Intézmények kertjei
- Templomkertek

Az intézményi zöldfelületek gondozottak, ápoltak, de különösebb kerttörténeti sajátságot nemmutatnak.

Jelentős zöldfelületi intézmények:

- Temetőkertek
- Margit-ligeti kastély kertje
- Ózon (Sumica) kemping
- Sportpálya és környezete

Belterületi erdők

A belterületen több véderdő besorolású földrészlet található, melyek a változatosterepviszonyok miatt kialakult vízmosások, meredek lejtésű területeket foglalják magukba. Ezekaz erdők a kezeletlenség miatt alakultak ki, melyek nem tekinthetők erdőknek sem ökológiai,sem erdészeti szempontból, azonban az vegyes állományú foltjaik értékes élőhelyet biztosítanakegyes állatfajoknak és esztétikai élményt jelentenek az emberek számára.

Lakókertek, üdülőkertek, zártkertek

A magánkertek olyan, elsősorban épületekhez kapcsolódó zöldfelületek, melyek a tulajdonosokszámára biztosítanak kellemes külső környezetet, lehetőséget pihenésre, sportra, játékra,kiskertművelésre, rekreációra.

Vonalas zöldfelületi elemek

A település két jelentős vízfolyása a Kovácsi-patak és annak befogadója, a Dera-patak, melyek a belterületen keresztül haladnak és e terület fő zöldtömegét adják. A vízfolyásnemcsak, mint vonalas zöldfelületi elem jelentős, hanem ökológiai folyosó lévén természetvédelmi szerepe is fontos. Medre a külterületen természetközeli patakmeder, mígbelterületeken helyenként burkolt, kezeletlen meder.A patak menti zöldfelületek gyakran elhanyagoltak, pedig elhelyezkedésük révén rendkívülértékesnek mondhatók. A patakokat kísérő növényzet helyenként elvadult, a gyomfákat is irtanikellene. Nagy problémát jelent a japán keserűfű megjelenése és gyors terjeszkedése, veszélybe sodorja az őshonos fajok létét, továbbá károsítják az árvízvédelmi berendezéseket, nehezítik a mederfenntartási munkálatokat.

Csobánka domborzati adottsága folytán viszonylag meredek, szűk utcák alakultak ki a lakó ésüdülőterületek között, ahol a szintkülönbség áthidalásán túl a vízelvezetést is meg kell oldani.Éppen ezért a *fasorok*nak már nemigen maradt hely, így a belterületen az utak mentén a fasorokaránya alacsony. A Hanfland esetében ennél jobba helyzet, itt viszonylag széles utcák alakultakki, így a fasortelepítésre is adódott lehetőség. Ezen a településrészen ugyanakkor problémátjelent, hogy csak kevés esetben történt koncepcionális fásítás, ezért a vegyes állományú fákgyakran szedett-vedett hatást keltenek.

Az Önkormányzat nagy gondot fordít a közterületek és utak melletti zöldterületek gondozására, karbantartására. Elegendő számú hulladékgyűjtőt helyeztek ki e területekre, melyek ürítését, karbantartását közfoglalkoztatás keretében oldják meg.

Rendezett zöldfelületek:

Szerb tér

Plandics tér

Csobánkán a lakóterületek jellemzően kertvárosias lakóterületbe soroltak, többnyire rendezettek, ápoltak. A faállomány vegyes, a fák és cserjék mellett megtalálhatók az intenzíven telepített egynyári és évelő növények.

Az intézmények környezetében, a magánportákon szépen karbantartott kertek találhatóak.

A település jellegzetes külterületi zöldfelületi elemei az erdők, gyepek (rétek, kaszálók), vízfolyások, fásított területek (ültetvények, védőfásítások, fasorok), szántók.

Problémák:

- A közcélú zöldfelületek, valamint a belterületen lévő, azokhoz közvetlenül kapcsolódó egyéb közösségi szerepet betöltő patak menti területek rekreációs szempontból rossz állapotúak, így alulhasznosítottak.
- Játszóterek,pihenőparkok, díszterek hiánya.
- Belterületen lévő zöldterületek egymástól elszigetelve helyezkednek el, a közöttük lévőkapcsolatot megteremtő fasorok hiányoznak.
- A japán keserűfű veszélybe sodorja az őshonos fajok létét, nehezítik a mederfenntartási munkálatokat.

4.4. A települési környezet (vizuális környezetterhelés) és a közterületek tisztasága

Vizuális környezetterhelés elsősorban a felhagyott, degradált területek, másodsorban illegális hulladéklerakás formájában jelenik meg a településen. Degradált terület, felhagyott bánya található a Kis-Kevély nyugati oldalán, a honvédségi területen környezetében, valamint Pilisvörösvár felé haladva a 1109 jelű közút északi felén. Mint minden külszíni fejtés, ezek is kedvezőtlen esztétikai hatásúak, elsősorban a dél felöl érkezők érzékelhetik a vizuális környezetterhelést, melyet valamelyest ellensúlyoznak a szomszédos erdőterületek.

Illegális hulladéklerakás a település több pontján tapasztalható, leginkább a patak menti részeken, a bányaterületek környezetében, valamint a beépített területek határában fordulnak

elő. Ezek megszüntetésére vonatkozóan az Önkormányzat több alkalommal kísérletet tett, azonban ennek ellenére még mindig vannak olyan településrészek, ahol szerves és a vegyes kommunális hulladéklerakás is jellemző, bár kamerák elhelyezésével a lerakó személyek felderítése könnyebbé vált. Sajnálatos módon a turista útvonalak mellett is gyakori a hulladék látványa.

Turista pihenő a Szentkúti turista út mellett

Megrongált információs tábla

Vizuális környezetterhelés közé sorolható a kedvezőtlen beépítések, valamint a nem rendeltetésszerű területhasználatok is. Ebbe a csoportba tartoznak a leromlott állagú épületek, lakóingatlanok is. Ezek jellemzően a Plandics tér környezetében, valamint az időszakosan használt üdülőterületek esetében fordul elő, ahol a tulajdonosok ritkán, vagy egyáltalán nem látogatják, használják ingatlanjaikat, így a fenntartás hiánya miatt mind telken belül, mind a közterületen elhanyagolt, rendezetlen a terület.
Csobánka belterületétől délre található egy kelet-nyugati irányban végig futó magasfeszültségű távvezeték, mely esztétikai szempontból zavaró hatású, a természeti környezetben tájidegen elemként jelenik meg.

A közterületek önkormányzati tulajdonban vannak, kivéve a Fő utat és a Vörösvári utat, melyek állami tulajdonúak.

Az Önkormányzat a település környezetére vonatkozóan, annak fejlesztésére a lakosság elégedettsége érdekében, kiemelt figyelmet fordít.

Hulladékgyűjtő a Borony utcában

A településen a közterületek jellemzően tiszták, rendezettek, a közlekedési úthálózat portalanítására is gondot fordít az Önkormányzat. A közterületeken lévő tárolókból a kommunális hulladékot a közmunkások foglalkoztatásával szállíttatja el rendszeresen az Önkormányzat.

A települési környezet védelmét szolgáló helyi rendelkezésekről szóló 18/2011. (V.26.) önkormányzati rendelete 6.§ (2) bekezdése értelmében állatot közterületen engedély nélkül legeltetni vagy járatni nem szabad. A közterületre kiszabadult háziállatokért a gazda tartozik felelősséggel. Az esetleg okozott kárt köteles megtéríteni, a beszennyezett közterület feltakarításáról gondoskodni.

Közterületen legeltetett állat általi szennyezés a sportpálya mellett zöldterületeten

4.5. Hulladékgazdálkodás

A településen a kommunális hulladékok gyűjtése megoldott, a kommunális szilárd hulladékot szervezett keretek között szállítják el. A veszélyes hulladékok begyűjtése és elszállítása szintén megoldott. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: Hulladéktörvény) 62. § (1) bekezdése alapján hulladékgazdálkodási tevékenység kizrólag a környezetvédelmi hatóság engedélyével végezhető. A településen hulladéklerakó, dögkút nem található.

Az intézményi (Cserkészpark, Kraxner Alajos Speciális Foglalkoztató Otthon, Margit-ligeti kastély) szennyvizek a szociális foglalkoztató mellett kialakított helyi tisztítóba kerül, a lakóterületi szennyvizeket a település igazgatási területén kívülre, egy engedélyezett leürítő helyre szállítják.

Települési szilárd hulladék

A településen a teljes körű hulladékgazdálkodási tevékenységet az Agglomerációs Hulladékkezelő Kft. (AHK Kft.) végzi a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt-vel (FKF Zrt.) konzorciumban.
A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás részesedési aránya:

- AHK Kft.: 40% – ügyfélszolgálat, adatkezelés, közszolgáltatási díj beszedése;
- FKF Zrt.: 60% – hulladékok begyűjtése, szállítása, szilárd hulladék ártalmatlanítása egységes környezethasználati engedéllyel rendelkező hulladékkezelő létesítményben, célgépek biztosítása a hulladék begyűjtéséhez és szállításához.

Az AHK Kft. 2013. január 2-án kötött közszolgáltatási szerződést az Önkormányzattal, mely 2022. december 31-ig érvényes. Az AHK Kft. Hulladékgazdálkodási Tervet készített 2013-2015. évekre.

Az AHK Kft. feladatai az alábbiak (forrás: AHK Kft. Közszolgáltatói Hulladékgazdálkodási Terv Csobánka Község 2013-2015):

- *hulladékszállítás*, a lakossági hulladék gyűjtése az AHK Kft. tulajdonában lévő zárt rendszerű, öntömörítős járműparkkal, heti gyakorisággal házhoz menő begyűjtési rendszerben, lomtalanítás évene egyszer, zöldhulladék gyűjtése évente kétszer házhoz menő begyűjtési rendszerben, az üveg szelektív gyűjtése havonta egyszer, házhoz menő begyűjtő rendszerben, a lakosság szelektíven gyűjtött újrahasznosítható anyagainak gyűjtése havonta egy alkalommal házhoz menő begyűjtési rendszerben (az AHK Kft. által biztosított zsákokban),
- *hulladéklerakás, ártalmatlanítás, hasznosítás*, a hulladék lerakása hulladéklerakóban történik.

A hulladékok kezelését az AHK Kft. az alábbiak szerint oldja meg:
- a vegyes hulladékok hasznosítónak/ártalmatlanítónak történő átadása,
- az elkülönítetten gyűjtött hulladékok előkezelőnek/hasznosítónak történő átadása.

A gyűjtött hulladékokat az AHK Kft. jelenleg az FKF Zrt. által üzemeltetett hulladékkezelő létesítményekbe szállítja, ahol azok energetikai hasznosításra, illetve ártalmatlanításra kerülnek. Ezek a Pusztazámori Regionális Hulladékkezelő Központ, a Dunakeszi 2. számú hulladéklerakó, valamint a Fővárosi Hulladékhasznosító Mű.

Az AHK Kft. a települési hulladékkezelést Hulladéktörvény V. fejezet, illetve a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 385/2014. (XII. 31.) Kormányrendelet előírásait figyelembe véve végzi.

A településen nincs engedélyezett, műszaki védelemmel ellátott lerakó.

A közégben jelenleg 1 db *hulladékgyűjtő sziget* található, amelyen üveg termékek elhelyezésére van lehetőség. A korábbiakban létesített hulladékgyűjtő szigetek nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, rendezetlenségük miatt fel kellett azokat számolni. A településen rendszeresített hulladékgyűjtősziget megfelel az egyes létesítmények kialakításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Kormányrendelet szerinti előírásoknak. A gyűjtőszigeten keletkező hulladékokat az AHK Kft. gyűjti be.

Üveg hulladékgyűjtő sziget a Széchenyi István u. mellett

A településen *hulladékgyűjtő udvar* nem épült.A hulladékudvarok részben azoknak a hulladékoknak a térítésmentes átvételére szakosodtak, amelyek a háztartási gyűjtőedényekben nem helyezhetők el, illetveazokra, melyeket a lomtalanítási akciók során sem szállítanak el. Így az elkülönítve gyűjtött másodnyersanyagokon kívül itt lehet leadni a nagydarabos hulladékokat, kisebb, a lakások bontásánál, átalakításánál keletkező hulladékot és a háztartási veszélyes hulladékokat.
A szelektíven gyűjtött hulladékok részarányának növelése érdekében a szelektív hulladékgyűjtő rendszer megfelelő üzemeltetését, fejlesztését szorgalmazni kell összekötve a lakossági szemléletformálással, tájékoztatással.

Az AHK Kft.végzi a *házhoz menő (zsákos) szelektív hulladékgyűjtés* szolgáltatást. A házhoz menő gyűjtés a papír, műanyag, fém és üveg frakciókraterjed ki. A lakosság a felsorolt hulladék fajtákat kötegelve, zsákban vagy külön tárolóban gyűjti,a közszolgáltató rendszeres járattal e célra beállított tiszta járművel szállítja beválogatóműbe. A válogatás során keletkező maradék (anyagában nem hasznosítható) hulladék a Fővárosi Hulladékhasznosító Műben kerül energetikai hasznosításra. A válogatást követően fennmaradó mennyiség anyagában történő hasznosításra kerül. Az üveg gyűjtésére alulürítős közterületi konténerek kerültek kihelyezésre.
A szelektív hulladékok gyűjtésével kapcsolatosan *szállítási problémák* merültek fel, melyek kezelése fontos:

- a lakosság nem helyezi ki időben az elszállítandó hulladékot, ezzel nehezítve a hatékony közszolgáltatás végzését, ezzel mindegyik gyűjtési mód esetén találkozott a szolgáltató,
- a hulladékgyűjtő edények minősége sok esetben kifogásolható, a balesetveszélyes edények ürítését nem végezték el,
- a szelektív hulladékgyűjtésnél a lakosság nagy része a különböző frakciókat ugyanabban a gyűjtőzsákban helyezi ki, ezért azokat a szolgáltatónak kommunális hulladékként kell kezelnie,
- az úthálózat műszaki állapota helyenként kifogásolható, ott a célgépek nehezen közlekednek, nehezítve a hatékony közszolgáltatás végzését.

A településen folyó szelektív hulladékgyűjtéshez kapcsolódó tudatformálás, ismeretterjesztő tevékenységekre az AHK Kft. az FKF Zrt-vel a nevelési-oktatási intézmények diákjai és pedagógusai számára tanítási órákat, foglalkozásokat kíván biztosítani. Oktatóprogram keretében lehetőséget kívánnak biztosítani arra is, hogy a programra jelentkező iskolák megtekinthessék a Fővárosi Hulladékhasznosító Művet és a Pusztazámori Regionális Hulladékkezelési központot, ezzel elősegítendő azt, hogy hamarabb átlássák: a környezetvédelmi szempontból mennyire szükséges a hulladékok elkülönített gyűjtése.

Lomtalanítást az AHK Kft. évente egy alkalommal bonyolít le. A szolgáltató meghatározott időpontban történő külön díjazás nélküli lomtalanítást végez. Az éves lomtalanítás kereetében lehetőség van megválni a háztartásoknál keletkezett nagydarabos hulladékoktól. A szolgáltatónál a lomtalanítással kapcsolatos tapasztalat nagyon jó volt, a lakosság időben kitette a hulladékot, az ilyenkor szokásos „lomizók” jelenléte sem volt jellemző. Az alábbi táblázatból kitűnik, hogy 2013-ban a tervezettet meg sem közelítette a ténylegesen elszállított hulladék tömege, azonban a lakosság a rá következő két évben már élt a lehetőséggel és a tervezettet többszörösen meghaladó tömegű lomhulladéktól vált meg. A mennyiséget tekintve jóval meghaladta a házhoz menő szelektív hulladékok és a zöldhulladékok tömegét.

A *zöldhulladék* elszállítását a lakosság részére évente kettő alkalommal biztosítja az AHK Kft. (március, november), további kettő alkalommal az Önkormányzat (június, augusztus). Az avar és kerti hulladék nyílttéri égetésének helyi szabályozásáról szóló 18/2011. (V.26.) számú önkormányzati rendelete alapján az avar és a kerti hulladékok esetében a komposztálást kell előnyben részesíteni, de meghatározott időszakokban megengedett azok égetése is. A zöldhulladék kezelését az FCSM üzemeltetésében lévő csomádi komposztüzemben valósította meg 2015-ben a szolgáltató.
A növekvő igény alapján települési szintű komposztáló telep létrehozására vizsgálat készült. A lakosságnak már a második alkalommal volt lehetősége komposztládára is pályázni, melyet a további években is folytatni kíván az Önkormányzat. A zöld hulladékok szakszerű komposztálásához és hasznosításához azonban szükség lenne a házi komposztálás további népszerűsítésére, támogatására is a lerakásra kerülő szerves hulladék csökkentése érdekében. A biohulladékkezeléséről és a komposztálás műszaki követelményeiről szóló 23/2003. (XII. 29.) KvVM rendeletre figyelemmel kell lenni.

2013-2015 években az AHK Kft. által Csobánkán gyűjtött hulladékok mennyiségi adatai (kg)

Gyűjtési mód	**2013. évi terv közbesz. alapján**	***2013. évi tény***	**2014. évi terv**	***2014. évi tény***	**2015. évi terv**	***2015. évi tény***
Házhoz menő vegyes gyűjtés	940.000	*604.700*	700.000	*621.300*	670.000	*633.830*
Házhoz menő szelektív gyűjtés	163.000	*14.100*	28.000	*13.900*	55.000	*22.396*
Lomtalanítás	51.500	*8.600*	10.000	*47.600*	13.000	*78.720*
Zöldhulladék gyűjtés	1.646.000	*29.700*	30.000	*20.600*	30.000	*49.430*
Összesen:	1.318.500	*657.100*	768.000	*703.400*	768.000	*784.376*

(forrás: Az AHK Kft. 2015. évi közszolgáltatói tevékenységének beszámolója, Csobánka község)

Az adatokból jól látszik a hulladékok mennyiségnek folyamatos emelkedése. A szelektív hulladékokat gyűjtő célgépek viszont szinte üresen járják végig a település utcáit, kevés hulladékot begyűjtve. A szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségének növelése és a környezettudatosabb lakossági magatartás elérésének érdekében kiemelten fontos feladat a lakosság szemléletformálása, a szelektív hulladékgyűjtési morál javítása, az elkülönített gyűjtés módjának pontosabb betartása.

Veszélyes hulladékok

2015. évben az alábbi veszélyes hulladékfajták keletkeztek:

Hulladékfajta	**kg**
fáradt olaj	170
sütőolaj, zsír	110
gyógyszerhulladék	50
veszélyes anyaggal szennyezett műanyag csomagoló hulladék	320
veszélyes anyaggal szennyezett	35

fém csomagoló hulladék	
mosószer	360
halogénmentes szerves oldószer	140
festékmaradék	1100
hajtógázas flakonok	35
növényvédőszerek, irtószerek	20
használt akkumulátor	0
autógumi	780
veszélyes anyagot tartalmazó irodai hulladék (toner)	20
veszélyes anyagot tartalmazó elektronikai hulladék	1150
fénycsövek, izzók	22
azbesztet tartalmazó hulladék	0
egyéb higany tartalmú hulladék	0
elem	25
laborvegyszer	0

Az Önkormányzat 2016. évben is megszervezte a lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok begyűjtését és elszállítását, tekintettel a 138/2015. (XI.26.) KT-határozattal elfogadott 2016. évi Környezetvédelmi Intézkedési Tervre, mely a Környezetvédelmi Alap felhasználási jogcímeit határozza meg. Az intézkedési tervben m/1. pont alatt szerepel a „veszélyes hulladékok összegyűjtése és elszállítása" feladat. A feladatot a Faragó Környezetvédelmi Kft. (1085 Budapest, Baross u. 36.) végezte el. A háztartásokban, illetve egyéb termelőknél keletkező veszélyes hulladékokkal kapcsolatban be kell tartani a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Kormányrendelet előírásait.

Elektronikai hulladékok: Az elektromos és elektronikus berendezésekkel kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről szóló 197/2014. (VIII. 1.) Kormányrendelet alapján az elektromos és elektronikai termékeket gyártó és forgalmazó cégek 2005. augusztus 13-ától kötelesek visszagyűjteni, hasznosítani a használatból kivont elektromos és elektronikus berendezések hulladékait. A normálizzók, halogénizzók és a háztartásban használt lámpatestek nem tartoznak Kormányrendelet hatálya alá.

A *mezőgazdasági eredetű folyékony hulladék* (hígtrágya) megfelelő gyűjtéséről kezeléséről állattartó telepek esetén a gazdálkodó saját költségén köteles gondoskodni. Az Önkormányzat által kiadott a települési környezet védelmét szolgáló helyi rendelkezésekről szóló 18/2011. (V.26.) számú rendelet értelmében állati trágyát csak szigetelt alapú, a csurgalékvíz összegyűjtésére szolgáló gyűjtőcsatornával és aknával ellátott helyen lehet tárolni. Hígtrágya, trágyalé, csurgalékvíz kizárólag szivárgásmentes, szigetelt tartályban vagy medencében tárolható. Ezen előírásokat minden esetben be kell tartatni a mezőgazdasági vállalkozókkal.

Települési egyéb hulladékok: Az építési-bontási hulladékok elhelyezésével, hasznosításával kapcsolatban figyelemmel kell lenni arra, hogy a területek fejlesztésével együtt járó építkezések, mélyépítési- és rendezési munkálatok során keletkező hulladékokat a Hulladéktörvény és a vonatkozó végrehajtási rendeletek előírásai szerint kell kezelni. Építési munkálatok során esetlegesen felszínre kerülő szennyezett anyagok szakszerű kitermelésével és ártalmatlanításával mentesítendő a beépítésre kerülő ingatlan. A kivitelezési munkálatok, illetve az üzemeltetés során keletkező hulladékok nyilvántartása és az adatszolgáltatás a hatályos jogszabályok előírásai szerint végzendő.

A településen keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékok ártalmatlanításra, hasznosításra történő átadása csak az adott hulladékokra érvényes kezelési engedéllyel rendelkező vállalkozásnak történhet. A kezelési engedély meglétéről a hulladék átaását megelőzően meg kell győződni.

Települési folyékony hulladék

A településen keletkezett szippantott folyékony kommunális hulladék elszállítását az érintett lakosság maga szervezi meg.
Az Önkormányzat az egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 2/2015. (II.20.) önkormányzati rendelete 12. § alapján támogatást nyújt (jelenleg kettő kérelmezőnél van folyamatban) a közművek bevezetéséhez, melynek során a vezetékes ivóvíz a szennyvízcsatornára történő rákötéssel együtt kerül támogatásra. Ezzel a támogatási formával az Önkormányzat a csatornázatlan és vízzel nem ellátott ingatlanok helyzetét szeretné megoldani. Az ilyen ingatlanok száma folyamatosan csökken, várhatóan néhány éven belül teljes lesz a településen a lakások közművel való ellátottsága.

Illegális hulladéklerakás

Illegális hulladéklerakás a település több pontján volt tapasztalható. Jellemzően a patak mentén, valamint a kül-, és belterületek peremén, valamint a bányák környezetében fordult elő, de sajnálatosan a kirándulóhelyek és turistautak mentén is jellemző volt a szemetelés. A Dunakanyari és Pilisi Önkormányzatok Területfejlesztési Társulásának együttes hulladékgazdálkodási tervében lévő kutatás szerint a lakosságnak több mint a fele az illegális hulladéklerakást tartja potenciális szennyező forrásnak. A hulladékok által okozott környezetszennyezés problémájának lehetséges megoldását a helyi lakosság 43%-a a jogszabályok szigorításában látja.

Az illegális hulladéklerakás egyrészt szennyezheti a felszíni és felszín alatti vizeket, továbbá a tájesztétikai kívánalmakat tekintve látványromboló hatásuk is van.

Illegális hulladéklerakás a Béke út – Dózsa György u. kereszteződésénél

A hulladékgyűjtések időpontjai:

- *Kommunális hulladékgyűjtés időpontja*: Minden hét csütörtök reggel
- *Szelektív hulladékgyűjtési időpontok*:Minden hónap utolsó csütörtökén
- *Zöldhulladék begyűjtés*:évente négyszer (tavasz, nyáron kettő alkalommal, ősz)
- A lombhulladék és kaszálék zsákokban, a felvágott ágak, gallyak összekötvetehetők ki az ingatlan elé.
- *Veszélyes hulladék begyűjtés*:évente egyszer
- Az alábbi veszélyes hulladékokat kizárólag lakossági mennyiségben lehet a begyűjtés helyszínére vinni:
    - elem, akkumulátor
    - autógumi
    - festékmaradék, oldószer
    - fáradt olaj
    - sütőolaj, zsír
    - elektronikai hulladék (TV, hűtő, stb.,)
    - irodatechnikai hulladék (toner)
    - hajtógázas flakon (spray)
    - növényvédőszerek, irtószerek maradékai
    - gyógyszerhulladék
- *Lomtalanítás:* évente egyszer

Problémák:

- Szelektív hulladékok gyűjtésével kapcsolatosan szállítási problémák,
- Zöld- és biológiailag lebontható hulladékok kezelése,
- A mezőgazdasági eredetű folyékony hulladék (hígtrágya) megfelelő gyűjtése, kezelése nem megoldott,
- Illegális hulladéklerakások szennyező és tájesztétikai hatásai.

4.6. Energiagazdálkodás

<u>*Elektromos hálózat*</u>

A település villamosenergia ellátásának üzemeltetője a Budapesti ELMŰ Hálózati Kft. Csobánka villamosenergia ellátásának bázisa a pomázi 132/22 kV-os alállomás, amelynek betáplálása a nagyfeszültségű 132 kV-os főelosztó hálózatról Göd felöl biztosított. A pomázi alállomásról induló 22 kV-os középfeszültségű hálózati rendszerekről történik a Pomázzal közvetlen szomszédos település, Csobánka ellátása. A 22 kV-os hálózat jellemzően oszlopok-

ra szerelve épült, csak az utóbbi időkben épített új állomások betáplálása épült földkábel csatlakozással. A 22 kV-os hálózat fűzi fel a fogyasztói transzformátor állomásokat. A transzformátor állomásokról táplált kisfeszültségű hálózatról elégítik ki közvetlen a fogyasztói igényeket. A kisfeszültségű hálózat döntő hányada is föld felett, oszlopokra fektetve halad. A kisfeszültségű elosztóhálózatnál is csak az utóbbi időkben épült földalatti elhelyezéssel.

A település közvilágítása jellemzően a kisfeszültségű elosztóhálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejekkel biztosított, a teljes települést nem fedi le az ellátottság. Ezzel biztosított megvilágítás csak a közlekedés biztonsági követelményeket elégíti ki. Ma már sem mennyiségében, sem minőségében nem felel meg az elvárásoknak.

Csobánka közigazgatási területén áthalad a Göd-Tatabánya között üzemelő 132 kV-os gerincelosztó hálózat oszlopokra fektetve, amelynek nyomvonalát és 18-18 m-es biztonsági övezetének helyigényét a továbbtervezés során figyelembe kell venni.

Továbbá fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az iparág tervezett 400 kV-os átviteli hálózati nyomvonala is fogja érinteni Csobánka területét. A MAVIR Zrt. által tervezett hálózat nyomvonala csak tájékoztatóan áll rendelkezésre.

A villamosenergia-fogyasztók száma 2014-ben 1543 db volt, melyből a háztartási villamosenergia fogyasztók aránya 76%. A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége az összes villamosenergia mennyiségnek a 64%-a, mutatva az intézmények, vállalatok energiaigényét.

Gázellátás

A település korszerű termikus energiaellátása biztosítható a komplex földgázellátással. A földgáz alkalmas egyedi berendezésekkel, jól szabályozható, automatikus üzemvitelű, teljes komfortot nyújtó ellátás biztosítására. Fűtésre, használati melegvíz termelésre és főzésre egyaránt energiatakarékosan, gazdaságosan hasznosítható. A település földgázellátásának szolgáltatója a TIGÁZ-DSO Földgázelosztó Kft. A település gázellátásának bázisa a Szentendrei gázfogadó és gáznyomáscsökkentő állomás. A gázátadótól a Szentendre-Pilisvörösvár DN 800-as nagynyomású szállítóvezeték halad tovább nyugati irányba. Ez a szállítóvezeték halad keresztül Csobánka közigazgatási területén is és ez táplálja Pilisvörösváron üzemelő átadó állomást.

A Pilisvörösvári gázátadó mellé telepített gázfogadó-nyomáscsökkentő állomás tekinthető Csobánka gázellátó hálózati táppontjának, ahonnan induló DN 110-es PE nagyközép-nyomású vezeték táplálja a Csobánka területén üzemelő gázfogadó és nyomáscsökkentő állomást. A nagyközép-nyomású gerincelosztó vezeték a nagynyomású szállítóvezeték védőtávolságán belül került elhelyezésre. A gázfogadótól indul a település fogyasztóinak ellátását szolgáló elosztóhálózat.
A településen belül a gázelosztás középnyomású elosztóhálózattal épült ki. Jellemzően a kisnyomású gáz előállítása telkenként elhelyezett egyedi nyomásszabályozókkal megoldott. Az egyedi nyomásszabályozók általában az előkertben nyertek elhelyezést, de található ház falsíkjára szerelt nyomásszabályozó is. Az egyedi, házi nyomásszabályozótól induló kisnyomású hálózatról lehet közvetlen a fogyasztói igényeket kielégíteni.

A település már kiépült gázelosztó hálózata a belterület szinte valamennyi utcában kiépítésre került. Az elosztóhálózat olyan paraméterekkel épült, hogy az egyes utcákban valamennyi ingatlan rákötheto.

A háztartási gázfogyasztók száma 2014-ben 883 db volt, mely az összes gázfogyasztók számának 96%-a. Az összes gázcsőhálózat hossza 28,7 km, mely az utóbbi 5 évben nem változott.

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításávalmegoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeitelégítik ki, a fűtési célú energia ellátásuk pedig földgáz hasznosításával biztosított.
Az önkormányzat ezidáig az alábbi energetikai korszerűsítést célzó pályázati projektet valósított meg:***Csobánka Község Polgármesteri Hivatal, Közösségi Ház, Általános Iskola energetikai korszerűsítése:***KEOP-5.7.0/15-2015-0095.

Megújuló energia

A megújuló energia felhasználását tekintve a legnagyobb potenciált a napenergia, a vízenergia, a biomasza/biogáz, a szélenergia, valamint a geotermikus energia hasznosításaadhatná, mind az önkormányzat, mind a vállalkozások, továbbá a lakosság esetében.

A településen az átlagos napsütötte órák száma éves viszonylatban1900-2000 óra a téli hónapokban 50-100 óra. A nyári átlagok alapján elmondható, hogy a *napenergia*, mint alternatíva, főleg házi rendszerek esetén, melegvíz, esetleg villamosenergia előállításra jól alkalmazható energiaforrás. Kis mértékben felhasználható fűtési szezonban rásegítő rendszernek.

Csobánkán, a Dera-patak esési jellemzőit figyelembe véve, közüzemi szintű energiatermelésre alkalmas *vízerőmű* létesítésére nincs lehetőség.

A növényi termésből, növényi, állati hulladékokból, melléktermékekből, erdőgazdasági hulladékokból előállítható energiahordozó a *biomassza*, amely közvetlen elégetésével fűtési és használati melegvíz termelési energiaigények elégíthetők ki, biogázzá alakítva hő- és villamosenergia termelésre egyaránt alkalmas, bioetanollá alakítva üzemanyagként hasznosítható.Biomassza-biogáz előállítására az ország területén mindenhol, így Csobánkán is van lehetőség. Az elégetése során keletkező CO_2 miatt, ma már nem tekintik annyira környezetbarátnak, mert bár az elégetése előtti oxigén termelése és az elégetése során keletkező CO_2 közel egyensúlyban van, csak amíg az oxigén termelése a beépített környezettől távolabbra esik, a környezet terhelő kibocsátás az beépített területen jelentkezik.A biomassza előállítás potenciális területei között Csobánka északi területeit tartják számon.

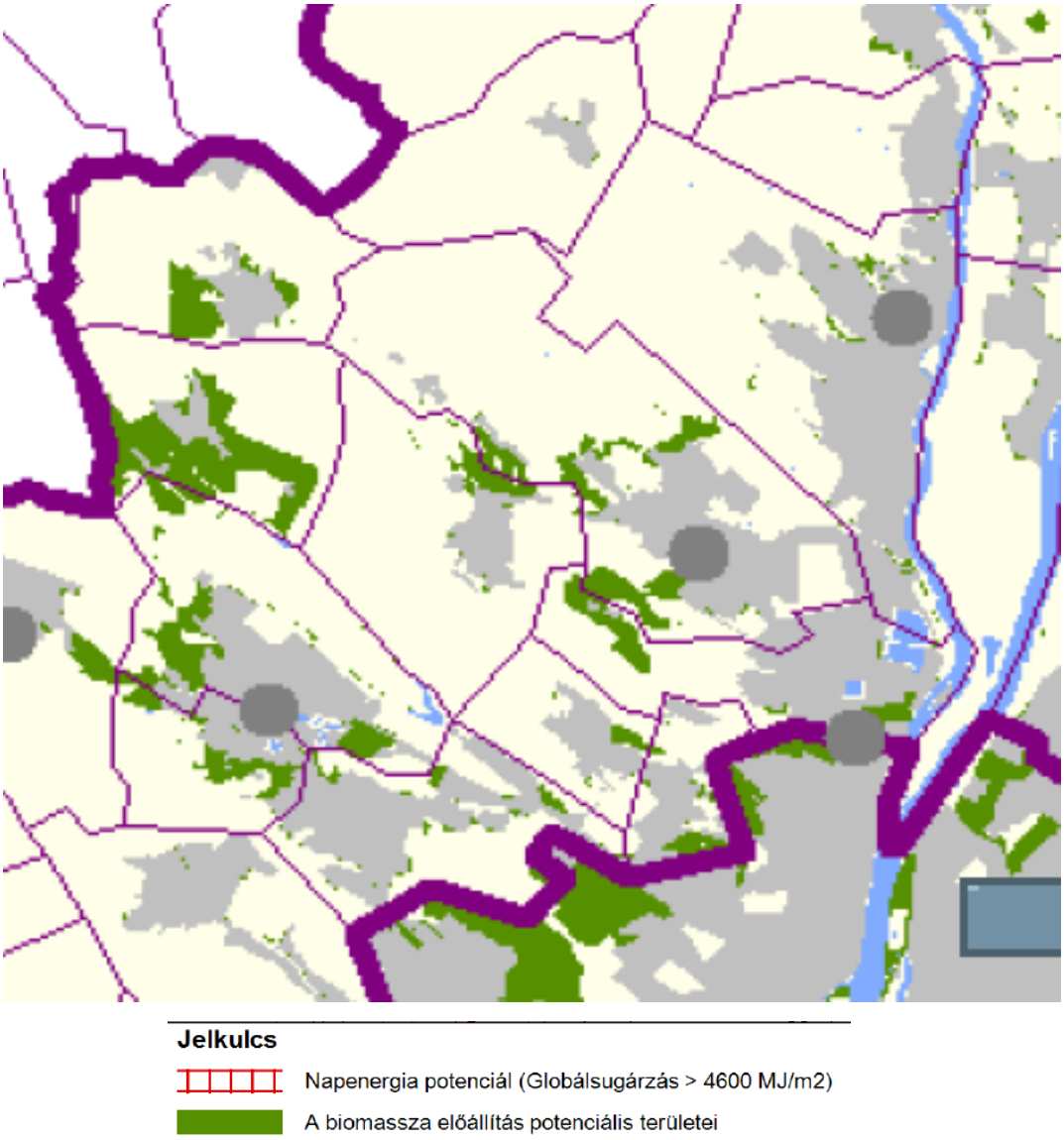

(Forrás: Pest Megye területfejlesztési Koncepciója)

A település és térsége a *szélenergia* hasznosítására a domborzati viszonyok miatt nem igazán alkalmas. Esetleges létesítés esetén tekintettel kell lenni a település látványára, megjelenésére, melyen egy szélerőmű nem ronthat.

A föld belső hőjéből hasznosítható a *geotermikus energia*. Geológiai adottságok befolyásoljákelőfordulásának mértékét. Hasznosítására részben a termálvíz kitermelésével, részben a földfőhőszivattyúval történő alkalmazásával nyílik lehetőség.A földhőből hőszivattyúval kitermelt hőenergia közvetlenül fűtésre, használati meleg vízelőállítására hasznosítható, geoerőmű segítségével villamosenergia termelésre is alkalmas.
A földhő hasznosítására Csobánka területén is van lehetőség. A hőszivattyú használata telken belül realizálható, energiagazdálkodási szinten ma még nem érzékelhető hagyományos energiahordozó megtakarító hatása. Pest Megye Területfejlesztési Koncepciója Csobánka területén nem számol szélenergia és geotermikus potenciállal.

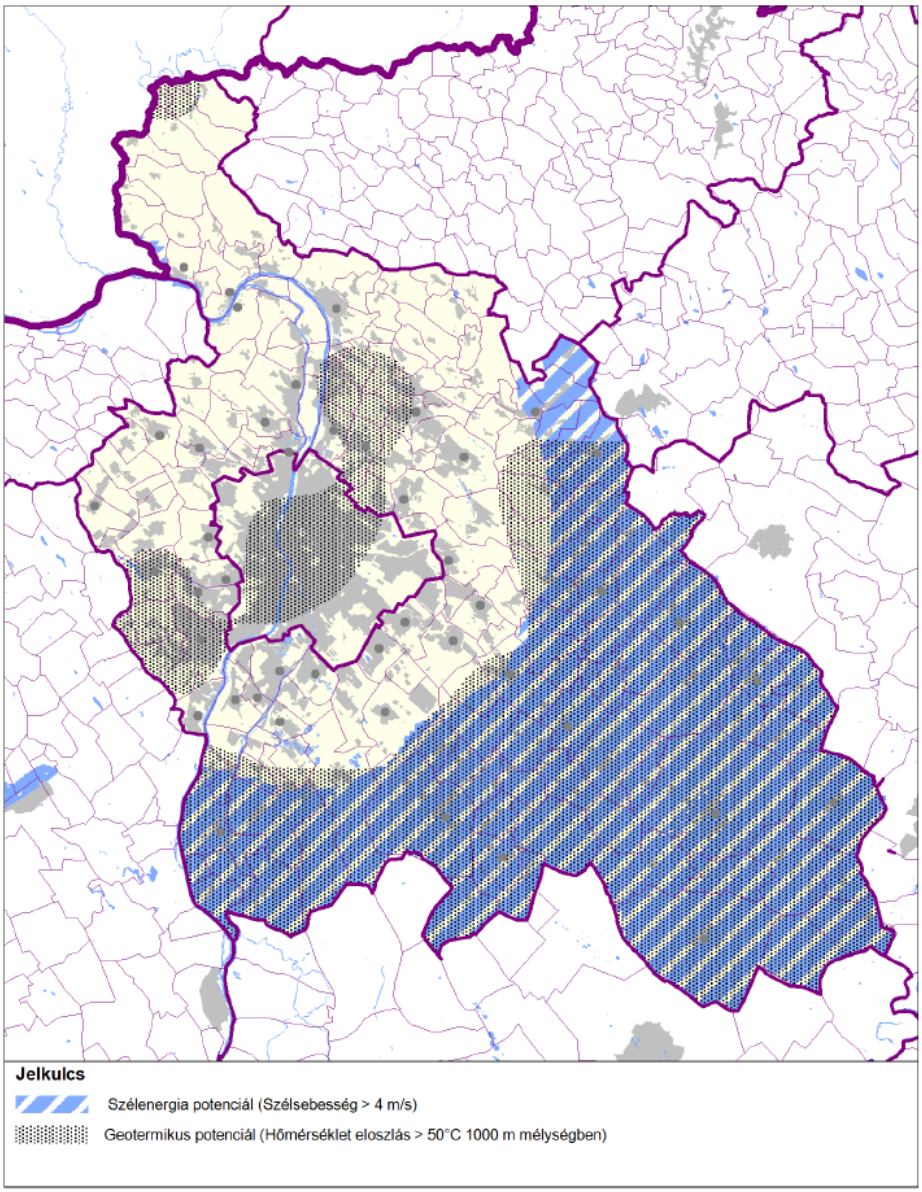

(Forrás: Pest Megye területfejlesztési Koncepciója)

Csobánka Önkormányzata napirenden tartja a település energetikai korszerűsítésének fontosságát, ezért szakértői vizsgálat megrendelését tervezi a település közvilágítására, valamint az Önkormányzat intézményei energiafelhasználásának lehetséges csökkentésére vonatkozóan.

4.7. Városi klíma

A településen belül, a mesterségesen kialakított környezetben a beépítés miatt sajátos éghajlatalakul ki, amit „városklímá”-nak neveznek. A be nem épített külterület felől a beépített terület felé haladva egyre magasabb lesz a hőmérséklet, amelynek növekedését a beépített területen megjelenő zöldfelület, vízfolyás, patak medre, kisebb beépítettségű telek meg tudja törni. De a beépítés „sűrűjében” a hőmérséklet növekszik és azzal együtt a hőérzet fokozódik.

A „városi” klíma alakítását település szinten a meteorológiai adottságok alapvetően befolyásolják, de azt a beépítéssel, annak az alakításával, intenzitásával javítani is és rontani is lehet. Csobánka meteorológiai adottsága alapján a település napfénytartama 1950-2000 óra/év. Az

évi középhőmérséklet a 8-10 °C. A júliusi középhőmérséklet 20-22 °C, a domborzati viszonyoknak megfelelően változik. A januári középhőmérséklet -1 °C. A hőmérséklet átlagos évi ingása Csobánka térségében (21-22 °C), az uralkodó szélirány az északnyugati. Az évi csapadékmennyisége 600-700 mm, területre a nyári (tavasz végi) csapadékmaximum a jellemző. A legcsapadékosabb hónap több éves átlagot tekintve a május. Sajátossága a településnek, hogy medenceszerű elhelyezkedésének köszönhetően a hűvösebb levegő beáramlása miatt itt pár fokkal mindig alacsonyabb a hőmérséklet, mint a környező településeken (pl. Pomáz), de épp ennek köszönhető különleges szub-alpin klímája.

A meteorológiai adottságokat a beépítettség intenzitása a település központjában erősen rontja. Javítás lehetőségét a település topográfiai viszonyai az épített környezetben az átszellőzés lehetőségét segíti. Az uralkodó észak-nyugati szélirány és a szélirányban haladó, az épített környezetet megtörő patak medrek segítik a település átszellőzését. A jelentősebb átszellőzést segítő patakmedrek a Kovácsi-patak és a Dera-patak. (A Határréti-patak a település beépítésre nem szánt részén halad.)

A beépített terület mikroklímáját az utcafásítások javíthatják a napfényhatást csökkentő árnyékoló hatásukkal. A fasorok telepítésének lehetőségét pontosan ahol hiányosak, korlátozzák a föld felett vezetett közműhálózatok (villamosenergia ellátás és elektronikus hírközléshálózatai), de a földalatti fektetésű közművek és a vízelvezetést szolgáló nyílt árkok is korlátozzák a fák, növények telepítési lehetőségét.

A klímaváltozás már jelentkező hatásainak kezelésére sem készült fel Csobánka. Nem készült fel az előforduló több napos szélsőséges nyári meleg-napos napokra, amikor éjszaka sem hűl le a levegő, így az árnyékoló növényzet hiányában az épületek homlokzata felmelegszik, a felmelegedés hatására a lakásokban az éjszakai hőmérséklet is magas marad.
A nyári meleg ellen az ingatlan tulajdonosok, gazdasági lehetőségeik függvényében egyedi klímaberendezések alkalmazásával, egyedileg próbálják a mikroklímájukat alakítani, amely energetikailag is problémás. Az egyidejűleg használt klímaberendezések, egyidejűleg jelentkező villamosenergia csúcsigényeket jelentenek, amelyre a közüzemű elosztóhálózat nincs felkészítve. Az energetikai probléma mellett a klímaberendezés kültéri egységének elhelyezése is problematikus.
A klímaberendezések üzemeltetésének gazdaságosságán lehet enyhíteni a megújuló energiahordozók hasznosítási lehetőségének fokozottabb igénybevételével.
A község a szélsőséges csapadékviszonyok kezelésére sem készült fel. A szélsőséges csapadékesemények biztonságos elvezetésére a jelenlegi felszíni vízelvezetés megoldása nem megfelelő. A tanulmányok másrészt a még szélsőségesebb csapadékeseményeket is jelzik.
A klímaváltozás vizsgálatára készített előjelző tanulmányok egyrészt további hőmérséklet emelkedést prognosztizálnak, amelynek elviselését szolgáló, természetes (fasor, tudatos építkezés) és művi védelem kiépítési igényével kell számolni az élhetőség megteremtéséhez.
(Forrás: Településfejlesztési koncepció, településszerkezeti terv és helyi építési szabályzat, 1. kötet, megalapozó vizsgálat)

4.8. Közlekedésszervezés

Csobánkának nincs közvetlen *főúthálózati kapcsolata*, a 10. sz. főút felől a 1109 jelű út, a 11. sz. főút felől az 1111 és 1109 jelű összekötő utak biztosítják a közúti megközelítést. A 1109 jelű országos közút fő funkciója Csobánka, elsősorban budapesti ingázó forgalmának lebonyolítása, átmenő forgalma kevéssé jelentős.
A településnek csak *közvetett kapcsolata* van a Budapest-Szentendre HÉV vonal Pomáz állomásához, ráhordó autóbuszjárat bonyolítja le átszállással a fővárosba irányuló utasforgalmat.

A település területét csak az 1109 jelű *országos közút* érinti, észak-keleti határát érinti az 1111 jelű Budakalász-Dobogókő-Esztergom összekötő út. Az 1109 jelű útnak a Pomázhoz és Pilisvörösvárhoz csatlakozó szakasza külterületi jellegű (K.V.C tervezési osztály). A külterületi szakaszon a védőtávolság az út tengelyétől 50-50 m. Az út belterületi szakaszának vonalvezetése kedvezőtlen, helyenként 30 km/h sebességkorlátozás van kijelölve, a közterület szűkületei (7-8 m) miatt egyes szakaszokon a 6 m széles útpálya mellett csak egyoldali, 1 m széles járda van.
Az 1109 jelű út csomópontjai közlekedésbiztonsági szempontból kedvezőtlenek, nincsenek kanyarodó sávok, az útcsatlakozások (Diófa utca – Szalóki S. u) hegyesszögűek, a gyalogos átvezetéseknél nincsenek középszigetek.
Az 1109 jelű út átlagos napi forgalma jelentős, 3800 Ej/nap, a nehéz forgalom aránya alacsony (Ej-ben 5% alatti). A 1109 jelű úton 12 t súlykorlát van érvényben, az Önkormányzat által fenntartott belterületi utaknál 5 t, illetve 3 t, mely előírások betartása, betartatása problémás, behajtási, áthaladási kérelmet jellemzően nem kérnek a tehergépjárművek tulajdonosai.
Az 1111 jelű út Csobánkát érintő szakasza külterületi jellegű, átlagos napi forgalma 4500 Ej/nap.

A település legnagyobb kiterjedésű észak-nyugati belterületi részének megközelítését az 1109 jelű úttól a Béke út biztosítja. A Béke út közterületi szélessége 6-16 m között változik, helyenként az autóbusz közlekedést akadályozó szűkületek vannak.

A *település kiszolgáló utcahálózatának* főbb problémái:

- Jelentős a zsákutcák aránya, amelyek közül több meghaladja a 100 m hosszúságot (Kápolna u., Napsugár u., Gesztenye u., Muskátli u., Szegfű u., Gyurgyalak u., Sport u., József A. u.) Ez akadálya a szűk közutak egyirányúsításának, illetve megnehezíti a kommunális és eseti kiszolgálást.
- Igen magas a burkolatlan vagy makadám burkolatú utak aránya, megfelelő korszerű burkolat csak a Hanfland területén van. Ez különösen a 1109 jelű útra forgalmat rávezetőutcák (Üdülők útja, Táncsics M. utca) esetén okoz problémát.
- A közterület szélessége a kiszolgáló utcák jelentős részén nem teszi lehetővé, hogy a szembejövő járművek kikerüljék egymást, ez a kommunális kiszolgálást nagymértékben akadályozza. Az egyirányúsítás viszont a hálózati irányok miatt nem lehetséges. Jelenleg a Múzsa utcát és a Rákóczi F. utca. – Rózsa F. utca. irányú hurkot kivéve nincs egyirányúsítás.
- A patakok átjárhatósága is hálózati probléma: az ÉK-i és DNY-i településrészek között a Híd utcát kivéve nincs kapcsolat, a Patak sornál levő gázló erre nem alkalmas.

2014-es adatok alapján Csobánkán összesen 20 kilométernyi belterületi és 23,4 kilométernyi külterületi út található. A 20 kilométerből 11,1 kilométer kiépített (ez az adat tartalmazza a közterek hosszát is), 8,9 pedig kiépítetlen. A külterületen található 23,4 kilométernyi út száz százalékosan kiépítetlen. Rendkívül kevés a kiépített járdák hossza, összesen 4,6 kilométer, ez

2011 előtt még kevesebb, csupán 2 kilométer volt. Kerékpárút egyáltalán nincs kiépítve a településen.

Kiépítetlen út a belterületen (Béke út)

A *gyalogosforgalom* a településen rendkívül kevés, a helyiek még a településen belül is gépkocsival közlekednek főként. Az egyetlen tengely, ahol érdemi gyalogos mozgás zajlik az a Plandics tér és a Főtér közötti tengely.

Közösségi közlekedés: Csobánkáról a Pomáz (Budapest) felé irányuló utasforgalmat a 851-855 sz. Pomáz-Csobánka VOLÁNBUSZ járat bonyolítja le. A járatnak Csobánka belterületén, a Fő út – Béke út – Plandics tér útvonalon 5 megállója van. A megállók átlagos távolsága 500 m, megfelelő területi ellátottságot biztosít. Pilisvörösvár felé a 856 sz. járat csak csúcsidőszakban 2-2 menettel közlekedik. Az autóbusz megállók a település területén, a községközpontban lévőt kivéve, nincsenek öbölbe helyezve.

A településen *kerékpáros létesítmény* nincs. A gyalogos forgalom fő problémáját a főúton a helyenként csak egyoldali, keskeny járdák jelentik. A legtöbb kiszolgáló utca vegyes használatú, járda nincs, a járművek előtti kitérés a burkolaton nem biztosítható.
Az önálló gyalogutakon, a terep adottságoknak megfelelően lépcsős szakaszok vannak, az akadálymentesség nem biztosítható.

A településen felmerül a közterületi *parkolási igény,* azonban a parkolásra használható közterület kevés. A központban a községháza közelében a Bem utca mentén épült parkoló, az ellentétes oldalon a CBA-nak telkén van közcélú parkoló. A Közösségi Ház parkolója szintén közterületen, a Széchenyi utca mentén van. Az Önkormányzat folyamatosan keresi a lehetőségeket parkolók kialakítására. Az Önkormányzat a parkoló helyek kialakítása érdekében Parkoló Alapot hozott létre a telken belüli gépjármű-elhelyezési kötelezettség pénzbeni megváltásáról, a Parkoló Alap képzéséről és felhasználásáról 16/2011. (V.26.) KTr. sz. rendelettel. A Parkoló Alap csak parkolóhely létrehozásával kapcsolatos területek tulajdonjogának megszerzésére, közművesítésére, fenntartására és parkolóhely létesítését célzó beruházásokra használható fel.

4.9. Ivóvízellátás

Csobánkán a komfortos közműellátás legfontosabb eleme a vezetékes ivóvíz ellátás, a településjelentős hányadán megoldott, a vízellátó hálózat a beépített területen minden utcában megépült. A település vízellátását, a vízbeszerzést és a vízelosztást is a Duna Menti Regionális Vízmű Zrt. (DMRV Zrt.) biztosítja. A település vízellátása a DMRV Zrt. Jobb-parti Regionális Rendszeréről megoldott.
A Jobb-parti Regionális Vízmű Szentendrén a Duna partjára telepített kutakból termel ki ivóvizet, alapbázis szempontjából a DMRV rendszerébe juttatható vízmennyiség elegendőnek tekinthető. A DMRV Jobbparti Regionális Vízellátó Rendszer Szentendre Pap-szigeti Vízbázison 1 db csáposkút üzemel. A pleisztocén korú, kavicsos durva homok vízadó rétegre 1988-ban telepített csáposkút I. osztályú parti szűrésű ivóvizet szolgáltat, és más vízbázisokkal együtt a jobb parti regionális vízellátó hálózaton keresztül Szentendre, Leányfalu, Tahitótfalu, Pomáz, Csobánka, Pilisvörösvár, Pilisszentkereszt, Pilisszentlászló, Budakalász, Üröm, Pilisszántó, Pilisborosjenő, Solymár, Pilisszentiván, Piliscsaba, Tinnye települések vízellátásában vesz részt.

Szentendre Pap-szigeti Vízbázis

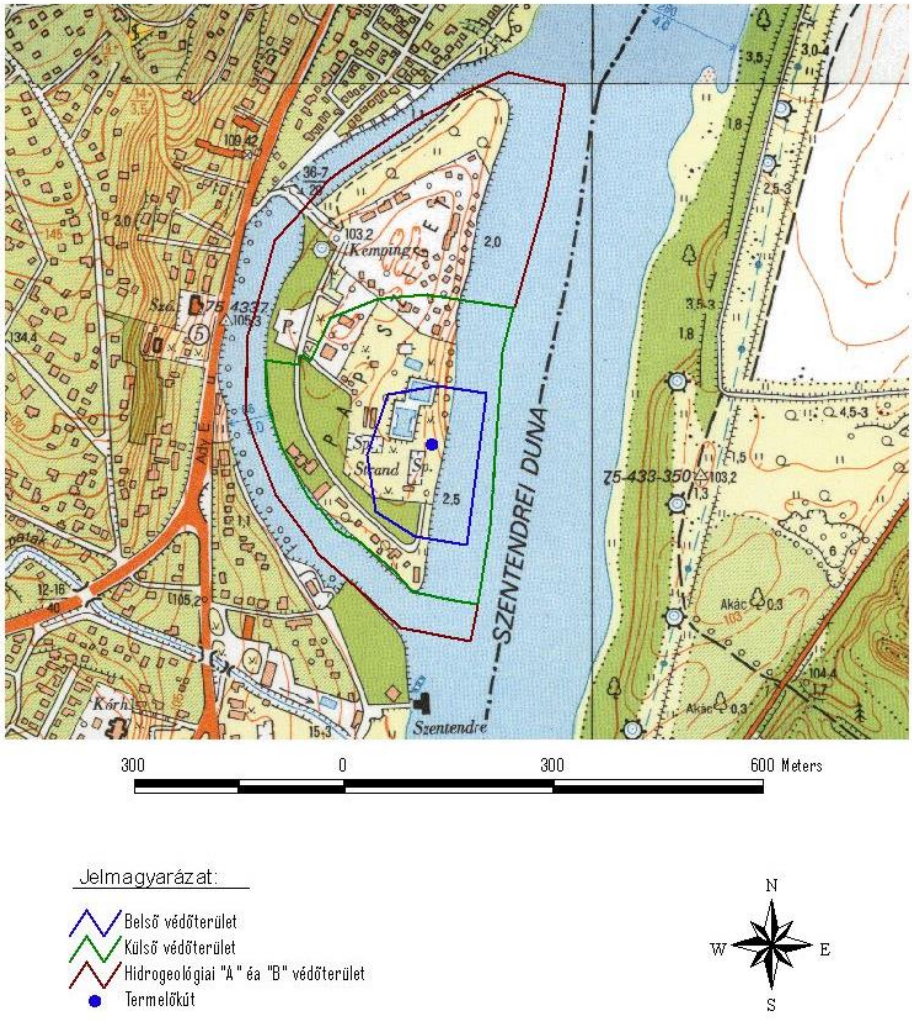

(Forrás: http://www.dmrvrt.hu/hu/pap-szigeti-vizbazis)

Az alapellátó hálózati rendszer alapvezetékének a Duna jobbpartja mentén megépített gerincvezeték tekinthető, amelyről a távolabbi településeket ellátó ág-, illetve körvezetékek csatlakoznak le. Erről a Duna menti dn 500-as gerincvezetékről Szentendre déli határában csatlakozik le az a dn 400-as vezeték, amely Pomáz, Csobánka, Pilisvörösvár, Pilisszentiván, Piliscsaba, Jászfalu és Tinnye települések ellátását szolgálja.
A regionális ágvezeték Pomáz felől érkezik a településre, a vezeték dn 300-as mérettel végighalad a Vörösvári utca-Ady Endre utca-Kossuth Lajos utca-Széchenyi utca Vörösvári utca-nyomvonalán a Vízmű telkéig, ahol a vezeték magas-pontján átfolyásos rendszerű, 2x400 m3-estérszíni medence üzemel (tfsz: 268,125 mBf.), néhány méterrel lejjebb, a Sumica területén 50m3-es medence üzemel (tfsz: 244,437 mBf.). A csobánkai vízellátó hálózatban ezek szintje határozza meg a víznyomást. A regionális hálózat, a kiépített nyomvonala mentén közvetlenül érintett ingatlanok ellátásában nem vesz részt.

Vízminőségi jellemzők Csobánkán

Paraméterek	Mértékegység	Jellemző érték	Maximum	Határérték
pH		7,5	7,9	6,5-9,5
vezetőképesség	µS/cm	678	921	2500 µS/cm
klorid	mg/l	41	73	100 mg/l
permanganát-index (KOIps)	mg/l O_2	0,78	1,4	3,5 mg/l O_2
nitrát	mg/l	5,8	11,1	50 mg/l
nitrit	mg/l	<0,01	<0,01	0,10 mg/l
ammónium	mg/l	<0,02	<0,02	0,20 mg/l
összes vas	µg/l	<20	<20	200 µg/l
összes mangán	µg/l	<10	<10	50 µg/l
összes keménység	[CaO mg/l]	192	237	min.50-max 350 CaO mg/l
szulfát	mg/l	101	165	250 mg/l
fluorid	mg/l	0,2	0,22	1,5 mg/l

(forrás: http://www.dmrvrt.hu/hu/vizminoseg)

Csobánka minden utcájában megépült a vízelosztó hálózat. (A regionális vezeték nyomvonalával érintett utcákban is, azzal párhuzamosan megépült a vízelosztó hálózat vezetéke.) A vízelosztóhálózat gerincét képező vezeték dn 150-es a többi vezeték jellemzően dn 100-as mérettel épült. Csak rövidebb ágvezetékek épültek ennél kisebb, dn 80-as mérettel. A vezetékek többnyire körvezeték rendszert alkotnak, de különösen a külterület irányába kifutó szakaszokon több ágvezeték található. A vízelosztó hálózatra az előírások szerinti tüzivíz csapok is elhelyezésre kerültek, kellő biztonságot nyújtva a tüzivíz ellátás lehetőségére.

A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 986 db, amely a teljes lakásállomány 90%-a volt 2014-ben, jelenleg 3-4 utca ellátatlan. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza 30,7 km. Az összes szolgáltatott víz mennyisége 141.700 m^3volt 2014-ben, mely a 2012-es évhez képest 35.300 m^3-rel csökkent, míg a háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége 122.300 m^3 volt. Ez utóbbi mennyiség is 18%-os csökkenést mutat a 2012-es adatokhoz képest.

A településen 14 db közkút működik. Amennyiben Csobánkán teljesen kiépül a vezetékes ivóvíz ellátás, abban az esetben a turistaútvonalak kivételével a közkutak megszüntetésre kerülnek.

A vezetékes ivóvízzel nem rendelkező ingatlanoknál, de a vezetékes ivóvízzel ellátott ingatlanoknál is jellemző a házi kutak használata, melyet a nem ivóvíz minőségű vízellátásra, jellemzően locsolásra használnak, mivel a házi kutak vize talajvízből, az első vízadó rétegből nyert víz, amelynek minősége bizonytalan. Különösen a nagy zöldfelülettel, kerttel rendelkező ingatlanok fenntartási költségeik csökkentésére, a locsolóvíz ellátásukra saját vízbeszerzést, házi kutat üzemeltetnek. A házi kutakról felmérés-nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

A településhez tartozó honvédségi terület önálló rendszeren keresztül oldja meg a vízellátását.

4.10. Kommunális szennyvízkezelés

Csobánkán elválasztott rendszerű csatornahálózat üzemel, az általa összegyűjtött szennyvizeket a településről kelet felé Pomáz irányába vezetik tovább. A szennyvizeket a DMRV Zrt. Szentendrei Szennyvíztisztító Telepe fogadja be és a csatornahálózatot is a Zrt. üzemelteti. A településen kiépített csatornahálózatok jellemzően gravitációsan működnek. A település topográfiai adottságai miatt a gravitációsan üzemelő hálózat mélypontjain szennyvízátemelő segíti a szennyvíz továbbvezetését.

A településen a szennyvízcsatorna-hálózat nem fedi le az egész község területét, a rákötések aránya 82,3%-osvolt 2014-ben, 900 db volt a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma, jelenleg a Polgármesteri Hivatal adatai alapján 95%-os a lefedettség. A közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanok a keletkező szennyvizeiket házi medencékbe gyűjtik, amely az általános tapasztalatok szerint többnyire szikkasztóként üzemelnek, szennyezve a felszín alatti vizeket. Mindazon ingatlantulajdonosok, akik a műszakilag rendelkezésre álló közcsatornára nem kötnek rá, 2005. január 1-i hatállyal talajterhelési díjat kötelesek fizetni. A talajterhelési díj a Környezetvédelmi Alap egyik bevételi forrása.

A szentendrei szennyvíztisztító telep a Duna jobb parti agglomerációs települések szennyvizeit fogadja. Környezetkímélő, eleveniszapos szennyvíztisztító technológiát alkalmaznak a szennyvíztelepen, így viszonylag kevés alkalommal szükséges bármilyen vegyi beavatkozás. A telep már jelenleg is túlterhelt, technológiailag elavult, feladatát az előírt határértékek széleit súrolva képes csak ellátni, ezért a DMRV Zrt. az Európai Unió támogatási programjának köszönhetően a Környezet és Energia Operatív Program KEOP-7.1.0/2011 „Derogációs víziközmű projektek előkészítése” című konstrukció keretein belül KEOP-7.1.0/11-2013-0034 számmal pályázatot nyújtott be a szentendrei szennyvíztisztító telep fejlesztésének előkészítési munkálataira, melyet a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium támogatott.
A fejlesztés révén a szennyvíztisztító telep készen áll a megnövekedett igények előírásoknak megfelelő kielégítésére. A projekt eredményeképpen tökéletesebben tisztított szennyvíz ke-

rülhet vissza a természetbe, csökkentve így a környezeti kockázatot. (Forrás: http://dmrvzrt.hu/hu/keop/szentendre?page=project)

Szentendrei szennyvíztisztító telep
(http://dmrvzrt.hu/hu/keop/szentendre?page=gallery)

A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatorna-hálózat) hossza 24 km, a szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége141.700 m^3 volt 2014-ben.

Problémák:

- Szennyvíztisztító telep kapacitás problémája,
- Nem teljes körű a szennyvízcsatorna-hálózatra történő rákötés,
- Amennyiben a közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanok tulajdonosai a keletkező szennyvizeiket szikkasztják, ezzel a felszín alatti és felszíni vizeket szennyezik.

4.11. Csapadékvíz-elvezetés

A település változatos topográfiai adottságú, mélyvonalain haladó vízfolyásokkal összegyűjtött vizeket a településről két patak szállítja tovább. Az egyik patak a település közigazgatási területét is dél-nyugati oldalon határoló Határréti-patak, amely a település döntően be nem épített területéről, a természet alakította árkokkal-vízfolyásokkal összegyűjtött vizeket szállítja tovább. A Határréti-patak Pilisszántó felöl érkezik a településre és elhagyva a települést, Pilisborosjenő után Solymáron az Aranyhegyi-patak fogadja be és szállítja tovább a vizeket a végbefogadónak tekinthető Dunába. Az Aranyhegyi patak torkolata Budapest III. kerületében van.

A másik patak a Dera patak, amely a település belterületéről szállítja tovább az összegyűjtött vizeket. A Dera-Kovácsi-patak Pilisszentkereszt felöl Pomáz érintésével érkezik, majd Pomáz felé halad tovább, végbefogadója a Szentendrei Duna-ág, a torkolata Szentendre közigazgatási területén van. A Dera-patakot a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság területén a Középdunamenti Vízgazdálkodási Társulat (Pomáz) üzemelteti, a település közigazgatási határán beléül az Önkormányzat végzi el a karbantartásokat.

Csobánkán a csapadékvizek elvezetésére a beépített területen jellemzően nyílt árkos létesítményként épült ki, mely jellemzően a közutak mentén helyezkednek el, mint az út műtárgya (1988. évi I. tv. 47. § 9. pont). A nyílt árkos csapadékvíz elvezetésre az egyes utcákban egy vagy kétoldali árkot építettek. A főúton kiépített víznyelők az út alatti átvezetést biztosítják. Az árkok hidraulikai összehangoltsága nem jellemző. Néhány út mentén szikkasztó árkokban gyűlik össze a csapadékvíz. Egyes keskenyebb szabályozási szélességű, vagy rövidebb utcákban egyáltalán nincs megoldva a csapadékvíz elvezetés, ezekben a többnyire nem burkolt utcákban az erózió mind az úttesten, mind pedig az út menti telkeken jelentős.

Nyílt árkos csapadékvíz-elvezető csatorna a Hanfland körúton

Nyílt árkoscsapadékvíz-elvezető csatorna a Híd utcában

A településen az árkok döntő hányada burkolatlan, ezek a csapadékvizeket jól-rosszul elvezetik, vagy pedig bennük a vizek elszikkadnak. Burkolt árok csak a meredekebb esésű részeken illetve a főút mellett találhatók.

A beépített területről a nyílt árkokkal összegyűjtött vizeket a település mély vonalain haladó vízfolyások, patakok fogadják be és szállítják tovább. A település beépített területének főbefogadója a Dera és Kovácsi-patak, amely a vizeket, mint a Duna jobb-parti mellékvize a végbefogadó Szentendrei Duna ágig szállítja.

A Dera- és Kovácsi-patak állandó vízháztartását a mellékvölgyekből érkező csapadékvizek is alakítják. A vízgyűjtő területe kiterjedt, esése nagy így nagy a vízszint ingadozása. A patak medrekre általánosan jellemző, hogy karbantartásuk hiányos, a meder karbantartója számára biztosítandó meder menti sáv több helyen nem áll rendelkezésre. A medrek növényzettel benőttek, így vízszállító képességük korlátozott.

Dera-patak feliszapolódása a Fő úti híd alatt

A területre jellemző, hogy a meredek domboldalak jórészt erdővel borítottak, a lankásabb domboldalak változó művelési ággal hasznosítottak (szántó, gyümölcsös) részben beépítettek. A völgyfenéki területek 60 %-ban művelésbe vontak, illetve beépítettek. A vízfolyások vonatkozásában alapvetően igaz, hogy azok az év nagy részében kis vízhozamúak, árhullámok hirtelen hóolvadásból, illetve a nyári zivatargócokból alakulnak ki, gyors levonulásúak (1-3 nap). A patakok mellett bevédett ártér nincs, így amennyiben a meder vízszállító képességénél nagyobb valószínűségű árhullámok alakulnak ki, az árterek elöntésre kerülnek. Az utóbbi időkben a szélsőségesebb csapadékesemények „árvízi" méretű elöntést is okoztak. A patakok mederben tartása komolyabb mederkarbantartással biztosítható.

Az utóbbi időkben jelentkező csapadékesemények szükségessé teszik a település vízrendezésének, a csapadékvíz elvezetésének felülvizsgálatát, hogy a szükséges fejlesztési igények (bele értve a záportározás, vízvisszatartás igényét is) meghatározásra kerüljenek. Ezek megvalósításával az elvezető rendszer elöntés mentesen tudja biztosítani a vizek elszállítását. Az Önkormányzat kb. 10 ha területű víztározó, teljes körű települési csapadékvíz elvezetés fejlesztésére, beleértve a befogadó patakok mederrendezését is, pályázatot kíván benyújtani.

Csobánka nem tartozik az ágazati nyilvántartás szerint árvízzel veszélyeztetett települések közé. Azonban a hirtelen lezúduló csapadékmennyiség komoly helyi vízkárokat és veszélyeztetést jelentő villámárvizeket okozhat.

Figyelemmel az éghajlatváltozásból eredő csapadékintenzitás növekedésére, szükséges egyrészt az elvezetés helyett a csapadékvízzel való gazdálkodás előtérbe helyezése, másrészt a tervezéskor alkalmazott csapadékfüggvény felülvizsgálata.
A vizek jó ökológiai állapota szorosan összefügg az éghajlatváltozással. A vízgazdálkodásban elsősorban extrém hidrometeorológiai eseményekre, szélsőséges csapadékviszonyokra kell

felkészülni, amelyek egyrészt fokozódó árvízveszélyt, másrészt szárazságot eredményezhetnek. Az éghajlatváltozás következményeként várhatóan kevesebb víz áll majd rendelkezésre, különösen az öntözés számára, de helyenként - a területi különbségek miatt - az ivóvízellátásra használt készletek is veszélybe kerülhetnek. A kisvízi hozamok csökkenése érzékenyebbé teszi a vízfolyásokat a szennyezőanyag-terhelésekkel szemben. Az éghajlatváltozás és a vízgazdálkodás integrált - a fenntarthatóságot messzemenően figyelembevevő - megközelítése indokolt.

Elhanyagolt csapadékvíz-elvezető árkok:

Vörösvári út – Ignatovity Jakov u. kerszteződése

Vörösvári út 6. szám előtt

Problémák:

- Domborzati viszonyokból adódóan az esővíz elvezetése szinte megoldhatatlan.
- A csapadékvíz elvezető művek nem megfelelő állapota.
- Hordalékfogó és egyéb víztisztaságot biztosító műtárgyak hiánya.
- Az utcai árokhálózat nem mindenhol van karbantartva.

4.12. Árvíz okozta problémák

Csobánka nem tartozik az ágazati nyilvántartás szerint árvízzel veszélyeztetett települések közé. Azonban a hirtelen lezúduló csapadékmennyiség komoly helyi vízkárokat és veszélyeztetést jelentő villámárvizeket okozhat, valamint a burkolattal el nem látott meredek (lejtős) utcák alján jelentős mennyiségű hordalék képződik. Ez utóbbi probléma a burkolattal ellátott meredek utcákban is előfordul.

Csobánkát a vízügyi ágazat, mint klasszikus árvízvédelmet igénylő települést nem tartja nyilván, azaz Csobánka nem árvíz-veszélyeztetett település. Ez természetesen nem zárja ki, a közelmúltban is előforduló elöntés ismételt előfordulásának lehetőségét. Az előfordult elöntést a vízelvezető rendszer és annak karbantartásának hiányossága okozta, valamint azok a vízelvezető rendszert érintő átalakítások, horhosok-árkok felszámolása, területének beszűkítése, amelyeknek víztároló képességének csökkentése-elvesztése a vízelvezető patakok túlterhelését eredményezték.

Az éveken át tartó szárazabb időjárás időszakában emberi beavatkozásokkal csökkentették a vízelvezető rendszer területfoglalását és korlátozták egyes helyeken a víz útjának természetes lefolyását. A fenntartott medreket is benőtte a növényzet, ezzel csökkentve a víz-befogadó, tároló és vízszállító képességét. A szárazabb időjárást nedvesebb időszak váltotta fel, amelynek hatására jelentkező záporok zavarmentes vízelvezetésének biztosítására a jelenlegi vízelvezető rendszer nem alkalmas. A nedves időszakkal jelentkező terhelést növeli a szélsőséges (tartósabb és nagyobb intenzitású) csapadékesemények előfordulása, amelyre a település vízelvezető hálózata nincs felkészítve. A vízgyűjtő területén a beépítés növekedésével a felszínen lefolyó víz mennyiségileg is növekedett, azonban a tapasztalt villámárvizes elöntéseket a csapadékok összegyülekezési idejének csökkenése okozza. Ennek eredményeképpen a nagy intenzitású, akár rövidebb időtartamú csapadékok esetén is olyan magas vízhozamú lefolyás alakulhat ki, amely biztonsággal a jelenlegi mederben nem elvezethető. A patakok nagy esése mellett lezúduló gyakran sok hordalékot szállító víztömeg olyan eróziós hatással bír, amelynek kezelése csak komoly, a teljes vízgyűjtőre kiterjedő rendezési elvek mellett kezelhető.

A település a vízelvezető rendszerének átfogó felülvizsgálata keretében a Dera-patak geodéziai felmérését elvégeztette az Önkormányzat, 2000-ben a komplex vízelvezető rendszer tervezése megtörtént (UTIBER), melynek felülvizsgálatára ajánlat bekérése van folyamatban. A szélsőséges csapadékesemények zavartalan elvezetéséhez szükséges fejlesztések megvalósítása továbbra is elengedhetetlen.

A település két fő vízelvezető patakja a Határréti-patak és a Dera-patak. Mindkettő az előbbi Aranyhegyi patakként Budapest III. kerületének területén, az utóbbi, Dera-patakként Szentendre területén torkollik a Dunába. A Duna nagy kiterjedésű vízgyűjtőjéről változó mennyiségű vizet szállít, amelynek hatására a folyón árhullámok alakulnak ki. Az árhullámok levonulásakor a Dunába torkolló patakok medrében visszatorlódás fordul elő, de ennek hatása nem ér el Csobánkáig.

A település területe belvíz által nem veszélyeztetett.

Mély fekvésű, lefolyástalan területek nincsenek. A kisebb esésű laposabb területekről is elvezethető a felszíni víz a csapadékvíz elvezető művek kiépítésével.

Figyelmet kell fordítani a vízfolyások közvetlen környezetének tisztán tartására (gyomnövényzet irtása, stb.)

Az önkormányzati védekezésnek alapvetően az alábbi feladatokat kell ellátnia:
- Vízkárelhárítási terv összeállítása,
- A víz célzott irányítása árkok, csatornák között, továbbá a vízvisszatartása, majd továbbvezetése,
- A felszínen "megállt" csapadékvíz összegyűjtése és rendezett elvezetése a befogadó helyekre.

Problémák:

- A vízfolyások környezete nem megfelelő

4.13. Települési vízgazdálkodás, vízkármegelőzés és elhárítás alapvetései

A csapadék- és belvízgazdálkodás során a vízelvezetés mellett kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a vízvisszatartás, a tározás, a vízátvezetés, a bel- és külterületi vízrendezés összhangjának biztosítása, a műszaki igényszinthez közelítő fenntartás, karbantartás. A vízelvezetésről a csapadék- és belvízgazdálkodásra való áttérés hozzájárul a klímaváltozás hatására jelentkező szélsőséges helyzetek mérsékléséhez, a vizes élőhelyek ökológiai vízigényének kielégítéséhez és a gazdaságos mezőgazdasági termelés megvalósításához.

A belterületi vízrendezés a települési vízgazdálkodás fontos területe. Magába foglalja a felesleges csapadékot és belvizeket összegyűjtő és elvezető zárt vagy nyílt belvízcsatorna hálózat kiépítését, a nyílt csatornák, településen áthaladó kisvízfolyások és tavak meder- és partrendezését, előbbiek vízszállító-képességének visszaállítását, azaz rekonstrukcióját.

A napjainkban tapasztalható klímaváltozás következményeként várható változékony, szélsőséges időjárás, a növekvő mennyiségű és intenzitású csapadék méretnövelő hatással van a csapadékcsatornázási infrastruktúrára. A szállító műtárgyaknál növelt méretezési csapadék figyelembe vétele esetén növekedhet a csőátmérő vagy a fenékszélesség, amennyiben vízhozam-kiegyenlítő létesítmények nincsenek megvalósítva, illetve tervezve. A mennyiséget szabályozó műtárgyak esetében a hatékony tározó-térfogat kialakítása a feladat, azaz a kialakuló és elvezetendő vízhozam csökkentése. A záporkiömlő műtárgyak üzemelésére szintén befolyással van a változó klíma.

A lehulló csapadék növekedése a korábbi tervezési alapadatokhoz képest fokozott terhelést eredményez a létesítmények számára és ez fokozódó fenntartási igényt is jelent. Mind mennyiségi, mind minőségi szabályozó műtárgyak esetén szükséges a gyakoribb karbantartás.

Csupán a klímaváltozás hatását kompenzálni a meglévő infrastruktúra felújításával, átépítésével nem tanácsolható, egyrészt a fennálló bizonytalanságok, másrészt a többnyire felszín alatti csatornák rehabilitációjának rendkívül költséges volta miatt. Amennyiben az Önkormányzat más okból határozna a felújítás mellett, akkor a tervezés során célszerű figyelembe venni a várható változásokat, mely esetben települési hidrológiai modell futtatásával igazolható az átépítés, méretnövelés szükségessége.

A csapadékvíznek a keletkezés helyén, illetve a felszíni lefolyás szakaszában történő szabályozása egyfajta eszköz a természeti készletek fenntartható használata szempontjából, mert mérsékli a csatornahálózat és a szennyvíztisztító telep terhelését, továbbá lehetővé teszi az ivóvíz felhasználás csökkentését, ezáltal beruházási és fenntartási költségcsökkenést eredményez.

Javasolt a keletkezés helyén történő szabályozás végleges elhelyezéssel, illetve lefolyáskésleltetéssel. Az előbbi többnyire beszivárogtatást jelent. Feltéve, hogy a talaj megfelelő és a vízminőség is jó, a beszivárogtatás talajvízdúsítást eredményez és a településen áthúzódó vízfolyások alap-vízhozamának fenntartásához is hozzájárul, ugyanakkor azok árvízi kockázatát csökkenti, ill. vízminőségét javítja. A keletkezés helyén történő csapadékvíz elhelyezés a vízi élőhelyek megőrzésében, vagy újak kialakításában is szerepet játszik.

Nem felejthető el, hogy a csapadékvízbe különféle szennyeződések kerülhetnek, ezért - mielőtt a befogadóba kerülne - minőségi kezelése elengedhetetlen.

A vízgazdálkodás a település komplex gazdálkodási rendszerének része. A településgazdálkodás különböző elemei kölcsönhatásban vannak egymással, így a vízellátás és a csatornázás hálózatainak és egész rendszerének illeszkednie kell Csobánka települési szerkezetéhez, adottságaihoz, más infrastruktúrák által meghatározott feltételekhez.

A csapadék- és belvízgazdálkodás lehetséges fejlesztési irányai:

- a vízi közművek elhelyezése úgy, hogy az a településképre, a felszín kialakítására kedvező hatást gyakoroljon,
- a csapadékvíz elhelyezésének a fenntarthatóság elveit követő megoldásai esztétikai élményt, rekreációs, kulturális és egyéb lehetőséget is nyújtson,
- a csapadékvizet és esetenként a szennyvizet is be kell vonni a hasznosítás-újrahasznosítás folyamatába,
- a csapadékvíz szennyezettsége esetenként jelentősebb mértékű lehet, mint a kommunális szennyvízé, véletlenszerű előfordulása, stresszszerű hatással járhat a befogadóra nézve, ezért kezelése mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt szükséges,
- lakosság aktív szerepvállalásának elősegítése a fenntarthatósággal kapcsolatos témákban,
- hosszú távon megbízhatóan működő csatornarendszer építése megfelelő csapadék számítási mód alkalmazásával,
- a belterületi és a külterületi vízrendezés összehangolása.

(Kvassay Jenő Terv Nemzeti Vízstratégia; Gayer-Ligetvári: Települési vízgazdálkodás, csapadékvíz-elhelyezés)

4.14. Környezetvédelmi Alap felhasználása

Csobánka Önkormányzata létrehozta a Környezetvédelmi Alapot, mely felhasználásának célja a település környezetvédelmi feladatainak ellátása, a környezetet érő terhelések csökkentése.

Az Alapot a települési környezet védelmét szolgáló helyi rendelkezésekről szóló 18/2011. (V.26.) önkormányzati rendelete értelmében Csobánka község közigazgatási területén a következő célokra lehet felhasználni:

a) a környezetvédelmi szempontból károsodott környezet javítása, helyreállítása;
b) az emberi egészség védelmére, az életminőség javítására;
c) a helyi védettségű természeti értékek fenntartására, fejlesztésére, állaguk megóvására;
d) a helyi jelentőségű építészeti örökség állagának megóvására;
e) a felszíni és felszín alatti vizek minőségi és mennyiségi megőrzésére;
f) környezetvédelemmel kapcsolatos ötletek, találmányok megvételére;
g) környezetvédelmi felmérések, tanulmányok elkészíttetésére, elkészítésére;
h) pályázati pénzalapok képzésére;
i) a környezetvédelemről szóló tájékoztatások, előadások költségeinek fedezésére, környezetvédelmi ismeretek terjesztésére, környezeti nevelés támogatására;
j) a lakosság környezetvédelmi szerveződéseinek támogatására;
k) a települési környezetvédelem népszerűsítésére;
l) parkok, fák, fasorok és egyéb községi zöldterület létesítésére, állapotának javítására;
m) veszélyes hulladékok évenkénti egy-két alkalommal történő gyűjtésére és elszállítására;
n) A Tiszta Udvar Rendes Ház mozgalom támogatására.

Az Alap 2015. évi felhasználása:

a 2015. évi költségvetés Környezetvédelmi Alapjának felhasználására

adatok forintban

Feladat	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	2015. évi teljesítés (Ft)	2015. évi teljesítés (%)
a/1. Patakmeder tisztítása, kotrása	0	0		
a/2. Illegálisan lerakott hulladék elszállítása	150 000	150 000	78 000	52,0%
b/1. Az Ök. 2015. évi fejlesztési, felújítási, karbantartási terve szerinti kiadásokra	0	0		
b/2. Zöldhulladék elszállítása a közszolgáltatáson kívül	300 000	1 374 418	739 394	53,8%
b/3. Mobil WC telepítése az Oszoly pihenőhöz	0	0		
b/4 10 db közterületi hulladékgyűjtő edényzet beszerzése	200 000	200 000		0,0%
b/5 Közterületi padok beszerzése, elhelyezése	0	0		
b/6 Komposztáló láda beszerzése	0	250 000	149 700	59,9%
c/1. A HÉSZ-ben szereplő helyi jelentőségű védett természeti emlékek tényleges védelembe vételének költségei	0	0		

c/2. A Csobánkai Tanösvény karbantartása, megrongálódott tábláinak pótlása	50 000	50 000	16 642	33,3%
d/1 1956-os kopjafa elkészítése, telepítése	0	0		
e/1 Szabad-felhasználású pályázati alap környezetvédelemi akciók támogatására – pályázat házi komposztálóra	0	0		
i/1. Környezetvédelmi tájékoztatók	0	0		
k/1. Zöldhulladék házi komposztálása	20 000	20 000		0,0%
k/2. A japán keserűfű elleni védekezés népszerűsítése, a védekezésben részt vevők hozzájárulása esetén részükre elismerésként közterületi tábla elhelyezése	50 000	50 000		0,0%
h/1. Virágosítás	120 000	120 000	244 385	203,7%
h/2. Közterületi fák karbantartása, fenntartása	100 000	100 000	15 000	15,0%
h/3. Díszfák és gyümölcsfák telepítése – Plandics tér, Mária utca teteje, Szabadsághegy utca	120 000	120 000	167 306	139,4%
i/1. Veszélyes hulladékok összegyűjtése és elszállítása	480 000	480 000	421 894	87,9%
2015. évi Környezetvédelmi Alap	**1 590 000**	**2 914 418**	**1 832 321**	**62,9%**

Az Alap 2016. évi előirányzata:

Feladat	2016. évi előirányzat
a/1. Patakmeder tisztítása, kotrása	800 000
a/2. Illegálisan lerakott hulladék elszállítása	150 000
b/1. Az Ök. 2016. évi fejlesztési, felújítási, karbantartási terve szerinti kiadásokra	200 000
b/2. Zöldhulladék elszállítása a közszolgáltatáson kívül	650 000
b/3. Forgalomtechnikai tükör a Diófa utca és a Fő úti kereszteződéshez	60 000
c/1. A helyi jelentőségű védett természeti emlékek kijelölése	100 000
d/1 1956-os kopjafa elkészítése, telepítése	300 000
g/1. Füstköd riadó terv elkészítése	300 000
g/2. Környezetvédelmi Program elkészíttetése	500 000
h/1 Szabad-felhasználású pályázati alap környezetvédelemi akciók támogatására – pályázat házi komposztálóra	200 000
k/1. Zöldhulladék házi komposztálása	50 000
k/2. A japán keserűfű elleni védekezés népszerűsítése, a védekezésben részt vevők hozzájárulása esetén részükre elismerésként közterületi tábla elhelyezése	50 000
l/1. Virágosítás	120 000

l/2. Közterületi fák karbantartása, fenntartása	100 000
l/3. Diófa csemeték adományozása	50 000
m/1. Veszélyes hulladékok összegyűjtése és elszállítása	450 000
n/1. Tiszta Udvar Rendes Ház pályázat, annak keretében elismerő tábla elhelyezésének lehetősége	50 000
2016. évi Környezetvédelmi Alap	**4 130 000**

5. ÖSSZEFOGLALÁS, SWOT-ANALÍZIS

Csobánkán a környezeti elemek, az élővilág, a természet, a táj, a települési és az épített környezet alapvető, maradandó vagy visszafordíthatatlan károsodást nem szenvedett. A településen élő lakosság, valamint az ott dolgozók egészségét veszélyeztető tartós hatás nem áll fenn. A feltárt környezetszennyezések jól lehatárolhatók, tervszerű beavatkozásokkal felszámolhatók, illetve célirányos beruházásokkal kezelhetők, rekultiválhatók.

A talaj az élelmiszer- és takarmánynövények, a szerves nyersanyagok termesztésének alapja, növényi tápanyagok és csapadékvíz tárolója, szűrő, puffer és a talajvíz tisztítója, közvetítője és újraképzője, a talajlakó élőlények társulásának élettere. Ezért is rendkívüli jelentőségű ennek az igen törékeny rendszernek a védelme a károsító hatásoktól.
A talajszennyezettség az állattartás következtében meglévő trágyatárolási gyakorlat ellenére kis fokú, a legfontosabb szennyező a mezőgazdaság. A szennyezések többsége pontszerű, így kiterjedt közvetlen és közvetett egészségkárosító hatással nem kell számolni.

A település levegő-állapotának szempontjából pozitívumnak értékelhetjük, hogy a településen nincsenek terhelést jelentő ipari üzemek. Jelentős légszennyező tevékenység jellemzően a közlekedési forgalomból adódik.
A település vezetékes gázzal 80%-ban ellátott, ezért a fűtésből származó levegőszennyezés nagyban mérséklődött. Hagyományos tüzelőanyagok égetése azért még jelentős a településen.

A levegő porterhelését a viszonylag nagy területet jelentő szilárd burkolattal nem rendelkező utak és a mezőgazdasági művelés alatt álló földterületek felporlása (nem megfelelő agrotechnika folytán) okozhatják, azonban ez utóbbi esetében a domborzati viszonyok és a viszonylag kis szántóföldi kiterjedés akadályozza a deflációból eredő porszennyezést.
A településre az erdősültség magas mértéke a jellemző.

A zaj- és rezgésterhelést elsősorban a településen a belterületi utakon, valamint az 1109 jelű országos közúttelepülésen átvezető szakaszán zajló forgalom okozzák, de a katonai gyakorlótérről is tapasztalható a kiképzés ideje alatt zajterhelés.

A község belterületén a meglévő zöldfelületek rendezettek, állapotuk jónak mondható. Az Önkormányzat nagy gondot fordít a közterületek és utak melletti zöldterületek gondozására, karbantartására.
A felszíni és talajvizek esetleg előforduló szennyezőanyagaival közvetlenül elvileg nem kerül kapcsolatba a lakosság.

Csobánkán az utakról a csapadékvizet nyílt és fedett árkok vezetik le. Beépített területeken szükséges az utcai árokhálózat (árkok, utak és gépjárműbeállók alatti átereszek) jó karbantartása.

A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 986 db, amely a teljes lakásállomány 90%-a volt 2014-ben, jelenleg 3-4 utca ellátatlan. Az ivóvíz minősége jónak mondható. A településen a szennyvízcsatorna-hálózat kiépült, a rákötések aránya 95%-osnak mondható.

A települési szilárd hulladék elszállítása megoldott. A szelektív hulladékok gyűjtését házhoz menő (zsákos) formában végzi a szolgáltató. A házhoz menő gyűjtés a papír, műanyag, fém és üveg frakciókra terjed ki. A településen csak egy szelektív hulladékgyűjtő sziget (üveg frakció) van. A lakosság körében keletkező veszélyes hulladékok gyűjtése megoldott, azonban a lakosságban tudatosítani kell e hulladékok rendezett gyűjtésének fontosságát. Csobánkán hulladéklerakó, dögkút nem található. Illegális hulladéklerakás a település több pontján tapasztalható a védekezés (kamerázás) ellenére is, valamint a kirándulóhelyek és a turistautak mentén is jellemző a szemetelés, illetve az itt elhelyezett hulladéktárolók hosszabb időközi ürítése.

A település normál villamosenergia ellátása teljesen, gázellátása részben megoldott. A környezetkímélő megújuló energiaforrásokra támaszkodó megoldások népszerűsítése szükséges lenne.

Csobánka közlekedés-földrajzi helyzete, közlekedési kapcsolatai megfelelőnek mondhatók, az igényeknek megfelelő szervezettségű a tömegközlekedése is. Kerékpárút a településen nincs kiépítve.

Nagy figyelmet kell szentelni a felszíni vizek elvezetésére, mely különösen árvíz előfordulása esetén lehet hangsúlyos.

Csobánka kiemelkedő lehetősége természeti értékeiben, a turizmus és a vendéglátás fejlesztésében rejlik, ez erősítheti a község gazdasági fejlődését is. A turizmus fellendítésével kapcsolatos fejlesztések (alközpontok, közösségi terek), a tömegközlekedés javítása, az átmenő forgalom csillapítása, a közlekedésbiztonság javítása (járdaépítés, kerékpárutak, parkolási lehetőségek) többségében még várat magára.

A település legfontosabb, megőrzendő értékei és legfontosabb megoldandó problémái:

Legfontosabb értékek:

- Kedvező természeti, táji, kultúrtörténeti értékek, ezek sokasága
- Jelentős az országos és helyi védelem alatt álló területek nagysága
- Vonzó településkép
- A település levegőminőségi állapota kedvező
- Zöldterületek gondozottsága

Legfontosabb környezetvédelmi problémák:

- Környezettudatos hulladékgazdálkodás, illegális hulladéklerakás, helyi komposztálási lehetőség nincs
- Potenciális talajszennyező, talajvíz és felszíni víz szennyező források
- Forgalom okozta levegő-, zaj- és rezgésterhelés
- A vizek élővízbe vezetése előtti hordalékfogók hiánya, feliszaposodás, szállítóképesség romlás, a csapadékvíz visszatartó záportározó hiánya
- Védett területeken megjelenő invazív fajok, helyenként tájidegen társulások

- Alacsony közhasználatú zöldfelületi ellátottság
- Nem teljes a szennyvízcsatornára történő rákötések száma
- Környezeti szempontok nem kellőképpen történő érvényesítése

Az összegyűjtött adatok értékelésénél alkalmazott módszer a SWOT-analízis. Amely a bemutatja a belső adottságoknál Csobánka erősségeit (Strength) és gyengeségeit (Weekness), míg a külső hatások és tényezők szempontjából a település lehetőségeit (Opportunities) és hogy milyen veszélyekre számíthat (Threats).
Az analízissel elvégzett állapotértékelés során a környezeti elemek tárgyalásánál ugyanaz a probléma többször is előkerülhet, mivel a rendszer egészét tekintve magas a kapcsolódási pontok száma.

A SWOT-analízis a KASIB Mérnöki Manager Iroda Kft. által készített, az Önkormányzat által 81/2015. (VI. 25.) KT. határozattal elfogadott Településfejlesztési Koncepcióban foglaltakat tartalmazza, mivel az elfogadást követő eltelt időszakban releváns változás Csobánka mindennapjaiban nem történt. (Kivéve, hogy a Petőfi Sándor Általános Iskolát a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ megszüntette. Csobánka Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Szentendrei Tankerület megkeresésére 2016. április 28-i rendes ülésén döntött arról, hogy a működtetésében lévő Petőfi Sándor Általános Iskola, mint köznevelési intézmény fenntartó általi megszüntetésével egyetért egyéb megoldás hiányában. Az Önkormányzat szándéka, hogy a korábbi elvi, támogató döntésének megfelelően egy egyházi intézményfenntartó biztosítsa helyben az alsó tagozatos oktatást. Jelenleg ebben folynak az egyeztetések, annak eredményéről mind az újságon, mind az önkormányzati honlapon keresztül beszámolnak.)

Térségi kapcsolatok, településhálózat

ERŐSSÉGEK	**GYENGESÉGEK**
• Izolált tér- és tájszerkezeti pozíció • Jelentős átmenő forgalmat lebonyolító főútvonalak nem érintik, de kedvezően kapcsolódik azokhoz (10., 11. sz. főutak) • A főváros és a járásszékhely Szentendre, valamint a szintén központi szerepkörű Pilisvörösvár közelsége, jó közúti elérhetősége	• Elzártságból adódó hátrányok esetleges havaria helyzetekben (nincs alternatív útkapcsolat) • Ellátások, szolgáltatások helyben csak alapellátási szinten vannak jelen, választék, illetve minőségi szolgáltatások csak más településeken érhetők el
LEHETŐSÉGEK	**KOCKÁZATOK**
• MO budai szektor megépítésével és a 10. sz. főút fejlesztésével várhatóan javulnak a település térségi kapcsolatai • Együttműködések, közös programok, pályázatok a térség többi településével	• MO budai szektor és a 10. sz. főút fejlesztése késedelmesen, vagy egyáltalán nem valósul meg, konzerválódik, vagy fokozódik az átmenő forgalom

Társadalom

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• Az elöregedés kisebb mértékű, mint az országos átlag • Pozitív irányú népmozgalom az elmúlt évtizedben • A népesség képzettségi színvonala nőtt az elmúlt évtizedben • közösségi, kulturális sokszínűség • Aktív civil szervezetek, egyesületek • A sokszínű nemzetiségi összetétel miatt különböző hagyományok élnek a településen	• Több rétegű társadalmi elkülönültség tapasztalható, a falu őslakos és betelepült lakossága területileg is elkülönül egymástól • Az újonnan betelepülők, bár több módon is segítik a települést, nem eléggé aktívak a rendezvények látogatásában • Kevés a munkalehetőség a településen, 70%-os az ingázás, a munkanélküliek aránya növekvő tendenciát mutat • Megszűnt az általános iskola
LEHETŐSÉGEK	**KOCKÁZATOK**
• Helyi munkalehetőségek bővítése (szolgáltatások, vendéglátás bővítése, turizmusfejlesztés, falugazdaság) • Egyesületek, klubok, civil szervezetek támogatása • Helyi sportolási, kulturális, szórakozási lehetőségek körének bővítése • Közösségépítő programok nagyobb kínálata • Testvérvárosi kapcsolatokban rejlő lehetőségek további kiaknázása	• Csökken a fiatalkorúak száma, elöregszik a népesség • Nő a munkanélküliek aránya • A lakosság különböző rétegei nem közelednek egymáshoz, az elkülönültség konzerválódik, feszültség alakul ki a helyi roma népességgel

Gazdaság

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• Tartalék területek vállalkozások számára • Természeti védelem alatt nem álló önkormányzati tulajdonú mezőgazdasági területek • Kedvező környezeti adottságok az ökoturizmus és a falusi turizmus fejlesztéséhez	• Alacsony a helyben működő vállalkozások száma • A település nem rendelkezik meghatározó húzóágazattal • A főváros munkaerő-elszívó ereje jelentősen érvényesül • A mezőgazdaság nem tekinthető jelentős gazdasági ágazatnak • Hagyományos állattartás hiánya
LEHETŐSÉGEK	**KOCKÁZATOK**
• Magánvállalkozások indításának ösztönzése (szálláshelyek, sport, kultúra, erdei akadálypálya, kalandpark, művésztelep) • Helyi foglalkoztatási lehetőségek növelése (turizmusfejlesztés, szolgáltatások, vendéglátás körének bővítése, falugazdaság fejlesztése) • Forrásvíz hasznosítása gyógyvízként, ásványvízként • Mezőgazdasági tevékenység támogatása, önkormányzati területek bérbeadásával (fenyőültetvény, baromfi telep, lovastelep, háztáji kisüzem) • Egyéb, nem zavaró gazdasági tevékenységek ösztönzése (brikettáló, komposztáló létesítése)	• Turizmusfejlesztési és marketing koncepció hiányában a lehetőségek kihasználatlanok maradnak, a szolgáltatások köre és színvonala nem javul, a helyi munkahelykínálat sem bővül • A mezőgazdasági területek kihasználatlanul maradnak, a falugazdaság nem indul be

Táj- és természetvédelem

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• Értékes, jelentős zavarástól mentes természeti környezet • Sokrétű természeti védettség (Nemzeti Park, Natura2000 területek, helyi jelentőségű természetvédelmi területek) • Kiemelkedő tájképi megjelenés • Változatos domborzat és tájszerkezet • Magas erdősültségi arány, kiterjedt összefüggő erdőterületek • Természetvédelemnek alárendelt tájhasználat • Összefüggő ökológiai hálózati rendszer • Változatos felszínformák magas száma • Önkormányzati tulajdonban lévő kiterjedt mezőgazdasági területek	• Védettségi kategóriák miatt korlátozott hasznosítási lehetőségek • Felhagyott, "természetnek átengedett" területek magas száma • Védett területeken megjelenő invazív fajok, helyenként tájidegen társulások • Művelésből kivett és degradált területek magas aránya (bányák, honvédelmi területek)
LEHETŐSÉGEK	**VESZÉLYEK/KOCKÁZATOK**
• Értékes természeti környezet védelme, megőrzése az utókornak, • Természetvédelem támogatása a településrendezés eszközeivel • Hagyományos tájhasználati formák támogatása • Természeti értékek bemutatásának fejlesztése, ezzel a turisztikai potenciál növelése • Intenzív művelés helyett ökológiai gazdálkodásra való ösztönzés • Értékkataszter készítése, természeti értékek helyi védelmének biztosítása • A település környezeti nevelésben betöltött szerepének erősítése	• Védett természeti értékek pusztulása a turizmusból adódó túlzott terhelés miatt • Bemutathatóság, látogathatóság túlzott korlátok közé szorítása • A mezőgazdasági területek intenzív hasznosításával, a mezőgazdasághoz kapcsolódó egyéb gazdasági tevékenység megjelenésével a környezeti terhelés növekedhet • Tájképben megjelenhetnek kedvezőtlen látványelemek

Zöldfelületek

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• A településen keresztülfolyó patak és a hozzá csatlakozó kiterjedt zöldfelületek • Patakhoz kapcsolódó, beépítetlen, hasznosítható zöldterületek • Felújított, településközponti szerepet betöltő Fő tér • Megvalósult közterületi zöldfelületi fejlesztések, sportpálya, játszótér megépítése • Családi házak, hétvégi házak között kijelölt közparkok (Hétvezér park, Plandics tér, patak menti játszótér)	• Potenciális zöldfelület fejlesztés területei magántulajdonban vannak (Ybl-villa kertje, Szent Hubertusz Kápolna környezete) • Szűk utcák és változatos domborzat miatt hiányzó fasorok • Települést átszövő, koncepcionális zöldfelületi rendszer hiánya • Alacsony közhasználatú zöldfelületi ellátottság, használati értékkel bíró közparkok hiánya • Központi közösségi tér (Fő tér) funkció és attrakció hiányos • Különös botanikai értékkel bíró egyedek megfelelő védelme nem biztosított
LEHETŐSÉGEK	**VESZÉLYEK/KOCKÁZATOK**
• Patak belterületi szakaszának komplex vízrendezése, egyúttal gyalogos, kerékpáros és zöldfelület fejlesztése • Frekventált elhelyezkedésű, alulhasznosított területek felértékelése, rekreációs, közcélú hasznosítása (pl. a patak menti zöldfelületek, Ybl-villa kertje, Szent Hubertusz Kápolna környezete) • Kijelölt zöldterületek közhasználati (megállapodás esetén tulajdon) jogának, illetve hasznosítási lehetőségének megszerzése, rendezése, funkcióval való megtöltése • Patak vízrendezéséhez szükséges tározótó megépítése, csatlakozó területek rekreációs hasznosítása • Egységes arculat alapján történő zöldfelület-fejlesztés	• Önkormányzati tulajdonú közparkok megfelelő funkció és fenntartás hiányában fizikai és erkölcsi avulásnak indulnak (Hétvezér park) • Potenciális zöldfelületek (közpark céljára kijelölt területek) fejlesztésnek elmaradása, további degradációja • Koncepcionálisan átgondolt zöldfelületi rendszer kialakításának elmaradása a közhasználat biztosításának hiányában (magántulajdonosokkal nem sikerül megegyezni) • Zöldfelületek fejlesztése alárendelt szerepet kap a közmű és közlekedési fejlesztéshez képest.

Környezeti állapot

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• Jelentős környezetszennyező ipari, gazdasági tevékenység, területhasználat nem található a településen • Magas erdősültség és hegyvidéki jelleg miatt kiváló levegőminőség • A Főút menti sáv kivételével nincs jelentős közlekedési zajforrás • Közműhálózat csaknem teljes körű kiépítettsége a belterületen	• Kiépített csatornahálózatra való rákötöttség nem kielégítő aránya • Vizuális környezetterhelést okoznak a degradált területek, bányák, felhagyott területhasználatok • A főút belterületi szakaszának beszűkülő részein lokálisan zaj és levegőterhelés jelentkezik • Illegális hulladéklerakás, elsősorban zöldhulladék formájában, helyi komposztálási lehetőség nincs • Kisebb műhelyek lakóterületek közötti elhelyezkedése zavaró lehet
LEHETŐSÉGEK	**VESZÉLYEK/KOCKÁZATOK**
• Csatornahálózatra való teljes körű rákötés szorgalmazása, támogatása • Megújuló energiaforrások egyre nagyobb mértékű hasznosítása • Környezetkímélő biogazdálkodás elterjesztése • Településen belül a gépjárműhasználatot csökkentő gyalogos és kerékpáros közlekedés fejlesztése • Teherforgalom korlátozása (útvonalengedélyek felülvizsgálatának szorgalmazása a közútkezelőnél)	• Patak menti komplex vízrendezés helyett csak katasztrófahelyzet elhárítása céljából történik beavatkozás • Komplex vízrendezéshez kapcsolódó környezetminőség javítását célzó egyéb fejlesztések (gyalog és kerékpárút kiépítése, közhasználatú zöldfelületek létesítése) elmaradása • Csatornahálózatra való teljes körű rákötések elmaradása, potenciális talajszennyezés fennmaradása • Mezőgazdasági tevékenység során fokozott vegyszerhasználat • Illegális hulladéklerakások felszámolásának elmaradása

Értékvédelem

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• Mindkét temploma műemlék • Számos értékes, helyi védelemre méltó épület, szobor, emlékmű, emléktábla, kereszt, kapu, síremlék • Karakteres faluközpont, jellegzetes útelágazások, utcaképek	• Helyi értékvédelmi rendelet hiánya • Értékes épületek folyamatosan romló állaga • Értékmegőrzéssel kapcsolatos feladatok, lehetőségek tulajdonosi ismeretének hiánya • Változtatási, átépítési szándékok megőrzés ellenében ható igénye • Értékvédelmi támogatási rendszer hiánya
LEHETŐSÉGEK	**KOCKÁZATOK**
• Értékek felmérése, értékkataszter létrehozása • Értékőrző szabályozás kidolgozása • Helyi értékvédelmi rendelet megalkotása • Településkép tudatos őrzése, alakítása • Építészeti hagyományokban rejlő egységes arculat megteremtése • Értékes épületek közösségi célú hasznosítása, elővásárlási jog biztosítása • Építészeti és természeti értékekkel összehangolt funkcionális hasznosítás (Yblvilla, Szent Hubertusz Kápolna, Margitligeti kastély és a régi kápolna)	• Megállíthatatlan állagromlás • Engedély nélküli átalakítások, bontások • Helyi értékvédelmi rendelet és annak részeként a támogatási rendszer megalkotásának elmaradása

Közlekedési infrastruktúra

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• Kötöttpályás tömegközlekedési kapcsolatok viszonylagos közelsége (HÉV kapcsolat Pomáznál, vasúti kapcsolat Pilisvörösvárnál) • 12 tonnás súlykorlátozás a település egészén	• Főút előnytelen vonalvezetése • Átmenő forgalom, teherforgalom jelenléte • Kiépítetlen, kedvezőtlen települési úthálózat (burkolatlan utak magas aránya, meredek útszakaszok, zsákutcák, szűk szabályozási szélességek) • Balesetveszélyes csomópontok • Parkoló kapacitás elégtelensége • Nincs közvetlen autóbuszjárat a fővárosba • Autóbuszmegállók nem ideális elhelyezése, peronvárók hiánya • Gyalogos-kerékpáros hálózat hiánya • A közintézmények, közterületek akadálymentesítése csak részben megoldott
LEHETŐSÉGEK	**KOCKÁZATOK**
• Az átmenő teherforgalom mértékének szigorítása, az útvonalengedélyek kiadásának felülvizsgálata a közútkezelőnél • M0 (11-10. sz. utak közötti szakasz) megépül, az átmenő forgalom csökken • HÉV-re, vasútra való tömegközlekedési ráhordás javítása • Kerékpáros úthálózat kiépítése, fejlesztési támogatás megpályázása • Gyalogutak, járdák kiépítése • Kerékpáros, gyalogos infrastruktúra fejlesztésével csökken a településen belüli gépjármű forgalom • Kerékpáros és gyalogos infrastruktúra fejlesztésének összekapcsolása a patakmeder rendezésével, fenntartási sáv kialakításával, integrált szemléletű fejlesztés keretében • Forgalomtechnikai intézkedésekkel a forgalombiztonság növelése	• M0 megvalósítását elhalasztják, az átmenő és teherforgalom nem csökken • Települési úthálózat jobb kiépítésének fejlesztése elmarad, megközelíthetőség, biztonság romlik • Forgalomtechnikai szabályozás (zebrák, járdák, egységes sebességkorlátozás, stb.) javításának hiányában a forgalombiztonság romlik • Kerékpáros és gyalogos infrastruktúra létesítményei nem épülnek ki, növekszik az autóhasználat a településen belül

Közmű infrastruktúra

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• Csaknem teljes kiépített közműhálózatok • Településen áthaladó közmű gerinchálózatokban rendelkezésre álló kapacitás, illetve hálózat fejlesztési lehetőség, többlet vízvételezési lehetőség, földgáz vételezési lehetőség	• A közcsatorna hálózatra csatlakozás hiányai miatt jelentős a szennyvíz talajba szikkasztása • A szennyvízátemelő műtárgyak védőtávolsága terheli a környezetét • Csapadékvíz elvezetésének jelenlegi műszaki megoldása nem megfelelő. A meglevő nyílt árkos szakaszok hidraulikai rendezése nem jellemző • A csapadékvíz visszatartó záportározó hiánya • A vizek élővízbe vezetése előtti hordalékfogók hiánya, feliszaposodás, szállítóképesség romlás • Légvezetékek vizuális környezetet terhelő hatása, fasor ültetés akadálya • Közvilágítás mennyiségi és minőségi hiányosságai
LEHETŐSÉGEK	**KOCKÁZATOK**
• Közművek felszín feletti-felszín alatti racionálisabb elrendezésével mikrokörnyezeti állapot javítása (növény-fa telepítés, utcabútorozás) • Csapadékvíz elvezető hálózati rendszer fejlesztése hidraulikai összehangolással • Vízvisszatartást szolgáló záportározó létesítési lehetősége • Épületek hőszigetelése, energiatudatos nevelés, megújuló energiahordozó alkalmazása • Közvilágítás energiatakarékosabb megoldása, általános minőségi és mennyiségi javítása • Házi kutak létesítési lehetősége a fenntartási költségek csökkentésére	• Csapadékvíz elvezetési rendszer korrekt kialakítása nélkül, tározókapacitás, vízvisszatartás kialakítása nélkül a klímaváltozás okozta szélsőséges csapadékesemények kezelhetetlenné válnak • Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen a szennyvíz talajba szikkasztása veszélyes szennyező forrás • Egyéni gazdasági nehézségek hatására a hagyományos tüzelőanyag használatának növekedése jelentős levegő minőség romlást okozhat • Közvilágítás mértékének és kiépítettségének hiányossága rontja a közbiztonságot és a közlekedés biztonságát

6. KÜLSŐ KOHERENCIA VIZSGÁLAT

6.1. A Nemzeti Környezetvédelmi Program céljai

A környezetvédelmi programozás alapját a jelenleg érvényben lévő 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott a 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program adja meg. Csobánka Község Környezetvédelmi Programjának készítése során meghatározott célkitűzéseknek továbbá illeszkednie kell a regionális, megyei és helyi környezetvédelemmel kapcsolatos koncepciókhoz, programokhoz és tervekhez.

A hazai környezetpolitika stratégiai tervezési feladata, hogy az ország adottságait, a társadalomhosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből és a nemzetközi együttműködésből, EU-tagságból adódó kötelezettségeket áttekintve meghatározza az ország hosszú, közép és rövid távú környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges eszközöket. A környezetpolitikának a sokoldalú politikai-stratégiai tervezési rendszerben elsősorban horizontális szakpolitikai szerepet kell betöltenie, amely biztosítja a környezeti szempontok hatékony érvényesítését a társadalmi-gazdaságifejlődés egész folyamatában. Ezt hivatott elősegíteni a Nemzeti Környezetvédelmi Program.
A célok és az intézkedések megfogalmazása – azok összhangja érdekében is – a következő alapelvek figyelembevételével történt:

- A környezetvédelmi törvényben szereplő alapelvek, amelyek alapvetően a környezethasználat helyes módjára (elővigyázatosság, megelőzés, helyreállítás), a felelősség vállalására (szennyező fizet), a közérdekből fakadóan az együttműködés és átláthatóság fontosságára hívják fel a figyelmet (tájékoztatás, nyilvánosság);
- a környezeti problémák, jelenségek, folyamatok összetettségéből eredően mind nagyobb teret kell kapnia a holisztikus megközelítésnek (összefüggések vizsgálata, hatásfolyamatok feltárása), az integráció elvének, valamint a rövid, közép és hosszú távú szempontok egyidejű figyelembevételének;
- mivel a környezeti problémák megelőzése az egész társadalom támogatását igényli, ezért megkerülhetetlen a kidolgozás és a megvalósítás során a partnerség és a szubszidiaritás elve;
- a területiség elvének érvényesítése, a fenntartható térhasználat, a kedvező területi hatások elősegítése és területi szinergia megvalósítása, a környezeti, társadalmi és gazdasági adottságokhoz illeszkedő, területileg differenciált beavatkozások kialakításának elve;
- tekintettel arra, hogy az Alaptörvény értelmében „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez”, kiemelt figyelmet kell szentelni az esélyegyenlőség, a társadalmi igazságosság, valamint a nemzedéken belüli és nemzedékek közötti szolidaritás elvének; melyek egyúttal kapcsolódnak a helyi erőforrások fenntartható hasznosításának elvéhez, miszerint törekedni kell a közösségek szükségleteinek helyi szinten, helyi erőforrásokból történő kielégítésére, de egyben a helyi sajátosságok, sokszínűség, készletek védelmére is.

Ezen alapelvek és szempontok következetes érvényesítése a tervezésen túl a megvalósításnak is fontos eleme kell, hogy legyen.

A Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. Szemléleti alapja a környezet rendszerszemléletű megközelítése oly módon, hogy a társadalmi szükségletek anyagi és nem anyagi természetű feltételeinek biztosítása, valamint az ehhez kapcsolódó tevékenységek harmonikus viszonyban álljanak a környezettel.

A Program átfogó céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása. Cél a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítása. Ezek közé tartozik a környezet-egészségügyi feltételek javítása, a magas színvonalú környezeti infrastruktúra, valamint a település, a lakóhely épített és természeti elemeinek megfelelő aránya, minősége és összhangja.
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata. Cél a stratégiai jelentőségű természeti erőforrások, természeti értékek, ökoszisztémák védelme, az életközösségek működőképességének megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása.
- Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése. Cél a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása, a környezetszennyezés megelőzésére, a terhelhetőség/megújuló képesség figyelembevételére épülő fenntartható használat megvalósítása. Kiemelt figyelmet kell fordítani a társadalmi-gazdasági fejlődés és a környezetterhelés szétválására, azaz, hogy a lakosság növekvő jólléte csökkenő környezetterhelés mellett legyen biztosítható. A fogyasztói magatartás megváltozása, a környezeti szempontból fenntartható termékek és szolgáltatások felé történő elmozdulás keresleti oldalról erősíti meg a termelői folyamatok „fenntarthatósága” iránti igényt. A fenntartható termelés forrástakarékos (beleértve az anyag-, a víz-, a terület-, a termőföld- és energiahasználatot, az újrahasználhatóság és a tartósság tervezését, az anyagciklusok körfolyamattá zárását); csökkenti a környezetre gyakorolt káros hatásokat (kibocsátások és hulladékok minimalizálása, a megújuló erőforrások fenntartható mértékű használata); növeli a termékek és szolgáltatások értékét a fogyasztók számára.

Stratégiai területek:

1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

Célok:
- Levegőminőség javítása
- A zajterhelés csökkentése
- Ivóvízminőség és egészség
- Szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás
- Környezet és egészség
- Zöldfelületek védelme
- Kémiai biztonság
- Nukleáris biztonság, sugáregészségügy

2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

Célok:
- A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem
- Talajok védelme és fenntartható használata
- Vizeink védelme és fenntartható használata
- Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás
- Környezeti kármentesítés

3. Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Célok:
- Erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása
- A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése
- Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása
- Hulladékgazdálkodás
- Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira
- Az agrárgazdaság környezeti aspektusai
- Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai
- Az ásványkincsekkel való gazdálkodás környezeti szempontjai
- Közlekedés és környezet
- Turizmus - ökoturizmus

A Program stratégiai eszközei:

- A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése
- Társadalmi részvétel, környezeti információ
- Területfejlesztés, területrendezés és környezetvédelem
- Településfejlesztés, -rendezés és környezetvédelem
- Stratégiaalkotás, tervezés
- Közreműködés az Európai Unió környezetpolitikájának fejlesztésében és végrehajtásában
- Nemzetközi együttműködés
- Jogi szabályozás és jogalkalmazás
- Fejlesztéspolitika, beruházások
- Kutatás-fejlesztés, ökoinnováció, környezettechnológia

6.2. Pest Megye Területfejlesztési Koncepciója 2014-2020

Pest megye területfejlesztési koncepciója az alábbi környezetvédelmi területhez kapcsolható átfogó célkitűzést fogalmazott meg 2014-2020. évekre vonatkozóan: „Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása; a lokális és makrotérségi érdekeket kiszolgálni tudó, fenntartható környezet”, stratégiai célként az „Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem a térségek és települések fejlődésének szolgálatában”.

Az *energiagazdálkodás fejlesztésének* operatív céljai:
- Az ellátásbiztonság javítása.
- Az energia felhasználás csökkentése illetve annak hatékonyságának növelése.

- A megye globális fosszilis energiafelhasználásának csökkentése, megújuló energiák arányának növelése.
- A zöld energia előállítása, az annak felhasználását lehetővé tevő technológiák kifejlesztése, gyártása területén működő vállalkozások fejlesztéseinek kiemelt támogatása.
- A megújuló energiák széleskörű, komplex hasznosítása a területi adottságoknak megfelelően.
- Lakosság-, közületi-, és gazdasági energiafelhasználási szemlélet változtatása.
- Intelligens energiaellátó és elosztó hálózatok, decentralizált-, helyi energetikai rendszerek létrehozása, a meglévők átalakítása.

A *vízgazdálkodás fejlesztésének* operatív céljai:

- A rendszeresen belvízjárta területek, illetve az árvíz által veszélyeztetett területek – vízügyi tanulmányok alapján történő – lehatárolása, azok beépítése a településrendezési tervekbe.
- Komplex megyei ár-és belvízvédelmi programok kidolgozása és megvalósítása a löszfalak érintettségét is figyelembe véve.
- A veszélyeztetett települések csapadékvíz, illetve belvíz-elvezető rendszerének kiépítése és folyamatos jó karbantartása a löszfalak érintettségét is figyelembe véve.
- Vizes adottságok és lehetőségek idegenforgalmi célú (üdülés, sportolás, szabadidő eltöltés) hasznosítását előtérbe helyezni a vízpartok rendezésével (Duna, kavicsbánya tavak), fokozottabb mederkarbantartással, vízfolyások revitalizációjával, tározó tavak létesítésével, a vízkeret irányelv figyelembe vételével.
- A megye valamennyi településének beépített és beépítésre szánt területén a vezetékes vízellátottságot teljes körűvé kell tenni. A meglévő, de elavult ivóvíz-hálózat rekonstrukcióját el kell végezni.
- Vízbázisok védelmét szolgáló, a még meg nem állapított hidrogeológiai védőterületek kijelölése és annak jogi rendezése, különösképpen a Dunai kavicsteraszok vízbázisai esetében.
- A kitermelt vizek vízkezelésénél a vízminőségi elvárások biztosíthatósága.
- Szennyvízelvezetés fejlesztése, a rákötési arány drasztikus növelése és a szennyvízkezelés kapacitásának és a tisztításra kerülő szennyvizek növelése, a tisztított szennyvíz öntözési célú hasznosításának elterjesztése.
- A csatornázatlan települések esetében csatornahálózat kiépítése.
- Tisztítatlan szennyvízbevezetések megszüntetése.
- A csapadékvíz-gyűjtés, tárolás, és felhasználás lakossági és közületi programjainak elindítása és elterjesztése, a szennyvízhálózatra való csapadékvíz rákötések visszaszorítása.
- A csapadékvíz elvezetés során a vízgyűjtők vízminőség-védelmének biztosítása.
- Patakok, kis vízfolyások rendezetté tétele.
- Kavicsbányák, kavicsbánya tavak országos szintű jogszabályi környezet kialakításának ösztönzése.
- Térségi bánya rekultivációs tájrendezési tervek készítésének ösztönzése.

A *környezet védelme, zaj- és rezgésvédelem* operatív céljai:

- A környezeti levegő jelenleg jellemzően jó minőségének védelmei és megőrzése.
- A védendő lakó- és természeti környezetet zavaró új, ténylegesen illetve potenciálisan légszennyező források létesítésének megakadályozása.
- A szennyező gazdasági tevékenységeknél cél az „elérhető legjobb technika”bevezetése.

- Az ipari létesítmények, depóniák, bányák, mezőgazdaság por emissziójának – a reális lehetőségeken belüli – csökkentése az ipari, növénytermesztési és állattenyésztési szag emissziók mérséklése.
- A nagy forgalmú országos főutak tervezett nyomvonalain várható közúti forgalomzaj- és rezgésterhelésének mérséklése, de legalább szinten tartása.
- A kibocsátások (emisszió) csökkentése.
- Az érintettség és a konfliktusok csökkentése (immisszió).
- Országos és térségi repülőterek zajkibocsátása elleni aktív és passzív védekezés.
- Országos repülőtér fejlesztési stratégia kidolgozásának támogatása (a területfejlesztési elképzelések, a repülési igények, a gazdasági és a környezetvédelmi szempontok összhangba hozásával). Érintett települések felé kommunikálás, egyeztetés, érdekképviselet.
- A légiforgalom biztonságos lebonyolíthatóságával összeegyeztethető, racionálisan kidolgozott zajcsökkentő eljárások további bevezetésének támogatása.

A *talaj- és földvédelemmel* összefüggő operatív célok:

- A megye fontos természeti potenciálját képező termőföld minőségének védelme, termékenységének megőrzése és javítása.
- A mezőgazdasági területek agro-ökopotenciáljának megőrzése és növelése érdekében cél a területre legalkalmasabb művelési ág megválasztása.
- A parlagterületek visszaszorítása, újra művelés alá vonásának támogatása.
- Vegyszerfelhasználás csökkentése a szükséges minimumra.
- Suvadás és csúszásveszélyes partfalak (löszfalak) és környezetük védelme.

A *hulladékgazdálkodás* operatív céljai:

- Azoknak a fejlesztéseknek, intézkedéseknek a preferálása, amelyek elősegítik a keletkező hulladékok mennyiségének csökkenését.
- A szelektíven gyűjtött és/vagy válogatott hulladékok minél hatékonyabb újrahasznosítása.
- A hulladék felhasználási és újrahasznosítási arányának növelése.
- Lakossági szemléletformálás, amely kiterjed a tudatos vásárlásra és fogyasztásra, a hulladékok szelektív gyűjtésére már a háztartásokban, az újrahasznosított anyagokból készült termékek preferálására, a környezetbarát technológiák előnyben részesítésére.
- A bezárt vagy bezárandó hulladéklerakók rekultivációjának mielőbbi elvégzése.
- A megye területén üzemelő térségi jelentőségű hulladéklerakókat hosszú távon is alkalmassá kell tenni a keletkező hulladékok befogadására és ártalmatlanítására.
- Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő lerakók felszámolása.
- Potenciális szennyező források felszámolása.
- Köztisztaság javítása.
- Területi együttműködések kialakítása a kapacitások kihasználása érdekében.
- A radioaktív hulladékkezelésének hatásait figyelembe véve (védőtávolság) kell a területfejlesztési célokat összehangolni.
- A radioaktív hulladékok kezelése a jövendő generációkra jelentős gazdasági kihatású döntéseket és tevékenységet nem hagyományozhat. A radioaktív hulladékok képződését a minimális szinten kell tartani, a hulladékkezelésre szolgáló létesítmények, rendszerek biztonságát teljes élettartamukra kel biztosítani továbbra is.

A *még biológiailag aktív felületek és a védett területek hálózatossága erősítésének* operatív céljai:

- Új zöldfelületek kialakítása, meglévők növelése.
- Meglévő zöldfelület intenzitásának fejlesztése.
- Szabad területekkel tagolt települések, városközpontok kialakítása.
- Városi terek rehabilitációja és a fenntartás színvonalának javítása.
- A zöldterületek megfelelő nyilvántartása.
- Barnamezős területek átmeneti hasznosítása zöldfelületként (a távlati területfelhasználás megvalósulásáig).

A *megye ökológiai térszerkezete fejlesztésének* operatív céljai:

- A megye ökológiai hálózati rendszerének kiteljesítése, a rendelkezésre álló elemek összekapcsolásával, illetve kiegészítésével.
- A természeti erőforrások fenntartható kihasználását, hasznosítását szem előtt tartó tájgazdálkodás és mezőgazdasági művelés.
- Gyomfajokkal fertőzött területek megtisztítása és újbóli művelés alá vonása.
- A tájegységre jellemző gyep és legelő területek térnyerése.
- Települési szinten a természetes állományok mellett a véderdősávok, a beépített területeket tagoló erdők védelme.

6.3. Pest Megyei Területfejlesztési Program 2014-2020

A megye területfejlesztési programja az alábbi prioritásokat fogalmazza meg a 2014-2020-as évekre vonatkozóan, melyeken belül bemutatjuk azokat az intézkedéseket, melyekhez Csobánka környezetvédelmi programjának megoldandó feladatai kapcsolódhatnak:

- Közösségi közlekedés fejlesztése (TF2-intézkedés)
  - Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése [TF2.b]
  - Belterületi utak fejlesztése [TF3.a]
  - Nemzetközi és országos kerékpáros kapcsolatok fejlesztése [TF3.c]

- Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása (TF5-intézkedés)
  - Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése [TF5.a]
  - Természeti területek és értékek megóvása, a megye ökológiai térszerkezetének fejlesztése [TF5.b]
  - Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem [TF5.c]
  - Barnamezős területek megyei kataszterének elkészítése, kármentesítési-, hasznosítási tervek elkészítése, barnamezős területek kármentesítése, hasznosításra történő előkészítése [TF5.d]

- Energiahatékonyság növelése, CO_2 kibocsátás csökkentése (TF6-intézkedés)
  - Önkormányzati tulajdonú intézmények és bérlakások, valamint költségvetési szervek energetikai megújítása [TF6.a]
  - Lakossági fejlesztések támogatása [TF6.b]
  - Gazdasági társaságok energiahatékonysági beruházásai [TF6.c]
  - Települések közvilágításának energiatakarékos megújítása [TF6.d]

- Szemléletformálás az energiatakarékosság tekintetében [TF6.d]

- Vízgazdálkodás, vízvisszatartás létesítményeinek fejlesztése [TF7-intézkedés]
  - Felszíni csapadékvíz elvezetés létesítményeinek fejlesztése [TF7.b]
  - Vízvisszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása [TF7.c]
  - Élővizeink (folyók, tavak, patakok) és környezetük rendbetétele, revitalizációja [TF7.e]
  - Szemléletformálás az ésszerű vízgazdálkodás tárgyában [TF7.f]

- Megújuló energiaforrások hasznosításának elősegítése [TF8-intézkedés]
  - Megújuló energiatermelő rendszerek kialakításának támogatása [TF8.b]
  - Szemléletformálás a megújuló energiák felhasználása tekintetében, mintaprojektek megvalósításával is. [TF8.c]

- Hulladékgazdálkodás fejlesztése [TF9-intézkedés]
  - Hulladék hasznosítás növelése [TF9.a]
  - Zöldhulladék hasznosítás szerepének növelése [TF9.b]
  - Újra nem hasznosítható hulladék energiatermelő szerepének növelése [TF9.c]
  - Az illegális hulladéklerakás megakadályozása, meglévő illegálisan működő lerakók felszámolása [TF9.d]
  - Szemléletformálás a hulladékhasznosítás kapcsán [TF9.e]

- Vízközmű hálózatok fejlesztése Pest megyében [TF10-intézkedés]
  - Közcsatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése [TF10.a]
  - Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása [TF10.b]
  - Szemléletformálás az egészséges ivóvíz felhasználás kapcsán [TF10.c]

- Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése [TM6-intézkedés]
  - Egészséges életmódra és prevencióra irányuló szemléletformáló programok [TM6.a]
  - Lakossági szűrőprogramok indítása [TM6.c]
  - Sportoláshoz alkalmas környezet megteremtése [TM6.d]

6.4. Pest Megyei Környezetvédelmi Program 2014-2020

A célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedések az éghajlatváltozás várható hatásaihoz való alkalmazkodás és az innováció lehetőségeinek figyelembevételével (tekintettel az Önkormányzat által hatással bíró szereplők feladataira):

1. A földtani képződmények védelmével kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, földhasználók, vállalkozások, bányavállalkozók

- Védelem alá helyezett élettelen természeti értékek gyakorlati védelmének további erősítése, a rekonstrukciós, állagmegóvó munkálatok továbbfolytatása.
- A bányászattal érintett térrészek teljes és komplex tájrendezése.
- Az ásványi nyersanyagok kutatása és kitermelése során a legjobb elérhető technológiák alkalmazása, a környezet terhelésének csökkentése.

- A bányászati, illetve ipari meddőanyagok és másodlagos nyersanyagok hasznosítása.
- A sérülékeny üzemelő vízbázisokat érintő, még meg nem kezdett vízbázis diagnosztikai beruházások megvalósítása, valamint a vízbázisok biztonságba helyezése pályázatokon keresztül (önkormányzatok).
- A geotermikus energia fenntartható hasznosítása során a környezetvédelmi és vízkészletvédelmi előírások betartása.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Leletgyűjtés szabályozása, lelőhelyek fokozott védelme.
- Háztartások energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása.

2. A talaj, illetve termőföld védelmével kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, földhasználók, vállalkozások

- A termőföld igénybevételével megvalósuló beruházások során a talajvédelmi szabályok betartása (a beruházással, építéssel érintett területek humuszos termőrétegének megmentése, illetve a környező talajok minőségének megóvása).
- A talajvédő gazdálkodás megvalósítása és a talaj-degradációs tényezők megelőzése, mérséklése. Az agro-ökológiai adottságokhoz illeszkedő, környezetbarát gazdálkodás alkalmazása (pl. környezetbarát és talajkímélő agrotechnika, vetésforgó, vetésszerkezet, tápanyag-ellátás, mikro öntözés alkalmazása; erózióvédelem; integrált növényvédelem; tarlóégetés elkerülése).
- Az erdősített területek környezetkímélő használata (pl. szálaló erdőgazdálkodás, egyéb, a folyamatos erdőborítást és elegyességet biztosító erdőművelési és erdőkezelési eljárások alkalmazása, agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása). Az erdőtelepítés és az erdők szerkezetátalakítása (pl. erdőtelepítés; az erdőtömbök összekapcsolásának elősegítése; nem őshonos faállományok lecserélése a termőhelynek megfelelő őshonos faállományokra, a sarj eredetű erdők mag eredetűvé alakítása).

Települési önkormányzatok

- Birtokrendezési eljárás lefolytatásával
  - művelési hajlandóság serkentése
  - hasznosítási kötelezettség elmulasztásának csökkentése,
  - termőföld felértékelődésének segítése,
  - termőfölddel való pazarlás megakadályozása,
  - allergén- és invazív fajok elterjedésének megakadályozása,
  - gazdálkodás újraindításának segítése.
- Településrendezési eszközök felülvizsgálata
  - Túlzott méretű beépítésre szánt területek visszaminősítése beépítésre nem szánt területté.
  - Szükség esetén a gyengébb minőségű termőföldek igénybevétele beépítéskor.

3. A terület-felhasználással kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- Az országos műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalainak és az egyedi építmények helyének meghatározásakor a természetes élőhelyek, a termőföld

és erdőterületek, mint természeti erőforrások további darabolódásának, igénybevételének mérséklése érdekében előnyben kell részesíteni a már meglevő műszaki infrastruktúrák mentén történő kijelölést.
- Új beruházások esetében a barnamezős területeket kell előnyben részesíteni.
- Új fejlesztés esetében területtakarékosság, tudatos területhasználat.

Lakosság (és civil szervezetek)
- Új fejlesztés esetében területtakarékosság, tudatos területhasználat.

4. A településihulladék-gazdálkodással kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások
- Hulladékképződés csökkentése a korszerűbb ipari technológiák terjedésének előremozdításával, gyártásoptimalizálással.
- Hasznosítási, újrahasznosítási arányok növelése.
- Hasznosítási lehetőségekre irányuló kutatómunka támogatása, majd a kutatások eredményeinek, és az alkalmazható hasznosítási módok alkalmazása.
- A környezetkárosító hatású anyagok mennyiségének csökkentése a kommunális (cégek, vállalkozások) hulladékban is.
- A szelektív hulladékgyűjtés és hasznosítás.
- Ártalmatlanítás csak a valóban hasznosíthatatlan hulladékok esetében.

Önkormányzatok:
- Tovább kell népszerűsíteni és arányában növelni a házi és közösségi komposztálást a lakosság körében. Ennek érdekében támogatási forrásokat kell biztosítani az eszközök beszerzéséhez, illetve tájékoztató füzeteket és útmutatókat a szakszerű megvalósításhoz.
- A hulladékelhagyás, illetve az illegális hulladéklerakás felderítése, felszámolása hatékonyabbá tétele akár közmunka bevonásával.
- Az illegális hulladéklerakás visszaszorításához szükséges a régi lerakók felszámolása, hiszen a tapasztalatok szerint a lerakott hulladék további illegális lerakásra sarkallhat. E célból legelőször fel kell mérni a jelenlegi helyzetet, szükséges megtisztítani a fertőzött területeket, illetve folyamatosan nyomon kell követni a megtisztított pontok állapotát. Ehhez további forrásokra, valamint a természetvédelem, a környezetvédelmi hatóságok és a rendvédelmi szolgálatok szoros együttműködésére van szükség.
- Tájékoztatás, szemléletformálás az illegális hulladék elhelyezés megakadályozására
- Hulladékudvarok kialakítása.

Lakosság (és civil szervezetek)
- A környezetkárosító hatású anyagok mennyiségének csökkentése a kommunális (lakossági) hulladékban.
- A házi komposztálás elterjesztése, helyben komposztolás mennyiségének növelése.
- A szelektív hulladékgyűjtés.

5. A környezet és közterületek tisztaságával kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- A burkolt, illetve a burkolatlan utak folyamatos karbantartása, tisztítása.
- Nyáron locsoló kocsik használata.
- A szilárd burkolatú utak arányának növelése.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Szemetelés, illegális hulladéklerakás megszüntetése.
- Takarítás, lomtalanítás, pormentesítés.

6. A felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelmével kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- A hátralévő, sérülékeny üzemelő vízbázisokat érintő, még meg nem kezdett vízbázis diagnosztikai beruházások megvalósítása pályázatokon keresztül. (Önkormányzat/Vízművek)
- A vízbázisok biztonságba helyezése pályázaton keresztül.
- Az állattartó telepek trágyatároló műtárgyainak megfelelő műszaki védelemmel történő ellátása 2014.december 31., ill. 2015. december 22-ig. *(E határidők már elmúltak.)*
- A helyes mezőgazdasági gyakorlat betartása nitrát érzékeny területen.
- Önkéntes környezetkímélő művelési módok alkalmazása.
- A szennyvíziszapban hasznosítható energia és növényi tápanyagok minél nagyobb arányú kinyerése és visszaforgatása, a környezeti kockázatok csökkentése.
- A szennyvíziszap energetikai hasznosítása.

Lakosság (és civil szervezetek)

- A rákötések megvalósítása a műszakilag rendelkezésre álló szennyvízcsatorna hálózatokra, ezzel párhuzamosan a meglévő szennyvízgyűjtő tárolók megszüntetése.

7. Az egészséges ivóvízellátással kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások (víziközmű szolgáltatók)

- A biztonságos és folyamatos közüzemi ivóvízellátás megvalósítása, a hálózati veszteségek csökkentése, a szükséges fejlesztések kivitelezése.
- A hátralévő, sérülékeny üzemelő vízbázisokat érintő, még meg nem kezdett vízbázis diagnosztikai beruházások megvalósítása pályázatokon keresztül. (Önkormányzat/Vízművek)
- A vízbázisok biztonságba helyezése pályázaton keresztül.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Takarékos ivóvíz-használat, víztakarékos eszközök használata.

8. A kommunális szennyvízkezeléssel kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- A szennyvízelvezetés- és tisztítás biztosítása, a szükséges fejlesztések megvalósítása (pl. szennyvíziszapok megújuló energiaforrásként történő hasznosítása).
- Korszerű szállítójármű alkalmazásával, a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízszakszerű gyűjtése és megfelelő ártalmatlanítása.
- Meglévő szennyvíztisztító telepek tisztítási-, energia- és költséghatékonyságának javítása, kombinált fizikai, kémiai és biológiai módszerek fejlesztése.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Egyedi szennyvízkezelő létesítmények/berendezések szakszerű kialakítása, megépítése és előírás szerinti használata. A használtvíz kezelő berendezések alkalmazása és a megtisztított víz visszaforgatása révén csökkenthető az ivóvízhasználat és a talaj terhelése.
- Az ideiglenes tárolásra szolgáló közműpótló létesítmény ürítéséről való gondoskodás.
- A rákötések megvalósítása a műszakilag rendelkezésre álló szennyvízcsatorna hálózatokra, ezzel párhuzamosan a meglévő szennyvízgyűjtő tárolók megszüntetése.

9. A csapadékvíz-gazdálkodással kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- Minden gazdálkodó szervezet a csapadékvizek helyben tartására törekedjen (De: ne csak az ipari parkok esetében, hanem az öntözés, öblítés, kézmosás, takarítás egyéb felhasználáscéljaira is).

Lakosság (és civil szervezetek)

- A csapadékvíz szennyvízrendszerekre történő rákötései megszüntetése, szikkasztásos helyben tartás.
- Csapadékvizek megtartása az öntözés, öblítés, kézmosás, állatitatás, takarítás, egyébfelhasználás céljaira.

10. A rekultivációval és rehabilitációval kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- Bányászati tevékenység utáni rekultivációs és rehabilitációs feladatok elvégzése.
- Ipari tevékenység miatti rekultiváció és rehabilitáció.
- A szükséges kármentesítési feladatok elvégzése, utó-monitoring.

Lakosság (és civil szervezetek):

- Figyelemfelhívás, hatósági tájékoztatás.

11. Légszennyezettség-csökkentési intézkedések

Önkormányzatok

- A jogszabályban előírt levegőtisztaság-védelmi feladatok (jogszabályalkotás, hatósági feladatok) teljes körű ellátása.
- Közreműködés a jogszabály által kijelölt, szennyezett levegőjű légszennyezettségi zónákra készült levegőminőségi tervek ütemezett végrehajtásában (pl. helyi közlekedéssel, lakossági fűtéssel kapcsolatos intézkedések).
- Szennyezés nélküli vagy a legkisebb levegőszennyezést okozó korszerű technikai megoldások előnyben részesítése, engedélyezése a közlekedés- és iparfejlesztést, valamint területrendezést érintő önkormányzati döntések, fejlesztések során.
- A lakossági (szilárd) tüzelésből eredő kibocsátások mérséklésének elősegítése.
- Szmogriadó tervek készítése, rendszeres felülvizsgálata és az új előírásoknak megfelelő módosítása.
- A lakosságot veszélyeztető levegőminőségi helyzet (szmogriadó) esetén a szükséges intézkedések megtétele (pl. gépjárműforgalom korlátozása), a lakosság folyamatos és hatékony tájékoztatása.
- A lakosság évenkénti tájékoztatása a település levegőminőségének állapotáról.
- A kerti hulladékok égetésének szabályozása.
- Szociálisan rászorulók támogatása (pl. tűzifaosztás)

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- A kibocsátások minimalizálása érdekében az elérhető legjobb technikák (BAT) alkalmazása és fejlesztése a tudományos-műszaki fejlődésnek megfelelően.
- A BAT referenciadokumentumok kidolgozásában történő ipari részvétel erősítése.
- Az Átmeneti Nemzeti Tervben vállalt kötelezettségek ütemezett teljesítése.
- A burkolt, illetve a burkolatlan utak folyamatos karbantartása, tisztítása.
- Nyári locsoló kocsik használata.
- A szilárd burkolatú utak arányának növelése.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Figyelemfelhívás, hatósági tájékoztatás.
- Takarítás, pormentesítés, saját környezetben növények ültetése.

12. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével kapcsolatos feladatok

Önkormányzatok

- Térségi és helyi klímavédelmi stratégiák kidolgozása és megvalósítása, amelyek mind a klímaváltozás mérséklésével, mind az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos kihívásokra és feladatokra kitérnek.
- A szükséges intézkedések beépítése a fejlesztési és környezetvédelmi tervekbe, programokba, a térségi és helyi szabályozásba.

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- Az Európai Unió emisszió-kereskedelmi rendszerének hatálya alá tartozó létesítmények esetében a vonatkozó uniós előírások maradéktalan érvényesítése.
- A legjobb elérhető technológia alkalmazása az üvegházhatású gázok kibocsátásának lehető legnagyobb mértékű csökkentése érdekében.

- A klímaváltozásnak különösen kitett ágazatokban a hosszú távú hatásokra való felkészülésszempontjainak és kívánalmainak felmérése és integrálása a termelési folyamatokba.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Erőforrás- és energiahatékonyság szempontjainak érvényesítése a háztartások működtetése során, különös tekintettel a víz- és energiafelhasználás mérséklésére.
- Szerepvállalás a klímaváltozással kapcsolatos, a lakosság körében végzett, klímaváltozással kapcsolatos szemléletformálásban.
- Szerepvállalás a vállalati tanácsadásban, az együttműködések, hálózatok építésében.

13. A zaj- és rezgés elleni védelemmel kapcsolatos feladatok

Önkormányzatok

- Zajcsökkentést célzó intézkedések megtétele a 100 000 főnél kisebb népességű településeken.
- A helyi zajvédelmi szabályok megállapítása (pl. csendes övezet, illetve zajvédelmi szempontból fokozottan védett terület kijelölése).
- A helyi lakosság tájékoztatása, szemléletformálása.
- Terület- és településrendezési tervek kialakítása során a zajvédelmi szempontok figyelembevétele.
- A közlekedési eredetű zajok csökkentése érdekében az önkormányzat anyagi lehetőségei szerint gondot fordít az úthálózat folyamatos karbantartására.
- Javíthat a fokozottan terhelt településrészek zajproblémáján a részleges behajtási tilalom, a sebességkorlátozás, a megfelelően tervezett közlekedéshálózat az elkerülő útszakaszokkal, védő növénysávok telepítésével.

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- A termelési és szolgáltatási tevékenységből származó zaj- és rezgésterhelés megelőzése, csökkentése.

14. Közlekedés- és szállításszervezéssel kapcsolatos feladatok

Önkormányzatok

- A mobilitási igények csökkentése várostervezési, forgalomszervezési és szabályozási eszközök segítségével.
- A közlekedési igényt, személygépjármű forgalmat csökkentő kampány szervezése (autómentes nap).
- A gyalogos és a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása (járda- és kerékpárút-építés, valamint ezek karbantartása, a biztonságos használat feltételeinek javítása).
- Kerékpártárolás, -bérlés, -kölcsönzés feltételeinek megteremtése, fejlesztése.
- A közösségi közlekedés (infrastruktúra, járműpark) fejlesztése.
- A települési úthálózat por-, illetve síkosság mentesítése (környezetbarát anyagok alkalmazásával).

Lakosság (és civil szervezetek)

- Az egyéni közlekedési szokások környezetbarát alakítása.

- Közösségi közlekedési eszközök és a nem motorizált közlekedési lehetőségek igénybevétele.
- Környezetkímélő gépjármű és üzemanyag használata.
- A saját tulajdonú gépjárművek megfelelő műszaki állapotának fenntartása.
- Környezetkímélő gépkocsi-használat (osztott autóhasználat, közös járművek).

15. A tájvédelemmel kapcsolatos feladatok

Önkormányzatok (megyei és települési)

- A természet- és tájvédelmi szempontok érvényesítése a településrendezési eszközökben.
- Részvétel az egyedi tájértékek kataszterezésében és megőrzésében.
- Együttműködés a helyi gazdálkodókkal a természet- és tájvédelmi célok megvalósításában.
- Tájékoztatás, szemléletformálás az illegális hulladék elhelyezés megakadályozására.

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- A fejlesztések és a működés során a hatályos jogszabályok és a hatósági engedélyekben meghatározott előírások betartása.
- Új beruházások esetében előnyben kell részesíteni a barnamezős, illetve alulhasznosított területeket.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Aktív közreműködés a természeti és táji környezet megőrzésében.

16. A természetvédelemmel kapcsolatos feladatok

Önkormányzatok, Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások, Lakosság (és civil szervezetek)

- Területek, értékek védelme – kijelölésük, nyilvántartásuk rendezése, a biodiverzitás fennmaradását segítő gazdálkodási módszerek
- Természeti értékek őrzése, kezelése, fenntartása
- Károsodott területek helyreállítása, káros hatások csökkentése
- A természetvédelem feltételrendszerének javítása

17. Zöldfelület-gazdálkodási feladatok

Települési önkormányzatok

- Átgondolt zöldfelület-gazdálkodási tervezés keretében javasolt zöldfelületi koncepció és program kidolgozása.
- A zöldfelületi rendszer monitoringja, zöldfelületi kataszter térkép és adatbázis (nyilvántartás) létrehozása.
- Új lakó-, illetve egyéb beépítésre szánt területek kijelölése esetén, új zöldterület (közkert, park) kialakítása.
- Új térbeli összeköttetések kialakítása a zöldfelületi rendszer elemei között, új zöldhálózati elemek létrehozása.
- Fasorok állapotának javítása, védelme, fenntartása, telepítése, esetenkénti cseréje.

- A zöldfelületi rendszer elemeinek gondozása, karbantartása, a zöldfelületi funkciók fejlesztése, bővítése, visszaállítása.
- Az alulhasznosított városi területek felmérése és azok új funkcióra történő hasznosítása keretében a zöldfelületek növelése, barnamezős kataszter létrehozása települési szinten.

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- Aktív részvétel a telephelyek zöldfelületi rendezésében.
- Helyi zöldfelületi akciók támogatása.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Aktív közreműködés a zöldfelületek megőrzésében.
- A zöldfelület-tudatosság növelése, mintaprojektek népszerűsítése, a zöldfelület-használatikódex és a helyes használati formák kialakítása, terjesztése.
- Zöldfelület gondozó önkéntes programok szervezése.
- Elő kell segíteni és támogatni kell a magántelkek beépítésénél a zöldfelületek kialakításának maximalizálását, a zöldfelületek rendben tartását, gondozását, zöldhomlokzatok, zöldtetők kialakítását.

18. Az energiagazdálkodással kapcsolatos feladatok

Önkormányzatok

- Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés).
- Helyi megújuló energiaforrások (biomassza, biogáz, földhő, nap- és szélenergia) lehetőség szerinti, decentralizált felhasználása a környezeti szempontok figyelembevételével.

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- Teljes életciklus elemzés alapján az energiatermelési és szolgáltatási folyamat (ideértve az alapanyag előállítói, beszállítói, szállító és értékesítési tevékenységeket is) hatékonyságának növelése, a kibocsátások és a környezeti terhelés minimalizálása (pl. technológiafejlesztés, kapcsolt villamos- és hőenergia termelés, szállítási energiaigény és veszteség csökkentése).
- A termelő és szolgáltató tevékenységek során takarékos és hatékony energiahasználat (pl. ehhez kapcsolódó intézkedési tervek kidolgozása, fejlesztések végrehajtása, legjobb elérhető technológia alkalmazása).
- A geotermikus energia fenntartható hasznosítása során a környezetvédelmi és vízkészletvédelmi előírások betartása.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Háztartások energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (pl. fűtési, hűtési és világítási megoldások korszerűsítése, háztartási gépek modernizálása és okszerű használata, épületszigetelés).
- Életvitelben és fogyasztási szokásokon belül is megjelenő energiatudatos gondolkodás kialakítása, alkalmazása.

19. Az ár- és belvízgazdálkodással kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- Mezőgazdasági művelés során a belvízelvezető csatornák „tiszteletben tartása” illegális eltömedékelés (átjárok létesítésének) kerülése.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Közreműködés a csatornák medrében és közelében található lefolyást akadályozó illegális hulladéklerakók felszámolásában.

20. A rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatok

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- Bányászati tevékenység utáni rekultivációs és rehabilitációs feladatok elvégzése.
- Ipari tevékenység miatti rekultiváció és rehabilitáció.
- A veszélyes anyagok szállítására, kezelésére vonatkozó előírások betartása.
- Biztonságos, környezetkímélő ipari tevékenység megvalósítása, az esetleges környezeti károsodások megelőzése és hatékony felszámolása.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Figyelemfelhívás, hatósági tájékoztatás

21. Az épített környezet védelmével kapcsolatos feladatok

Települési önkormányzatok

- Átgondolt zöldfelület-gazdálkodási tervezés keretében javasolt zöldfelületi koncepció és program kidolgozása.
- A zöldfelületi rendszer monitoringja, zöldfelületi kataszter térkép és adatbázis (nyilvántartás) létrehozása.
- Új lakó-, illetve egyéb beépítésre szánt területek kijelölése esetén, új zöldterület (közkert, park) kialakítása.
- Új térbeli összeköttetések kialakítása a zöldfelületi rendszer elemei között, új zöldhálózati elemek létrehozása.
- Fasorok állapotának javítása, védelme, fenntartása, telepítése, esetenkénti cseréje.
- A zöldfelületi rendszer elemeinek gondozása, karbantartása, a zöldfelületi funkciók fejlesztése, bővítése, visszaállítása.
- Az alulhasznosított városi területek felmérése és azok új funkcióra történő hasznosítása keretében a zöldfelületek növelése, barnamezős kataszter létrehozása települési szinten.

Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások

- Aktív részvétel a telephelyek zöldfelületi rendezésében.
- Helyi zöldfelületi akciók támogatása.

Lakosság (és civil szervezetek)

- Aktív közreműködés a zöldfelületek megőrzésében.
- A zöldfelület-tudatosság növelése, mintaprojektek népszerűsítése, a zöldfelület-használatikódex és a helyes használati formák kialakítása, terjesztése.

- Zöldfelület gondozó önkéntes programok szervezése.
- Elő kell segíteni és támogatni kell a magántelkek beépítésénél a zöldfelületek kialakításának maximalizálását, a zöldfelületek rendben tartását, gondozását, zöldhomlokzatok, zöldtetők kialakítását.

22. A környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel kapcsolatos feladatok

Média

- A környezettudatos magatartás irányába mutató viselkedési mintázatok, a fenntartható fogyasztás pozitív hazai és nemzetközi példáinak bemutatása, a tudatos fogyasztás népszerűsítése médiaműsorokon keresztül.

Lakosság (és civil szervezetek)

- A környezetet jobban kímélő termékek és szolgáltatások előnyben részesítése.

23. A környezet-egészségüggyel kapcsolatos feladatok

Önkormányzat

- Az önkormányzati területeken a parlagfű-mentesítéssel kapcsolatos feladatok végrehajtása.
- A parlagfű és az ellene való védekezési kötelezettség elmulasztásának felderítése, a kapcsolódó hatósági intézkedések foganatosítása.

Ingatlan tulajdonosa, termőföld használója

- A parlagfű elleni védekezés elvégzése és a parlagfű-mentes állapot fenntartása.

Pest Megyei Környezetvédelmi Program Csobánkát a helyi jelentőségű természetvédelmi területek vonatkozásában említi meg (felsorolva a védett terület nevét, területét, a hatályba lépés évét, valamint a törzskönyvi számát), az országos és helyi jelentőségű védett területek és Natura 2000 területek esetében, a védett barlangokra vonatkozóan, továbbá kettő felsorolásban, melyek a Duna-Ipoly Nemzeti Park érintett településeit, valamint a 15000 LE-nél nagyobb szennyvízterheléssel érintett terület településeit mutatja be.

7. KÖRNYEZETI JÖVŐKÉP, PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK

A Környezetvédelmi Program készítése során a végrehajtandó feladatok meghatározása a helyzetfeltárás során megállapított problémákat veszi figyelembe. A feladatok így magukba foglalják egyrészt a Program azon elemeit, melyek végrehajtásában további feladatok merülnek fel, másrészt az azóta felmerült szükséges feladatokat.

Továbbra is kimondható, hogy Csobánka lakosságának elvárása alapján a **fő célkitűzés** a lakosság egészséges környezetének biztosítása.

A Program legfőbb feladata a lakosság környezettudatos magatartásának javítása, a közlekedésfejlesztés, az energiafelhasználás hatékonyságának növelése elősegítése. A Programban további végrehajtandó feladatot jelent a hulladékgazdálkodás további fejlesztése, az épített környezet védelme, az emberi egészség védelme, a települési környezetminőség fejlesztése, valamint a települési vízgazdálkodás, vízkármegelőzés és elhárítás megoldása.
Horizontális cél a környezettudatosság növelése, szemléletformálás a lakosság körében.

CSOBÁNKA KÖRNYEZETVÉDELMI JÖVŐKÉPE:

„Csobánka hosszú távon akkor működhet kiegyensúlyozottan és fenntarthatóan, ha megőrzi jellegzetes táji- és természeti adottságainak és településkarakterének harmóniáját, csak indokolt esetben és mértéktartóan növeli beépített területeinek kiterjedését és népességszámát, őrzi épített és ápolja szellemi örökségét, hagyományait, erősíti identitástudatát, fejleszti közösségi kapcsolatait és lehetőségeihez mérten bővíti a minőségű szolgáltatások és helyi munkalehetőségek körét.” (Forrás: Településfejlesztési Koncepció: A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan)

Csobánka Község természetközeli, egészséges, fenntartható környezetet biztosít az itt lakók számára. „A fenntarthatóság értelmében fő törekvés a közösségi élet (kultúra, szórakozás, sport, rekreáció, turizmus) és a szolgáltatások (kereskedelem, vendéglátás, szálláshely, falugazdaság), valamint az élhetőséget javító infrastruktúra (gyalogos és kerékpáros közlekedés, színvonalas patakmeder-rendezés) minél teljesebb kínálatának biztosítása a település nyugalmának megőrzése mellett.” (Településfejlesztési Koncepció) Az érték- és környezettudatos fejlesztések érdekében az Önkormányzat biztosítja az értékes táji-, természeti környezetet megőrzését, tudatosan formálja a településképet és törekszik a település harmonikus működését elősegítő területhasználat kialakítására, igyekszik a jövőben sokkal hatékonyabban kihasználni turisztikai vonzerejét. A település energiaellátásában meghatározóak lesznek az alternatív erőforrások, elterjedt a szelektív hulladékgyűjtés, minimális a környezetterhelés.

A jövőkép elérése érdekében a következő prioritások fogalmazódtak meg (melyek fontossági sorrendet nem jelentenek):

A Környezetvédelmi program prioritásai:

I. Szemléletformálás, környezettudatosság növelése
II. Energiafelhasználás hatékonyságának növelése
III. Hulladékkezelés fejlesztése
IV. Közlekedésfejlesztés
V. Az épített környezet védelme, a települési környezetminőség fejlesztése
VI. Települési vízgazdálkodás, vízkármegelőzés és elhárítás
VII. Környezet-egészségügy, az emberi egészség védelme

Az egyes programok leírása a környezetvédelmi célok eléréséhez szükséges feladatok, intézkedések áttekintését tartalmazza, a szükséges eszközök, pénzügyi források, felelősök meghatározásával.

Az egyes programelemek bemutatása egységes szerkezet szerint történik, az alábbi pontok szerint:

- cél,
- intézkedések leírása, ezen belül az operatív lépések meghatározása,
- monitoring,
- indikátorok,
- felelősök, közreműködők.

I. Szemléletformálás, környezettudatosság növelése

A környezeti szemléletformálás célja, hogy az állampolgárok tájékozottak legyenek a szűkebb és tágabb környezetük állapotáról, az ökoszisztéma szolgáltatások fontosságáról, a környezetvédelem szükségességéről és ismerjék az általuk is használt termékek, eszközök környezeti, kémiai és biológiai kockázatait, azok következményeit, a mérséklés és kezelés lehetőségeit, továbbá akarjanak tenni a környezet megóvása érdekében. Ismerjék meg és alkalmazzák a természeti erőforrásokkal való gondos bánásmód lehetőségeit (energia- és víztakarékosság, hulladékcsökkentés, stb.).

A környezettudatos viselkedés elterjedését, a környezettudatos életvitel kialakítását, a lakosság és a döntéshozók széles körét érintő szemléletváltást segíti a mindennapi életben előforduló pozitív minták, példaértékű cselekvések támogatása, bemutatása, elismerése által. A lakosság környezeti szemléletváltozásához a legfontosabb eszköz a környezeti nevelés. A környezeti nevelés és szemléletformálás területén a köznevelési intézmények mellett a közgyűjteményeknek (könyvtárak, múzeumok), közművelődési intézményeknek, a civil szervezeteknek, az egyházaknak és a médiának egyaránt szerepe van. (Nemzeti Környezetvédelmi Program)

Intézkedések:

1. Környezeti szempontok további érvényesítése az önkormányzati döntésekben
2. A környezeti nevelés folytatása az oktatási intézményekben
3. A környezeti információkat biztosító rendszerek fejlesztése, az információk hatékonyabb terjesztése

1. Környezeti szempontok további érvényesítése az önkormányzati döntésekben

A szemléletformálás hatékonyságának feltétele a pozitív példamutatás, a környezeti szempontok érvényesítésében az élenjárás. Az Önkormányzatnak döntései folyamatában az eddigi tapasztalatokra támaszkodó környezettudatos magatartást, a környezeti szempontokat figyelembe vevő gazdálkodást, igazgatást kell folytatnia. A környezeti szempontok figyelembe vételét a környezetvédelemhez kapcsolható döntés előkészítés során, rövid hatáselemzéssel lehet alátámasztani.

Operatív lépések:

- A települési környezet védelmét szolgáló helyi rendelkezésekről szóló 18/2011. (V.26.) önkormányzati rendelete, valamint az egyéb környezetvédelemmel kapcsolatos rendeletek felülvizsgálata, illetve a hiányzó rendeletek megalkotása (pl. természeti és táji értékek védelmének biztosítása, kiskerti komposztálás támogatásának folytatása, kerti fakivágások értékarányos pótlására kötelezés - 25. § 6) pont, építési (inert) hulladék szervezett külön gyűjtése, a helyi hasznosítás előtérbe helyezése – 7.§),
- A környezetvédelemmel kapcsolatos tervek felülvizsgálata, illetve elkészítése (pl. komplex vízelvezető rendszer terve, önálló hulladékgazdálkodási terv elkészítése, vízkárelhárítási terv felülvizsgálata),
- Környezetvédelmi szempontok figyelembe vétele az önkormányzati döntéseknél.

2. A környezeti nevelés folytatása az oktatási intézményekben

A környezeti nevelés és oktatás a személyes példaadással párosuló ismeretátadáson keresztülösztönzi minden korosztály környezettudatos szemléletének alakulását annak érdekében, hogy képes legyen döntéseiben és életvitelében is alkalmazni, viselkedése szerves részévé tenni az elsajátított ismeretanyagot.
A jövő generációjának szemléletformálása a környezetvédelem kiemelkedően fontos feladata kell, hogy legyen. A nevelés sikerességének érdekében a környezeti ismeretek megszerzésébe és terjesztésébe a családokat is be kell vonni.
A környezeti nevelés leghatékonyabban az óvodában és az iskolában valósítható meg. Mivel az általános iskola az ismert okok miatt megszüntetésre került, ezért csak az óvodások, pedagógusaik és családtagjaik bevonása a cél.

Operatív lépések:

- Óvodai környezeti nevelési program végrehajtása, majd értékelése
- Környezetvédelmi foglalkozás létrehozása (pl. „Mentsük meg a Földet!”, „ A természet és az ember”, „Élj Te is környezetbarát módon”),
- A környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos jeles napok folyamatos megtartása (Környezetvédelmi Világnak, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak, Fák Napja),
- Gyerekeket is be kell vonni a szelektív hulladékgyűjtésbe (papírgyűjtés) évente több alkalommal,
- A gyerekek és a falu lakosságának értékőrzésbe való aktív bevonása (pl. parkgondozás, fásítás, házak előtti utca szakaszok virágosítása).

3. A környezeti információkat biztosító rendszerek fejlesztése, az információk hatékonyabb terjesztése

A környezeti tudatosság erősítése a nyilvánosság jobb tájékoztatását, döntésekben való részvételének elősegítését igényli, továbbá a stratégiai tervezés megfelelő színvonalának biztosításához is elengedhetetlenül szükséges az adott területre vonatkozó környezeti adatok ismerete. A lakosság és a civil szervezetek fokozódó érdeklődést mutatnak környezetük állapota és az ezzel kapcsolatos információk iránt.

Cél a környezeti információhoz való hozzáférés további biztosítása a döntéshozók, civil szervezetek és a lakosság részére egyaránt.

Operatív lépések:

- A lakosság tájékoztatása a település környezeti állapotáról,
- Adatbázisok naprakészen tartása, karbantartása a környezeti témákat illetően,
- Környezeti adatok, információk közérthető formában történő nyilvánossá tétele, ismertségének növelése, elérhetőségének javítása, információ átadást szolgáló események szervezése,
- A település honlapjának bővítése, szerkesztése a környezet állapotára vonatkozó információkkal.

Monitoring:

- környezetvédelmi pénzügyi források bővülése
- az óvoda pedagógiai tervében a környezeti neveléshez kapcsolódó foglalkozások továbbra is kidolgozásra kerülnek
- környezetvédelmi adatbázis felállítása (felszíni vízminőségi adatok, légszennyező anyagot kibocsátó telephelyek adatai, hulladékgazdálkodási adatok, zajtérkép, védett természeti értékek adatai, stb.)

Indikátorok:

- a helyi jogszabály-módosítások és új jogszabályok száma (db)
- az egyes programokon, rendezvényeken, tanfolyamokon részt vettek száma (fő)
- vetélkedők és szelektív hulladékgyűjtési akciók száma (esemény/év)
- környezeti nevelési célú programok száma (db/év)
- környezetvédelmi adatbázis bővülése (adat)

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- Óvoda igazgatója
- pedagógusok
- szülők

II. Energiafelhasználás hatékonyságának növelése

Magyarország számára az egyik legnagyobb kihívás az ország energiaszükségleteinek kielégítése, energiaimport-függőség csökkentése, valamint a környezeti szempontoknak megfelelő,kiegyensúlyozottabb (diverzifikált) energiaszerkezet kialakítása, melynek során kiemelt szerepet kell szánni a decentralizált energiatermelésnek, továbbá ez mellett az energiafelhasználás csökkentésének.

Az Önkormányzat az energiafelhasználás csökkentése érdekében végzett településszintű energetikai felülvizsgálattal megtette az első lépést. További nagy eredmény az intézményeknél érhető el korszerűsítési programok tervszerű végrehajtásával. A korszerűsítési beruházásokkal fajlagosan sok energia takarítható meg (a megtérülési idő rövidebb), mivel egy-egy közintézmény energiafelhasználása nagy, illetve a szükséges berendezések beszerzése fajlagosan olcsóbb több közintézmény együttes korszerűsítése esetén.
Meg kell vizsgálni a közvilágítás korszerűsítésnek lehetőségét is.

Intézkedések:

1. Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési, melegvíz-ellátási és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés)
2. Közvilágítás korszerűsítése
3. A település lakosságának tudatos energiatakarékosságának erősítése
4. Az éghajlatváltozásra való felkészüléshez helyi program kidolgozása, megvalósítása
5. Napenergia hasznosításának elősegítése

1. Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési, melegvíz-ellátási és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés)

Az energiahatékonyság javítása során a közintézmények energia megtakarítási beruházásai hosszú távon jó megtérülést nyújthat az Önkormányzatnak. A világítástechnika korszerűsítése esetén pl. az áramszolgáltató is bevonható a tevékenységbe megfelelő finanszírozási konstrukció esetén. Az épületek hőszigetelése esetén szóba kerülhető beruházási elemek a nyílászárók tömítése vagy cseréje a pénzügyi forrástól függően, termoplán üvegek beépítése, külső hőszigetelő vakolat, egyéb hőszigetelés alkalmazása, tetőszigetelés. Elektromos áram esetén szóba kerülhető beruházási elemek energiatakarékos izzók használata, mozgásértékelők, időkapcsolók használata. Fűtési rendszer korszerűsítés témakörben a meglévő korszerűtlenül működő távfűtőrendszer felszámolását megelőzően szükség van egy olyan tanulmány elkészítésére, amely bemutatja az egyedi fűtés alternatíváit és egyben javaslatot tesz a középületekben beruházásra javasolt rendszerekre. Cél a leggazdaságosabban működő egyedi rendszer kiválasztásra kerüljön. Vízgazdálkodás, melegvíz-előállítás esetén szóba kerülhető beruházási elemek napkollektorok alkalmazása, esővíz hasznosítás.

Operatív lépések:

- Középületek, közintézmények energiatakarékossági lehetőségeinek felmérése, egyedi fűtésrendszer kiépítésre tanulmány készítése
- A felmérésre alapozva a korszerűsítés elemeinek, berendezéseinek beszerzése
- Korszerűsítési munkálatok elvégzése

2. Közvilágítás korszerűsítése

A helyszíni vizsgálatok során megállapítást nyert, hogy a település közvilágítása jellemzően ugyan az előírásoknak, a közlekedésbiztonságnak megfelelő szinten megoldott, a kisfeszültségű elosztóhálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejekkel, de ez ma már nem tekinthető sem korszerűnek, sem gazdaságosnak, csak a közlekedés biztonsági követelményeket elégíti ki. A településen a megvilágítás mértékének növelésére is már nagyobb igény lenne.
A közvilágítás arculatépítő, a társadalmi közérzet javítást célzó és közbiztonság javító hatása érdekében a közvilágítás mennyiségi és minőségi fejlesztést igényel az energiafelhasználás csökkentésére tekintettel. (Településfejlesztési Koncepció, Megalapozó vizsgálat)

Operatív lépések:

- A közvilágítás korszerűsítésének felmérése, tervezése
- A közvilágítás korszerűsítésének kivitelezése

3. A település lakosságának tudatos energiatakarékosságának erősítése

Ahhoz, hogy a lakosság részéről is figyelembevételre kerüljön az energiatakarékosság fontossága, szükségesnek látszik a környezeti állapottal és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, az energiatakarékos fogyasztói szokások erősítése. Ehhez azonban a lakosság részéről a témát érintő információk megismerése szükséges. Amennyiben a lakosság birtokában van az ismereteknek, lehetőségük nyílik a környezettudatos döntések meghozatalára, egyben felelős társadalmi részvétel is elvárható lesz részükről.
Az energiahatékonysághoz, energiatakarékossághoz kapcsolódó ismeretek fejlesztésének fontos területei a köznevelés, oktatás, képzés, lakosság tájékoztatása, a művelődés.
Ösztönözni kell a környezetbarát technikai berendezések, szolgáltatások megismertetését.

Operatív lépések:

- Energiatakarékossági ismereteket tartalmazó kiadványok összeállítása a közüzemi szolgáltatók segítségével
- Lakossági pályázati forrásokról szóló tájékoztató összeállítása, terjesztése, frissítése

4. Az éghajlatváltozásra való felkészüléshez helyi program kidolgozása, megvalósítása

Az éghajlatváltozás korunk egyik legnagyobb kihívása. A Föld felszíni átlaghőmérsékletének emelkedése ma már kétségbevonhatatlan tény. Az éghajlatváltozás többek között hatással van az ökoszisztémára, a biodiverzitásra, a vízgazdálkodásra, általánosan a természetes és épített környezet elemeire, valamint magára a lakosság egészségügyi helyzetére.
Nagyon valószínű, hogy a melegedés mértéke a század végére meghaladja a 2 Celsius fok kritikus szintet, továbbá nagyon valószínű, hogy a hőhullámok gyakorisága, intenzitása és

időtartama jelentős mértékben növekedni fog. A melegedés mértékével párhuzamosan pedig a száraz területeken csökkenni, a csapadékban gazdag területeken viszont növekedni fog a csapadék mennyisége. A nyár várhatóan szárazabb lesz, a tél csapadékosabb. Mind a hőmérsékleti, mind a csapadék extrém indexek elemzése a szélsőségek erősödését valószínűsíti.

Operatív lépések:

- Klímavédelmi stratégia kidolgozása és megvalósítása
- Az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek bővítése, a megelőzési és alkalmazkodási intézkedésekkel kapcsolatos tájékozottság növelése

5. Napenergia hasznosításának elősegítése

Magyarországon a megújuló energiafelhasználásának bővítése a teljes energiatermelésen belül igen fontos feladat.
Az épületek energiaköltségeinél a legnagyobb tételt a fűtésköltség jelenti. A hagyományos energiafelhasználást célszerű felváltani megújuló energiafelhasználáson alapuló technológiával, mely jelen esetben a termikus napenergia felhasználáson belül a napkollektorok használatát jelenti a fűtésrásegítés érdekében. E technológiával természetesen egyben a használati meleg víz előállítás is megtörténik. A kollektorok márciusban és áprilisban, valamint szeptemberben és októberben közel 100%-ban fedezni tudják a fűtési energia szükségletet, de derült időben a téli napokon is elég hőenergiát adhatnak a fűtési rendszerhez.
Előnyei: ingyen áll mindenki rendelkezésére, folyamatosan megújul, környezetkímélő, a szélenergiával működő berendezések hosszú időn át, automatikusan üzemelnek.

Operatív lépések:

- A közintézmények és a lakosság energiafogyasztási szokásainak, lehetőségeinek felmérése
- A korszerűsítésekhez javasolt gépészeti berendezések gyártóinak megkeresése
- Pályázati lehetőségek feltérképezése, pályázatok benyújtása
- Korszerűsítési fejlesztések elvégzése

Monitoring:

- közintézmények korszerűsítési igényeit tartalmazó tanulmány
- közvilágítás korszerűsítésének terve
- megvalósul a közvilágítás korszerűsítése
- megvalósul a korszerűsítés megfelelő elemeinek, berendezéseinek felkutatása
- a közintézmények és a lakosság energiafogyasztási szokásainak, lehetőségeinek felmérését tartalmazó tanulmány elkészül

Indikátorok:

- megvalósult intézményi beruházások száma
- elkészült kiadványok száma
- tájékoztató rendezvények száma
- elnyert lakossági pályázati támogatások összege
- energia-megtakarítási célú lakossági beruházások száma
- éves energia-megtakarítás mértéke

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- szakértők
- közüzemi szolgáltatók
- oktatási intézmény
- helyi civil szervezetek
- lakosság

III. Hulladékkezelés fejlesztése

A hulladékgazdálkodás alapvető célkitűzése, hogy a hulladék képződés és kezelés egészségre és környezetre gyakorolt káros hatásait megelőzze, illetve csökkentse, egyúttal járuljon hozzá a természeti erőforrások felhasználásának csökkentéséhez. Az átfogó hulladékgazdálkodási célok elérése érdekében az intézkedéseket a megelőzés, újrahasználat, újrafeldolgozás, egyéb hasznosítás, ártalmatlanítás prioritási sorrendben, a környezetileg, társadalmilag és gazdaságilag leghatékonyabb megoldások alkalmazásával kell megtenni.

Elsősorban a hulladékok mennyiségének csökkentésére kell törekedni a megelőzés elve figyelembe vételével. A képződő hulladéknak a termelésbe és ezen keresztül a fogyasztásba történő ismételt visszavezetése a fenntartható fejlődés egyik alapvető feltétele; a hulladékban meglévő anyag- és energiatartalom kinyerésével, azok hasznosításával a természeti erőforrások felhasználása jelentős mértékben kiváltható. A települési hulladékok terén az általános hasznosítási tendenciával ellentétesen jelentős növekedés következett be, a hasznosítási arány megemelkedett. A növekedés egyrészt a szelektív gyűjtés és az elkülönített biohulladék kezelés fejlesztésének támogatásából, másrészt a gyártói kötelezettségbe tartozó csomagolási és elektronikai hulladékok hasznosítási kötelezettségeinek teljesítéséből adódik. A megelőzést szolgáló intézkedések és a hasznosítás ellenére megmaradó hulladék környezetet és egészséget nem veszélyeztető ártalmatlanításáról mindenképpen gondoskodni kell. A hazai keletkezett hulladéknak még ma is közel 70%-a ártalmatlanítást igényel, ami a gyakorlatban többnyire a hulladékgazdálkodási hierarchia legalján lévő (bár még mindig legolcsóbb) lerakást jelenti. Csobánka szilárd hulladékainak közel 100%-a lerakásra kerül.

Illegális hulladéklerakás a település több pontján tapasztalható, leginkább a patak menti részeken, a bányaterületek környezetében, valamint a beépített területek határában fordulnak elő. Ezek megszüntetésére vonatkozóan az Önkormányzat több alkalommal kísérletet tett, azonban ennek ellenére még mindig vannak olyan településrészek, ahol szerves és a vegyes kommunális hulladéklerakás is jellemző.

Az egymásra épülő országos, területi és települési hulladékgazdálkodási tervek elősegítik a koordinált és hatékony döntéshozatalt. Ezért javasolt, hogy az Önkormányzat készíttesse el a település középtávra szóló hulladékgazdálkodási tervét, melyet rendeletben ki is kell hirdetni. Ez alapján történik majd a településen a megvalósítandó feladatok végrehajtása.

Intézkedések:

1. A lakosság tájékoztatása a hulladékok mennyiségének csökkentése érdekében, zöldhulladék gyűjtésének rendezése
2. Illegális hulladéklerakás megszüntetése
3. Települési hulladékgazdálkodási terv elkészítése

1. A lakosság tájékoztatása a hulladékok mennyiségének csökkentése érdekében, zöldhulladék gyűjtésének rendezése

A korszerű hulladékgazdálkodásban a megelőzés a legelső lépés, hiszen "az a hulladék a legjobb, ami nem is keletkezik", különös tekintettel a csomagolási és élelmiszerhulladékra.
A háztartásban keletkező hulladékok közül az egyik legkönnyebben hasznosítható hulladék a „zöldhulladék". A zöldhulladékok hasznosítási arányának növelése komposztálás során a szerves hulladékból (zöld javak), a növények számára felvehető hasznos tápanyag, magas humusz tartalmú komposzt keletkezik. A háztartásunkban keletkező szemét egyharmadát is megelőzhetjük, ha a konyhai- (zöldség- és gyümölcsmaradványok, kávézacc, teafű, tojáshéj, vágott virág) és a kerti hulladékokat (fűnyesedék, ágak, elszáradt növények) külön gyűjtjük és komposztálással hasznosítjuk. A lakosság tájékoztatása során figyelemmel kell lenni a szelektív hulladékok gyűjtésével kapcsolatosan felmerült szállítási problémák bemutatására és kezelésére is.
A lakosság tájékoztatását a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdésére tekintettel kell megszervezni és végrehajtani.

Operatív lépések:

- Lakossági tájékoztatások, a komposztálás népszerűsítése,
- Intézményi tájékoztatások,
- Önkormányzati kezelésben lévő komposzttelep létesítése

2. Illegális hulladéklerakás megszüntetése

Illegális hulladéklerakás a település több pontján tapasztalható, leginkább a patak menti részeken, a bányaterületek környezetében, valamint a beépített területek határában fordulnak elő. Ezek megszüntetésére vonatkozóan az Önkormányzat több alkalommal kísérletet tett, azonban ennek ellenére még mindig vannak olyan településrészek, ahol szerves és a vegyes kommunális hulladéklerakás is jellemző.

Operatív lépések:

- A lehetséges szennyezési területek felmérése, a felderítések érdekében több terület bekamerázása,
- Lakossági tájékoztatások az illegális hulladéklerakás következményeire.

3. Települési hulladékgazdálkodási terv elkészítése

Az egymásra épülő országos, területi és települési hulladékgazdálkodási tervek elősegítik a koordinált és hatékony döntéshozatalt. Ezért javasolt, hogy az Önkormányzat készíttesse el a település középtávra szóló hulladékgazdálkodási tervét, melyet rendeletben ki is kell hirdetni. Ez alapján történik majd a településen a megvalósítandó feladatok végrehajtása.

Operatív lépések:

- Szakértő kiválasztása
- A dokumentum összeállítása

Monitoring:

- a szelektíven összegyűjtött és az ömlesztetten keletkező hulladékok aránya a keletkező összes hulladékmennyiségnél
- kevesebb illegális hulladéklerakás történik
- a hatályos jogszabályoknak megfelelő hulladékgazdálkodási terv készül

Indikátorok:

- a szennyeződéssel érintett terület csökkenése (m^2)
- szelektíven gyűjtött hulladékok mennyisége (t)
- elszállított hulladékok mennyisége (t)
- hulladékgazdálkodási terv

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- területlehatárolást és a kármentesítést végző vállalkozó
- a hulladékgazdálkodási tervet készítő szakértő

IV. Közlekedésfejlesztés

Csobánkán elsősorban a belterületi úthálózatokon lebonyolódó gépjármű forgalom okozta zaj- és porszennyezés, másodsorban a rezgésterhelés jelent gondot a lakosság számára. Az Önkormányzat lehetőségei között a forgalomszervezés eszközeit, illetve a közlekedésbiztonsági intézkedéseket lehet megemlíteni a közlekedési szokások átalakításával, a forgalomterhelés csökkentésével a település kritikus útvonalain, pontjain. Ezzel arányosan lehet csökkenteni a légszennyezést és a közlekedés okozta zajterhelést. A közlekedésszervezés során figyelmeztető jelzések elhelyezését, több gyalogos átkelőhely létesítését, forgalomlassító egyéb eszközök elhelyezését lehet megtenni.

A gépjárműforgalom terhelés csökkenthető a kerékpárutak kiépítésével, mely különösen fontos a turizmus fellendítése érdekében. Figyelmet kell fordítani a kerékpáros infrastruktúra egyéb elemeire is.

Intézkedések:

1. A lakóterületek közlekedésből eredő zaj- és rezgésvédelme
2. Közlekedésbiztonsági intézkedések megtétele
3. Kerékpárút-hálózat kiépítése

1. A lakóterületek közlekedésből eredő zaj- és rezgésvédelme

A problémát okozó közlekedési zaj- és rezgés elsősorban a 1109 jelű közútvonalon tapasztalható, mely a 1111 jelű közút és a 10-es számú főút közötti kapcsolatot biztosítja, így nagyobb volumenű átmenő forgalom jellemző a településen. A 1109 jelű közút forgalma önmagában nem kiemelkedő, azonban a belterületi szakaszán a kialakult szűk keresztszelvény miatt a védendő épületek homlokzata előtt jelentős a zajterhelés. Sajnos a lakóházak utcafrontja sok esetben nagyon közel van az út középvonalához.
Az épületek nyílászáróinak kedvezőbb hangszigeteltre történő kicserélése indokolt lenne.

Operatív lépések:

- a rendelkezésre álló jogi eszközök segítségével a forgalom „csillapítása” (pl. a teherautó forgalom tilalma, időszakhoz kötve hétvégén)
- sebességkorlátozás bevezetése
- a lakó- és intézményi épületekben zajvédelmi beruházások támogatása (nyílászárók cseréje)

2. Közlekedésbiztonsági intézkedések megtétele

A gyalogos forgalom fő problémáját a főúton a helyenként csak egyoldali, keskeny járdák jelentik. A legtöbb kiszolgáló utca vegyes használatú, járda nincs, a járművek előtti kitérés a burkolaton nem biztosítható.
A közlekedésbiztonsági intézkedések a következő forgalomtechnikai eszközöket tartalmazhatja: útburkolati jelek, jelzőtáblák, jelzőlámpák.

A közúti forgalomtechnika beavatkozási területe kétféle lehet. Megkülönböztetünk:

- helyi intézkedéseket, amelyek egyes útszakaszokra vagy csomópontokra érvényesek (pl. egyirányú utca kijelölése vagy jelzőlámpás forgalomirányítás bevezetése) és
- hálózati, területi intézkedéseket (pl. egy adott területen 30 km/h sebességkorlátozás alkalmazása).

Lehetőség szerint a gyalogos és a kerékpáros infrastruktúra fejlesztését össze kell kapcsolni a patakmeder rendezésével, fenntartási sáv kialakításával, integrált szemléletű fejlesztés keretében.

Operatív lépések:

- A közlekedésbiztonság szempontjából problémás területek felmérése
- Megfelelő forgalomtechnikai eszközök kiválasztása, az utakon történő elhelyezése
- Járda kiépítése a szükséges helyeken

3. Kerékpárút-hálózat kiépítése

A településen kerékpáros létesítmény nincs. A közúti közlekedés mellett célszerű a kerékpárosok számára is biztosítani a járműforgalomtól elválasztott, biztonságos közlekedés lehetőségét, ahol az útvezetési adottságok lehetővé teszik. Meg kell vizsgálni Csobánka, Pomáz, Pilisvörösvár, Pilisszentkereszt közötti kerékpárutak kiépítésének műszaki feltételeit. A településen belül azonban nem feltétlenül csak kerékpárút kiépítésére van szükség, a célnak megfelel egy biztonságosan, jól kijelölt, közlekedési táblákkal jelzett kerékpáros útvonal is. Lehetőség szerint biztosítani kell a biztonságos kerékpározás egyéb feltételeinek kiépítését is (pl. kerékpártárolók, rámpák, útbaigazító táblák kiépítése, kerékpársáv kijelölése).

Operatív lépések:

- Kerékpárút-hálózat tervének készítése
- Engedélyezési, kiviteli tervek elkészítése
- Építési munkák pályáztatása, az építési munkák elvégzése
- Kapcsolódó közterület rendezés

Monitoring:
- önkormányzati rendelet a forgalomcsillapításra
- zajvédelmi beruházások
- fórumok
- szakértő vállalkozó kerékpárút-hálózat tervének készítésére
- a kiviteli tervek elkészülnek, az építési, szakhatósági engedélyek megléte
- a kivitelező végrehajtotta az építési feladatokat, a szakasz elkészült és megtörtént a műszaki átadás-átvétel

Indikátorok:
- kiadott önkormányzati rendelet
- lakossági tájékoztatások száma
- elkészült tanulmány
- elkészült zajvédő eszközök (m)
- elkészült engedélyezési tervek
- megépült kerékpárút hossza

Felelősök és közreműködők:
- Önkormányzat
- szakértő, kivitelező vállalkozó
- közlekedési hatóság

V. Az épített környezet védelme

A településeken igen változatos formában és sokféle rendeltetéssel fordulnak elő az épített környezet elemei és ezek egyedileg is, de főként összességükben, területi elhelyezkedésükkel és a természeti környezettel kialakult kapcsolatukkal meghatározói a település jellegének, hangulatának, élhetőségének.
„A jövőképben egy, a természeti és az épített környezet értékeinek megőrzésén alapuló kiegyensúlyozottan fejlődő település képe tükröződik, amely közösségi együttműködéssel teremti meg a lakóhely, a helyben igénybe vehető ellátások, szolgáltatások és a rekreációs lehetőségek harmóniáját.” (Településfejlesztési koncepció)
E jövőkép eléréséhez védeni kell az épített örökség értékeit, a település képét tudatosan formálni és törekedni Csobánka harmonikus működését elősegítő területhasználat kialakítására. A helyi értékek védelme érdekében javasolt egy helyi építészeti értékvédelmi rendelet megalkotása az országosan nem védett építészeti értékek vonatkozásában tekintettel a Településfejlesztési Koncepció részeként értelmezhető „Örökségvédelmi hatástanulmányra”.

A települési utcakép vegyes képet mutat, némely esetben pedig egyedi épület rontja azt. Mivel az építéshatóság ilyen jellegű mérlegelésre nem jogosult, javasolt a településen olyan testület megalakítása vagy személy foglalkoztatása, amely a település egységes képét, a hegyvidéki karakterhez illeszkedő építészeti tömeg- és formaképzést, a kiegyensúlyozott utcakép arculat biztosítását, az épületek egymáshoz illeszkedését koordinálja, javaslatokat fogalmaz meg, esetleg a hatósághoz benyújtott terveket véleményezi.

Az épített környezet elemeiben testesül meg az önkormányzati vagyon jelentős része, ezért ezek fenntartása, időszakos felújítása feltétlenül szükséges, ez biztosítja azt is, hogy az építmények rendeltetésüknek folyamatosan megfeleljenek.

A természetvédelem társadalmi szolgáltatásai a mindennapokban, az emberek számára megélhető módon a bemutatáson, szemléletformáláson és ökoturizmuson keresztül érhetők el. A „turizmusipar" egyre specializálódóbb igényei mind nagyobb mértékben termelik ki a turisták azon csoportjait, amelyek a természeti területek felé veszik az irányt. A természeti szépségek jelentős vonzerőt képviselnek, infrastruktúra nélkül azonban nem képeznek piacképes turisztikai terméket. Az ökoturisztikai attrakciók célja az épített és természeti környezet bemutatása, az adott település, térség szociokultúrájának megismertetése. (Nemzeti Környezetvédelmi Program)

Intézkedések:

1. Közterületek rendezése, a közcélú zöldfelületek területének, állapotának fejlesztése
2. A települési utcakép védelme, az építészeti hagyományok megőrzése
3. Helyi építészeti értékvédelmi rendelet megalkotása
4. Ökoturisztikai attrakciók létrehozása

1. Közterületek rendezése, a közcélú zöldfelületek területének, állapotának fejlesztése

A közlekedésre bárki által használható, önkormányzati tulajdonban lévő területeket a lakosság megfelelő komfortérzete érdekében folyamatosan fejleszteni kell, valamint karban is kell tartani.

A települések zöldfelületi rendszerének funkciója – területe, szerkezete és minősége függvényében – sokrétű: kedvezően módosítja a helyi klímát, védelmet biztosít egyes kedvezőtlen környezeti hatásokkal szemben, a létesítményeket keretbe foglalja, lehatárolja, illetve összekapcsolja a település különböző rendeltetésű területeit, alkalmas a lakosság rekreációjára, valamint hozzátartozik a település vizuális megjelenéséhez.A települési környezet minőségét nagymértékben befolyásolja a művi és természeti elemeinek aránya. A zöldfelületeknek nemcsak hiánya, de a meglévők elhanyagolt állapota, vagy nem megfelelő kialakítása is problémát jelent, hiszen így alkalmatlanok sokrétű funkciójuk ellátására.

Operatív lépések:

- Burkolt utak, járdák kiépítése, karbantartása
- Utcabútorok, buszmegállók karbantartása
- Növényzet (fa, bokor, stb.) telepítése
- A települési bevezető utak esztétikai megjelenésének javítása, a meglévő fasorok felújítása.
- Közparkok fejlesztése és karbantartása.
- Zöldfelületek fejlesztési tervének elkészítése (zöldfelületek állapota, parkfenntartásba bevont területek, fasorok állapotfelmérése, véderdők, zöldfelületek kiegészítése, stb.)
- A zöldfelületek védelmének erősítése (parkőri tevékenység)
- A helyi lakosság és intézmények bevonása a települési zöldfelületek tervezésébe és fenntartásába

2. A települési utcakép védelme, az építészeti hagyományok megőrzése

A települési utcakép rendezettsége érdekében javasolt a településen olyan testület megalakítása vagy személy foglalkoztatása, amely a település egységes képét, az épületek egymáshoz illeszkedését koordinálja, javaslatokat fogalmaz meg, esetleg a hatósághoz benyújtott terveket véleményezi.

Több évtizede háttérbe szorult a tájjelegű építészet. Kiemelt figyelmet kell fordítani az építészeti emlékek megóvása terén, az utókor számára történő megőrzés tekintetében, az építészeti emlékek gondozását, védelmét biztosítani kell.
Törekedni kell arra, hogy a településen az újonnan tervezésre kerülő épületek a hagyományoknak megfelelően kerüljenek kivitelezésre.

Operatív lépések:

- A település utcakép rendezettségét véleményező testület, szakértő kijelölése
- A lakosság meggyőzése az építészeti emlékek megőrzésének fontosságáról
- A helyi építési szabályzat segítségével törekedni kell az egységes falukép kialakítására
- Az elhanyagolt épületek rendbetétele esetleges önkormányzati támogatással

3. Helyi építészeti értékvédelmi rendelet megalkotása

A helyi értékek védelme érdekében javasolt egy helyi építészeti értékvédelmi rendelet megalkotása az országosan nem védett építészeti értékek vonatkozásában. Ehhez viszont szükséges elkészíteni Csobánka helyi építészeti értékeinek, emlékeinek kataszterét figyelemmel a Településfejlesztési Koncepció „Örökségvédelmi hatástanulmányára".

A települési utcakép vegyes képet mutat, némely esetben pedig egyedi épület rontja azt. Mivel az építéshatóság ilyen jellegű mérlegelésre nem jogosult, javasolt a településen olyan testület megalakítása vagy személy foglalkoztatása, amely a település egységes képének, a hegyvidéki karakterhez illeszkedő építészeti tömeg- és formaképzésnek, a kiegyensúlyozott utcakép arculat biztosításának, az épületek egymáshoz illeszkedésének koordinálását elősegíti, javaslatokat fogalmaz meg, esetleg a hatósághoz benyújtott terveket véleményezi.

Operatív lépések:

- Helyi építészeti értékek, emlékek kataszterének létrehozása
- Helyi építészeti értékvédelmi rendelet megalkotása
- Testület, szakértő személy kiválasztása az épített környezet rendezettségének biztosítása érdekében

4. Ökoturisztikai attrakciók létrehozása

A legnagyobb igény az egyszerűbb, természetközeli szállás, a tradicionális helyi ételek és a szakvezetés iránt mutatkozik. Növekszik az öko-védjegyek iránti érdeklődés is, melyek felmérések szerint (a velük asszociált minőségi garancia miatt) egyre fontosabb szerepet játszanak az ökoturisták befolyásolásában. Cél a természeti értékek bemutatása, a lakosság folyamatos, aktuális információkkal való ellátása, a környezettudatos és egészséges életmód iránti

társadalmi felelősségvállalás, a természeti-kulturális értékek védelme, megőrzése iránti elkötelezettség tudatosítása, kialakítása, erősítése.

Operatív lépések:

- A természeti értékek kataszterének létrehozása
- Öko-védjegyek létrehozása
- A lakosság folyamatos, aktuális információkkal való ellátása
- Tematikus turista útvonalak, építményeik (információs tábla, padok, asztalok, kihelyezett hulladéktárolók, stb.) karbantartása, igény esetén újak létrehozása

Monitoring:

- elkészült zöldfelület gazdálkodási terv
- a helyi építészeti emlékek és természeti értékek kataszterе elkészült
- helyi építészeti értékvédelmi rendeletet elfogadta a Képviselőtestület
- szakértő testület, személy kiválasztása megtörtént
- öko-védjegyek elkészítése

Indikátorok:

- telepített fák, bokrok, stb. száma
- zöldfelület növekedés
- felújított épületek száma
- sikeresen végigvitt projektek száma
- öko-védjegyek száma
- karbantartott turista utak hossza (m)

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- tanulmányokat elkészítő szakértők
- civil szervezetek
- lakosság

VI. Környezet-egészségügy

A lakosság egészségi állapotának javítása a problémákat kiváltó okok hatásfolyamatának feltárásával és az alapvető okok megszüntetésére irányuló intézkedésekkel érhető el.
Napjainkban a környezetszennyezés következtében egyre több veszély fenyegeti szervezetünket. Az éghajlatváltozás is világszerte hozzájárul a globális betegségteherhez és az idő előtti halálozáshoz. Például a hőhullámok gyakorisága és intenzitása nagy terhet ró a lakosságra, a hőhullámok alatt jelentősen növekedhet a légszennyezettség. Az éghajlatváltozással összefüggésben potenciálisan növekszik az UV sugárzásnak való kitettség (ami bőr- és szembetegségeket okozhat). A leginkább sérülékenyek a krónikus betegségekben szenvedők, illetve a 65 éven felüliek csoportja. Továbbá azzal is kell számolni, hogy változik az allergén növények térbeli és időbeli elterjedése (várhatóan új, invazív, allergén növényfajok jelennek meg).
Mindezekre tekintettel is egyre erősödik az az igény a lakosság körében, hogy a gyógyítás helyett az egészségmegőrzés, a betegségek kialakulásának megelőzése kerüljön előtérbe.

Intézkedések:

1. Egészségmegőrzés, betegség megelőzési tájékoztatás
2. Kedvező levegőminőségi állapot megőrzése
3. Allergiát okozó növények elszaporodásának megakadályozása

1. Egészségmegőrzés, betegség megelőzési tájékoztatás, szakrendelések bővítése

Az egészséges életmódra történő nevelést már az oktatási-nevelési intézményekben meg kell kezdeni, a település felnőtt lakossága részére pedig a háziorvos és/vagy védőnő segítségét kell igénybe venni. Kiemelten figyelmet kell fordítani a lelki problémák gondozására, különös tekintettel a település nyugdíjas lakosságának segítésére.

Operatív lépések:

- A település lakosságának egészségügyi állapotfelmérése, egészség-hatás vizsgálat, kockázat-felmérés és elemzés készítése
- Előadások, ismertető programok szervezése
- Szponzorált egészségügyi szűrések szervezése
- Szakrendelések megszervezése

2. Kedvező levegőminőségi állapot megőrzése

A település levegőminősége az országos viszonylatban jónak nevezhető, tehát fontos szempont ennek megtartása a jövőben is.

Operatív lépések:

- Növényzet telepítés, fásításkiemelten a közlekedésből eredő légszennyezés elleni védelem érdekében

3. Allergiát okozó növények elszaporodásának megakadályozása

Hazánkban közel 2,5 millió ember szenved allergiás megbetegedésben. A legtöbb tünetet kiváltó hazai allergének közül első helyen a rendkívül erősen allergizáló pollent termelő parlagfű áll. A 2008. évi XLVI. törvény 17. § (4). bek. értelmében a földhasználó köteles az adott év június 30. napjáig az ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni és azt követően folyamatosan irtani azt.
A parlagfű-mentes környezet fenntartása folyamatosan igényli a fenti jogszabály betartatását, a hatóság következetes, intenzív közreműködését. A pollenkoncentráció előrejelzése pedig elősegíti az információhoz jutást a gyógyítás és megelőzés javítása érdekében.

Operatív lépések:

- A parlagfűvel borított területek felderítése
- Egyéb allergén pollenű gyomnövénnyel borított területek felderítése
- A parlagterületek megművelésének ösztönzése
- Lakossági tájékoztató anyag (szórólap) készítése

Monitoring:
- a háziorvos figyelemmel kíséri lakosság egészségi állapotát, annak változását, a leggyakoribb betegségek arányának változását
- parlagfű terület-kataszter elkészülte évente

Indikátorok:
- telepített fák, bokrok, stb. száma
- felmért parlagfüves területek nagyságának változása
- pollenallergiások, szénanáthás panaszok számának változása

Felelősök és közreműködők:
- Önkormányzat
- lakosság
- háziorvos, védőnő

VII. Települési vízgazdálkodás, vízkármegelőzés és elhárítás

Csobánka nem tartozik az ágazati nyilvántartás szerint árvízzel veszélyeztetett települések közé. Azonban a hirtelen lezúduló csapadékmennyiség komoly helyi vízkárokat és veszélyeztetést jelentő villámárvizeket okozhat.
A szélsőséges időjárást, a nagyobb csapadékeseményeket, vagy tartósabb csapadékhiányt a meglévő vízelvezető rendszerek nem tudják kezelni. A megfelelő vízelvezetés, víztárolás kialakításának hiánya komoly veszélyeztetést okoz. Ennek elkerülésére a települést fel kell készíteni a nagyobb intenzitású záporok, előforduló „villámárvíz" fogadására. Fejleszteni kell a vízelvezetés hálózati rendszerét és növelni kell a helyi víz-visszatartás lehetőségét. Elengedhetetlen a patakmeder rendezése, víztározó építése. (Településfejlesztési koncepció)
A vízfolyásokon levonuló árvizek viszonylag gyorsan (2-3 nap alatt) levonulnak. Akkor van probléma, amikor az árhullám levonulásával egyidőben heves esőzések vannak. Ilyenkor a belterületi csapadékcsatornákban visszaduzzasztások keletkeznek. Ezért igen nagy jelentősége van a csapadékcsatornák karbantartásának, rendszeres ellenőrzésének, tisztításának, különösen a kisebb szelvényű és kisesésű szakaszokon.

Mély fekvésű, lefolyástalan területek nincsenek. A kisebb esésű laposabb területekről is elvezethető a felszíni víz a csapadékvíz elvezető művek kiépítésével.

A Kovácsi- és Dera-pataknál figyelmet kell fordítani a vízfolyások közvetlen környezetének (meder és mederfal is) tisztán tartására (gyomnövényzet irtása, stb.).

A tervszerű fejlesztések érdekében szükséges egy települési vízgazdálkodási terv elkészítése, mely magába foglalja az Önkormányzat területén levő felszíni és felszín alatti vizek kártételei elleni védekezés műszaki feltételeit is. Mivel az önkormányzati területeken védekezésre kötelezettek a helyi önkormányzatok, a felkészülés keretében az Önkormányzat kötelezettsége az ár- és belvíz védekezési tervek elkészítése. A védekezési terveknek tartalmazniuk kell mindazokat a dokumentumokat, adatokat, nyilvántartásokat és terveket, amelyek az eredményes védekezéshez szükségesek. A 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet szól a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól. E szerint: a védekezésre való felkészülés során a védekezésre kötelezettek feladatai a védekezési tervek és nyilvántartások elkészítése, kiegészítése, rendszeres, évenkénti felülvizsgálata (Korm. rend. 8. § (1) b) és d) pontok).

Intézkedések:

1. Települési vízgazdálkodási terv elkészítése
2. Komplex belterületi vízrendezés, csapadékvíz-elvezetési terv felülvizsgálata, aktualizálása
3. Felszíni csapadékvíz elvezető csatornák karbantartása

1. Települési vízgazdálkodási terv elkészítése

Cél a település vízgazdálkodási és vízrendezési adottságainak felmérésével, értékelésével a település vízrendezettségét, valamint az Önkormányzat tulajdonában és/vagy kezelésében álló vízfolyások, felszíni vizek minőségét károsan befolyásoló hatások és a vizek káros hatásainak mérséklése, megszüntetése.
A vízgazdálkodás során a vízelvezetés mellett kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a vízvisszatartás, a tározás, a vízátvezetés, a bel- és külterületi vízrendezés összhangjának biztosítása, a műszaki igényszinthez közelítő fenntartás, karbantartás. A vízelvezetésről a vízgazdálkodásra való áttérés hozzájárul a klímaváltozás hatására jelentkező szélsőséges helyzetek mérsékléséhez, a vizes élőhelyek ökológiai vízigényének kielégítéséhez, továbbá a gazdaságos mezőgazdasági termelés megvalósításához.
Cél a víz célzott irányítása árkok, csatornák között, továbbá a vízvisszatartása, majd továbbvezetése a befogadóba.

Operatív lépések:

- A szakértő kiválasztása,
- A dokumentum elkészítése.

2. Komplex belterületi vízrendezés, csapadékvíz-elvezetési terv felülvizsgálata, aktualizálása

A belterületi vízrendezés a települési vízgazdálkodás fontos területe. Magába foglalja a felesleges csapadékot összegyűjtő és elvezető zárt vagy nyílt csatornahálózat kiépítését, a nyílt csatornák, településen áthaladó vízfolyások meder- és partrendezését, vízszállítóképességének visszaállítását, azaz rekonstrukcióját, így a felszínen "megállt" csapadékvíz összegyűjtése és elvezetése a befogadó helyekre rendezetten történhet meg. A vízrendezés szakszerű végrehajtásához elengedhetetlen a korábban elkészült csapadék-elvezetési terv felülvizsgálata, aktualizálása.

Operatív lépések:

- Csapadékvíz-elvezető hálózat elemeinek állapotfelvétele
- A szakértő kiválasztása,
- A dokumentum elkészítése,
- Engedélyezési és kiviteli tervek elkészítése,
- Engedélyezési eljárás lefolytatása,
- Kivitelezés.

3. Felszíni csapadékvíz elvezető csatornák karbantartása

A klímaváltozás hatással van a csapadékviszonyokra is, mely esetében a szélsőséges időjárás, a nagyobb csapadékesemények érdekében az utak, közterületek megfelelő felszíni csapadékvíz elvezetésének megoldása szükséges, amelynek egyik alapfeltétele az utak menti vízelvezetés kialakításának megoldása, az üzemelő vízelvezető rendszerben előforduló korlátok-akadályok megszüntetése, a megfelelő méretű átereszek kialakítása és a vizek megfelelő továbbszállításának biztosítása.
Ez szükséges azért, mivel a település nyílt árkos vízelvezetése a megfelelő kialakítás, karbantartás hiányosságai miatt a nagy záporok levezetésére nem alkalmas.

- A csapadékvíz-elvezető művek feliszapolódásának megakadályozása, gyomnövényektől való megtisztítása.

Monitoring:

- szakértő vállalkozó kijelölése a komplex belterületi vízrendezés, csapadékvíz-elvezetési terv felülvizsgálatára, aktualizálására
- elkészült tervek
- a tervek által meghatározott feladatok beépültek az Önkormányzat szabályozási rendjébe
- sikeres engedélyezési eljárást lefolytatták
- kivitelezés megtörtént

Indikátorok:

- elkészült, aktualizált terv
- megtisztított, karbantartott vízfolyások hossza (m)

Felelősök és közreműködők:

- Önkormányzat
- szakértő vállalkozó
- vízügyi hatóság

ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT

PRIORITÁS	INTÉZKEDÉSEK/ÜTEMEZÉS	FELELŐSÖK, KÖZREMŰKÖDŐK
I. Szemléletformálás, környezettudatosság növelése	1. Környezeti szempontok további érvényesítése az önkormányzati döntésekben / folyamatos hosszútávon 2. A környezeti nevelés folytatása az oktatási intézményekben / folyamatos hosszútávon 3. A környezeti információkat biztosító rendszerek fejlesztése, az információk hatékonyabb terjesztése / folyamatos hosszútávon	- Önkormányzat - Óvoda igazgatója - pedagógusok - szülők
II. Energiafelhasználás hatékonyságának növelése	1. Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának javítása (fűtési, hűtési, melegvízellátási és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés) / rövid- és középtáv 2. Közvilágítás korszerűsítése 3. A település lakosságának tudatos energiatakarékosságának erősítése / rövidtáv 4. Az éghajlatváltozásra való felkészüléshez helyi program kidolgozása, megvalósítása 5. Napenergia hasznosításának elősegítése / középtáv	- Önkormányzat - szakértők - közüzemi szolgáltatók - oktatási intézmény - helyi civil szervezetek - lakosság
III. Hulladékkezelés korszerűsítése	1. A lakosság tájékoztatása a hulladékok mennyiségének csökkentése érdekében zöldhulladék gyűjtésének rendezése / folyamatos 2. Illegális hulladéklerakás megszüntetése/ rövidtáv 3. Települési hulladékgazdálkodási terv elkészítése / rövidtáv	- Önkormányzat - területlehatárolást és a kármentesítést végző vállalkozó - a hulladékgazdálkodási tervet elkészítő szakértő
IV. Közlekedésfejlesztés	1. A lakóterületek közlekedésből eredő zaj- és rezgésvédelme / rövid és középtáv 2. Közlekedésbiztonsági intézkedések megtétele/ rövid és középtáv 3. Kerékpárút-hálózat kiépítése / rövid és középtáv	- Önkormányzat - szakértő, kivitelező vállalkozó - közlekedési hatóság
V. Az épített környezet védelme, a települési környezetminőség fejlesztése	1. Közterületek rendezése, a közcélú zöldfelületek területének, állapotának fejlesztése / rövidtáv 2. A települési utcakép védelme, az építészeti hagyományok megőrzése/ folyamatos hosszútávon 3. Helyi építészeti értékvédelmi rendelet megalkotása/ rövidtáv 4. Ökoturisztikai attrakciók létrehozása / folyamatos hosszútávon	- Önkormányzat - tanulmányokat elkészítő szakértők - civil szervezetek - lakosság
VI. Környezet-egészségügy, az emberi egészség védelme	1. Egészségmegőrzés, betegség megelőzési tájékoztatás / rövidtáv 2. Kedvező levegőminőségi állapot megőrzése / rövidtáv 3. Allergiát okozó növények elszaporodásának megakadályozása / rövidtáv	- Önkormányzat - lakosság - háziorvos, védőnő
VII. Települési vízgazdálkodás, vízkármegelőzés és elhárítás	1 .Települési vízgazdálkodási terv elkészítése / rövidtáv 2. Komplex belterületi vízrendezés, csapadékvíz-elvezetési terv felülvizsgálata, aktualizálása/ rövidtáv 3. Felszíni csapadékvíz elvezető csatornák karbantartása/ rövidtáv	- Önkormányzat - szakértő vállalkozó - engedélyező vízügyi hatóság

rövidtáv: 1-3 év
középtáv: 3-5 év
hosszútáv: 5-10 év

8. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK TÁMOGATÁSA, JAVASLATOK

Cél az elfogadott települési környezetvédelmi program végrehajtásának felügyelete, szükség szerinti módosításának elvégzése.

A község Önkormányzata által elfogadott, vagy számára feladatként jelentkező környezetvédelmi program gyakorlati megvalósítása számos adminisztratív teendőt jelent. Ezek közé tartozik a program tartalmának a lakossággal történő megismertetése és a végrehajtáshoz szükséges felelősök, résztvevők aktivizálása.

Továbbá ugyancsak a program megvalósításához szükséges a megfelelő intézményi-, anyagi- és eszköz háttér megteremtése, valamint rendszeres felügyelete, a megfelelő felülvizsgálatok megtartása.

Az Európai Uniós források 2014-2020 évekre vonatkozó pályázati kiírásainak az alapját jelentő operatív programokat az Európai Bizottság elfogadta. Fontos, hogy a Polgármesteri Hivatal munkatársai folyamatosan figyeljék a hazai és uniós pályázati kiírásokat.

Operatív lépések:

- A környezetvédelmi program megismertetése a lakossággal
- Környezetvédelmi Alap további célzott felhasználása
- 2017-2020. év önkormányzati fejlesztések összeállítása, különös figyelemmel Magyarország majdani 2017. évi központi költségvetésére
- Zöld közbeszerzési stratégia elkészítése
- Pályázati kiírások folyamatos figyelemmel kísérése
- A környezetvédelmi program legalább kétévenkénti felülvizsgálata, szükség szerinti módosítása

Monitoring:

- Környezetvédelmi Alap felhasználása
- Pályázatok benyújtása
- Felülvizsgálatok, módosítások elvégzése

Felelős:

- A Program végrehajtásának felelőse az Önkormányzat

A környezetvédelmi programot készítette:
Absolute Consulting Tanácsadó és Szolgáltató Kft.
Székhelye: 1076 Budapest, Garay u. 50. második emelet 17.
email: kornyezetvedelem@absoluteconsulting.hu
web: www.absoluteconsulting.hu